

LÁGYMÁNYOSI

Pedagógiai Program

Készítette: a Lágymányosi Óvoda nevelőtestülete

Jóváhagyta: Karkus Mihályné, óvodavezető

Budapest, 2016

Bevezető gondolatok

„A jó óvodában a gyermekek egyéni ütemben és egyéni módon fejlődhetnek, ugyanakkor a közös tapasztalatok, a közös élmények, az együtt megélt események összetartják a csoportot, és a közös hagyományok, szokások mentén tudnak együttműködni, együtt játszani, együtt gondolkodni.” (<http://hirmagazin.sulinet.hu/hu/ovoda/mitol-jo-egy-ovoda>)

A Lágymányosi Óvoda 2015 augusztus 1-i megalakulása, működtetése fontos és felelősségteljes feladattal ruházta fel az óvodánkban dolgozó alkalmazotti közösséget. A megalakulás első évében kiemelt feladatunk, hogy nevelőtestületünk elkészítse a Lágymányosi Óvoda Pedagógiai Programját.

Gyermekeinket körülveszi a **felgyorsult, folyamatosan változó világ**, mely nagy hatással van rájuk, mindemellett nekünk - pedagógusoknak - figyelembe kell vennünk a sok új szakmai, törvényi és a külső környezeti változásokat.

Pedagógiai Programunkat az **Óvodai Nevelés Országos Alapprogram iránymutatása**, szellemisége, cél- és feladatrendszere alapján és a **Lágymányosi Óvoda sajátosságait** követve készítettük el. Figyelembe vettük korunk gyermekeinek életkori sajátosságait, az őket érő „impulzusokat”, sokféle és hatványozott inger gazdag környezeti hatásokat.

A Pedagógiai Programunkban foglaltak az alapja és egyben meghatározója annak a **közös értékrendnek**, melyet minden dolgozónak követnie kell, az intézménybe járó gyermekek sikeres, pozitív kimenetelű nevelése, fejlesztése érdekében. **Hangsúlyos a gyermekközpontúság, a gyermekek tisztelete, a játék, mint az óvodáskorú gyermek legfontosabb tevékenysége.**

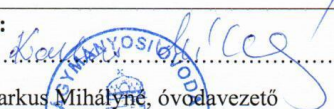
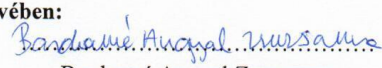
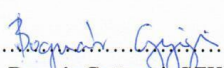
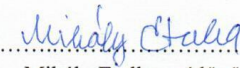
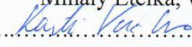
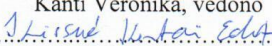

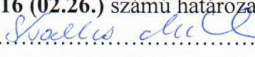
A **kompetencia területek** teljes körű megjelenítésével igyekszünk a **gyermekek számára szükséges műveltségterületeket** közvetíteni, az óvodai alapszolgáltatást biztosítani.

Fontos számunkra az is, hogy megjelenjen programunkban a **szakmai értéktöbblet**, mely pedagógiai munkánkat **színesebbé, innovatívabbá** teszi. Pedagógiai feladatvállalásunk során figyelembe vesszük a gyermekek személyiségfejlődését, viselkedését, érdeklődését, az otthonról hozott ismereteiket, tapasztalataikat, az esélyegyenlőség megteremtése mellett. Bízunk abban, hogy az óvodánkba járó gyermekek **kellemes, derűs, harmonikus éveket töltenek** itt és biztos alapokon nyugvó **ismeretekkel, képességekkel kezdik el iskolás éveiket**. Az is fontos számunkra, hogy a gyermekek szülei - az óvodába lépés pillanatától - ismerjék Pedagógiai Programunkat, az abban foglaltakat elfogadják és megvalósítását támogassák.

Kerületünk Lágymányosi régiójában sokan keresik fel és választják óvodáinkat. Célom, hogy a székhely és a két óvodai telephely - meglévő értékeik megőrzése mellett - egyformán pozitív szakmai megítélésnek örvendjen.

Budapest, 2016. március 1.

Karkus Mihályné, óvodavezető

Az intézmény OM azonosítója: 034442	Készítette: Karkus Mihályné, óvodavezető
Legitimációs eljárás	
Nevelőtestületi elfogadás határozatszám: 7./2016 (02.26.) Nevelőtestület nevében: Pócsné Hermanics Mária	
Véleményezők	
1. 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) pont Az óvoda szakmai munkaközössége nevében: Bardonné Angyal Zsuzsanna	2. Nkt. 72. § (5) Szülői Szervezet a Pedagógiai programról szóló tájékoztatást megkapta Bognár Gyöngyi, SZK elnök
3. 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (6) (8) Mihály Etelka, védőnő Kanti Veronika, védőnő Kissné Kertai Edit, védőnő	4. 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § Pázmándi Ivett, óvodapszichológus
<p>A Pedagógiai Programban szereplő „Közös a Napunk” közvéleményt formáló, érzékenyítő program, továbbá a Közúti Közlekedésbiztonsági Akcióprogram, valamint a Gyógytestnevelői Szakmai Centrum működtetésének érvénybelépéséhez Karkus Mihályné óvodavezető, a nevelőtestület nevében kérem a fenntartó egyetértését, mert ezek megvalósítása a fenntartóra többletköltséget ró.</p>	
 Karkus Mihályné, óvodavezető fenntartó nevében egyetértését megadta
A Lágymányosi Óvoda (1117 Budapest, Bogdánfy u. 1/B) Pedagógiai Programját az óvoda vezetője a 8./2016 (02.26.) számú határozatával jóváhagyta. Karkus Mihályné, óvodavezető	
A dokumentum jellege: Nyilvános	Megtalálható: az óvoda honlapján
Hatályos: A kihirdetés napjától visszavonásig	
Verziószám: 1/2016.	Készült: 6 példányban
Iktatószám: 37./365.-2016	

Óvodánk jellemző adatai:

Az intézmény hivatalos elnevezése: Lágymányosi Óvoda

Az intézmény székhelye, elérhetősége:

1117 Budapest, Bogdánfy u. 1/b

Telefon: 06-1/365-1249

E-mail: info@lagymanyosiovi.ujbuda.hu

Web:

Óvodavezető: Karkus Mihályné

Fogadóóra: Előzetes megbeszélés szerint

Függetlenített óvodavezető helyettes: Pócsné Hermanics Mária

Székhelyi óvodavezető helyettes: Juhász Tünde Enikő

Telephelyek:

- **Újbudai Csicsergő Óvoda Telephely**

Az intézmény címe és elérhetősége:

1117 Budapest, Siroki u 6.

Telefon: 06-1/ 209-5825, 06-1/365-1277

E-mail: info@lagymanyosiovi.ujbuda.hu

Telephelyi óvodavezető helyettes: Primné Vágvölgyi Éva

Fogadóóra: Előzetes megbeszélés szerint

- **Újbudai Nyitnikék Óvoda Telephely**

Az intézmény címe és elérhetősége:

1114 Budapest, Kanizsai u 17-25.

Telefon: 06-1/209-9187

E-mail: info@lagymanyosiovi.ujbuda.hu

Telephelyi óvodavezető helyettes: Balogh Éva

Fogadóóra: Előzetes megbeszélés szerint

Az óvoda fenntartója, címe és elérhetősége:

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata

Telefon: 06-1 / 372-4500

E-mail: hivatal@ujbuda.hu

Web: www.ujbuda.hu

Az óvoda férőhelyszáma: 523 fő

- Székhely: 133 fő
- Újbudai Csicsergő Óvoda Telephely: 150 fő
- Újbudai Nyitnikék Óvoda Telephely: 240 fő

Az intézményvezetés tagjai:

- óvodavezető és függetlenített óvodavezető helyettes
- óvodavezető helyettes 1. és óvodavezető helyettes 2.
- szakmai munkaközösség vezetők

Fogadóóra: Előzetes megbeszélés szerint

Az óvodatitkár neve, elérhetősége:

Székhelyen: Széll Edina

szell.edina@lagymanyosiovi.ujbuda.hu, 06-1/365-1249

Újbudai Csicsergő Óvoda Telephelyen: Schwarcz Ilona

schwarcz.ilona@csicsergoovi.ujbuda.hu, 06-1/209-5825

Újbudai Nyitnikék Óvoda: Szabó Balázs

szabo.balazs@nyitnikekovi.ujbuda.hu, 06-1/209-9187

Fejlesztést segítő szakemberek:

- Logopédus
- Gyógytestnevelő
- Gyógypedagógus
- Pszichológus

Elérhetőségük: a hirdetőtáblán, a fejlesztő szoba ajtaján megtalálható

Fogadó órájuk: Előzetes megbeszélés szerint

Az óvoda működési köre: Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata által kijelölt körzete

A pedagógiai program jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus – szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

- 15/2013. (II.26. EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok
- XI. kerület Újbuda Önkormányzata közoktatási intézményeinek egészség-, és környezeti nevelési, fejlesztési koncepciója 2005-2020
- Budapest Főváros XI. Kerületi Újbuda Önkormányzata Kerületi Esélyegyenlőségi program 2016-2020
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Kerületi Környezetvédelmi Programja 2016-2020 (11/2016 (I. 25.) XI. ÖK)

I. A MI ÓVODÁNK – HELYZETKÉP

1. Óvodánk bemutatása

A Lágymányosi Óvoda a XI. kerületben található, egy székhelyet és két telephelyet magába foglaló intézmény. A névválasztás magában hordozza az intézmény földrajzi elhelyezkedését (Lágymányosi régió). Székhelye a Bogdánfy utca 1/B szám alatt működik 5 csoporttal, telephelyei a Siroki utca 6. szám alatt 5 csoporttal működő Újbudai Csicsergő Óvoda Telephely (továbbiakban: Csicsergő Telephely) és a Kanizsai utca 17-25. szám alatt 8 csoporttal működő Újbudai Nyitnikék Óvoda Telephely (továbbiakban: Nyitnikék Telephely).

A székhely és mindkét telephely rendelkezik helyi értékekkel és sajátosságokkal, melyeket Pedagógiai Programunkban is szem előtt tartunk, az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülése mellett, melyben megkötetéseket csak a gyermek érdekének védelmében fogalmazunk meg.

Óvodánk közössége szakmai tevékenységében értékmegőrző és értéket megújító szerepet is felvállal, mely általános érvényben az emberi, a természeti, a tárgyi értékek tiszteletére való nevelést jelenti. A valódi esélyegyenlőség megteremtésére, így a gyermekek érzelmi és értelmi intelligenciájának, kompetenciáinak fejlesztésében egyensúlyra törekszünk. Hivatásunkban - az intézményi telephelyek azonos értékrendjének megfelelően - szakmai prioritásként kezeljük a következő óvodapedagógiai feladatokat:

- a közösségi nevelést, közösségformálást, szocializációt,
- a szabad játékot,
- az anyanyelvi nevelést,
- a magyarság-tudat alakítását és hazánk hagyományainak ápolását,
- a környezettudatos és egészséges életmód megalapozását,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztését, az óvodánk Alapító Okiratában meghatározottak alapján.

A színvonalas pedagógiai munka érdekében elkötelezettséget vállalunk a pedagógiai kompetenciák minél teljesebb érvényesülése mellett, mely szakmai tájékozottságot, módszertani felkészültséget, innovatív szemléletet, aktív kommunikációt, ön reflektív értékelést, megújulásra való készsége, nyitottságot, együttműködést, toleranciát és empátiát kíván tőlünk. A telephelyek közelsége, infokommunikációs lehetőségeink minden tekintetben segítik az aktív szakmai párbeszéd és az együttműködés gyakorlatát.

1.1. Székhely

1117 Budapest, Bogdánfy u. 1/b.

A székhely épülete közlekedési szempontból jól megközelíthető, a Petőfi híd budai hídfőjénél, a lágymányosi régió zöldövezetében található. Környezetébe jól

beilleszkedő, a forgalomtól elzárt, csendes, nagy udvarral ellátott, kétszintes épület. Óvodánk földszintjén kettő, az emeleti részen három csoportszoba található. Az intézmény 1971-ben épült egy országos vetélkedő jutalmaképpen. A családok számára könnyebbséget jelent, hogy szomszédságában bölcsőde és a közelben általános iskola is megtalálható.

Óvodánk mind az öt csoportszobája tágas, világos, esztétikusan berendezett. Csoportjainkhoz tartoznak fürdő és mosdóhelyiségek, valamint a folyosókon öltözők. Az épületben egy jól felszerelt tornaszoba áll rendelkezésünkre, mely biztosítja gyermekeink testi nevelését/mozgásfejlesztését. Külön fejlesztőszobák adnak helyet segítő szakembereink (logopédus, pszichológus, gyógypedagógus, gyógytestnevelő) fejlesztő munkájának.

Udvarunk nagy, terepe változatos, mely gazdag és sokszínű mozgáslehetőséget biztosít a gyermekek számára. Virágok, cserjék, bokrok tarkítják e területet, de megtalálhatók a nagyon kedvelt babaházak, focipályák és mászóházak is.

A gyermekek óvodai életének szervezésében a játék, a játékos tevékenykedtetés, a testi- lelki egészséget szolgáló sokszínű mozgáslehetőség biztosítása alapvető cél. Pedagógiai munkánk során legnagyobb hangsúlyt a környezettudatos, környezetbarát szemlélet formálása kapja, melynek célja az óvodai élet folyamatában a gyermekek számára közel hozni a természetet, környezet megismerését, szeretetét, védelmét, a fenntarthatóságra nevelést. Kiemelten kezeljük a mozgás fejlesztését, ezért sokféle mozgásforma mellé beépítjük a néptánc mozgáselemeit is.

Óvodánk, mint székhely, ad helyet az Óvodavezető irodájának, a központi titkárságnak, valamint a szakmai, munkáltatói, tanügyigazgatási és gazdálkodási feladatok irányítása is innen történik.

1.2. Újbudai Nyitnikék Óvoda Telephely

1114 Budapest, Kanizsai utca 17-25.

A Nyitnikék Telephely épülete csendes, egyirányú utcában helyezkedik el Lágymányos központjában. Az óvoda közelében megannyi kirándulási és játszási lehetőség gazdagítja

óvodásaink életét: Feneketlen-tó, Fővárosi Művelődési Ház, parkok, több játszótér és sportpálya. Az óvoda, közlekedési szempontból ideális helyen, több közlekedési csomópont közelében található.

Az 1973-ban épült, kétemeletes „U” alakú panel épületben 8 csoportszoba található, csoportonként külön mosdókkal és öltözőkkel. A csoportszobák tágasak és a nagy ablakoknak köszönhetően igen világosak, megújult, korszerű bútorokkal, játékokkal vannak felszerelve, sőt van csoportszoba, ahol interaktív tábla is található. Az óvodapedagógusok mindig aktuális dekorációval, gyermekmunkákkal díszítik a belső teret, amely kellemes és barátságos hangulatot sugároz. Gyermekmunkákat helyezünk el a gyermeköltözők parafa tábláin, a folyosókon, a felnőtt helyiségekben, és évente egyszer az óvoda kerítésén is. A csoportokhoz tartozó öltözők, mosdók is jól felszereltek, szépen dekoráltak, barátságosak.

Egy nagy tálalókonyhával, és két csoportonként egy kis tálalókonyhával rendelkezünk, melyek a gyermekek gyorsabb és színvonalasabb kiszolgálását biztosítják.

Fejlesztőszobánk interaktív táblával és egyéb korszerű fejlesztőjátékokkal felszerelt, hasonlóan tornatermünkhöz, mely biztosítja a gyermekek rendszeres, egészségfejlesztő testmozgását.

Óvodánk udvara fákkal árnyékolva, változatos, különböző mozgástevékenységet biztosító játszóeszközzel rendelkezik. Minden csoport számára külön udvarrész áll rendelkezésre, természetesen az átjárhatóságot biztosítjuk az udvarrészek között, a játszó gyermekek számára, állandó óvodapedagógusi felügyelet mellett. A négy földszinti csoport terasz- és udvarkapcsolatos. A jó idő beálltával a gyermekek a teraszon étkezhetnek, melyek modern árnyékolókkal felszereltek, így biztosítják a gyermekek számára a zavartalan étkezést, játékot a napsütésben is.

Környezettudatos „Madárbarát” óvoda vagyunk, valamint az egészségneveléssel kapcsolatos életmód megalapozását, gyakorlatát is beépítjük az óvodai nevelés folyamatába.

Az intézmény egyedisége tükröződik az IKT (információs és kommunikációs technológia) eszközök óvodai alkalmazásában. Ezen eszközöket az óvodai csoportokban, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztésében alkalmazzuk. A gyermekek életkori sajátosságait, egyéni képességeit, érdeklődési körét figyelembe véve építjük be a mindennapi óvodai életbe.

1.3. Újbudai Csicsergő Óvoda Telephely

1117 Budapest, Siroki utca 6.

A Csicsergő Telephely épülete a Móricz Zsigmond körtér szomszédságában, az Allee bevásárlóközponttal szemben, de a városi forgalomtól mégis elzártan, csendes utcák mentén, tömegközlekedéssel könnyen

megközelíthető városrészben helyezkedik el. Működését 1971-ben, az ekkor épült társasház félemeletén kezdte meg. Az intézmény 5 csoportszobája és az egyenként hozzájuk rendelt öltözők és mosdók kialakítása egységes szerkezetű, így a gyermekek számára is könnyű tájékozódást, ezzel biztonságos átjárhatóságot jelent.

Tornaszobánk gazdag eszköztárával és terével szolgálja a testi nevelést és a játékos nagymozgásos tevékenységek, a gyógytestnevelői foglalkozások lebonyolítását. Ugyanakkor ez a tér szolgál arra is, hogy a teljes óvodai közösséget befogadja az év során jelentkező ünnepeink, eseményeink alkalmával: állandóan visszatérő találkozási pont az együttes élmények mentén történő közösségformálásban.

Logopédiai- és fejlesztőszobánk helyet ad a segítő szakembereink fejlesztő tevékenységének ugyanúgy, mint a szülőkkel történő fogadó órák lebonyolításának.

A társasházakkal körbezárt belső udvarunk biztonságos és áttekinthető teret nyújt a gyermekek szabad levegőn történő tartózkodásához. Színes, óriás mászókaínk, számosságában és változatosságában is gazdag játékszereink biztosítják gyermekeink számára az ötletdús játékélmények megélését.

A városrész bővelkedik könnyen elérhető parkokkal, szabad játszóterekkel, melyeket séták alkalmával keresünk fel, a nagyobb teret igénylő, újszerű mozgásos élmény biztosítása érdekében.

Birtokoljuk a „Madárbarát Óvoda” titulust, melynek nem csupán az évente visszatérő, specifikus programszervezésünkkel felelünk meg, de állandó gondoskodásunkkal a madarokról, tudatos tevékenységtervezésünkkel is.

2. Óvodánk felvállalja a következő speciális feladatok megvalósítását:

Speciális tartalmak	Székhely	Csicsergő telephely	Nyitnikék telephely
Újbuda Környezettudatos Óvodája Program	x	x	x
Érzékenyítő Program	x	x	x
Közúti Közlekedésbiztonsági Akcióprogram	x	x	x
Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fogadása (különleges bánásmódot igénylő, valamint hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek)	x	x	x
Gyógypedagógiai ellátás biztosítása	x	x	x
Gyógytestnevelés biztosítása	x	x	x
Logopédiai ellátás biztosítása	x	x	x
IKT eszközök használata (interaktív tábla, projektor, számítógép, laptop, notebook, nyomtató, cd lejátszó, fényképezőgép, dvd lejátszó, diavetítő, wi-fi elérhetőség, Bee-bot oktatási robot, digitális tábla) integrálása a tematikus tervekben középső csoporttól	tervezett	tervezett	x
Mozgáskotta	tervezett	tervezett	x
Okos Kocka	x	tervezett	x
Néptánc	x		
Báb műsor	tervezett	x	tervezett

A speciális feladatok megvalósítása a pedagógus módszertani szabadságának, az egyéni nézeteinek, egyéni értékrendjének és egyéni erősségeinek érvényesülésével és figyelembevételével történik.

3. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei

Alapvető céljaink

- Az óvodai nevelés magas színvonalának biztosítása mellett hozzáférhetőségének garantálása is fontos. Ezen kívül *figyelmet kell fordítani* többek között **a környezetre, az infrastruktúrára, a személyzeti ellátottságra, az irányításra és a minőségbiztosításra** is.
- Az óvodai nevelésünk tekintetében **integrált megközelítést kell alkalmazni, bevonva valamennyi érintett felet** – így a családokat is –, és szoros együttműködést kell kialakítani a nevelőmunkát segítő szakszolgálatokkal.

Célunk, hogy az óvoda az **optimális személyi és tárgyi feltételeket tudjon biztosítani a kisgyermek számára** személyiségük kibontakoztatásához.

3.1. Humán erőforrás

Célunk: Elhivatott, megbízható és magasan kvalifikált munkatársak alkalmazása, a fenntartó által biztosított státuszok teljes betöltésével.

Óvodai csoportjainkban 2 fő felsőfokú (növekvő számban egyetemi) végzettségű óvodapedagógus dolgozik váltásban, a déli órákban fedési idővel. Munkájukat, a gyermekek gondozását-nevelését segíti egy dajka, és meghatározott időközönként egy fő pedagógiai asszisztens. Gyógypedagógus, pszichológus és utazó szakszolgálati szakemberek gondoskodnak a szükséges kiegészítő fejlesztésekről.

Pedagógusaink és nevelő-oktató munkát segítő munkatársaink:

		Székhely	Csicsergő	Nyitnikék	Össz.
pedagógus	óvodavezető				1
	függ. óv. vezető helyettes				1
	óvodavezető helyettes I.	1	1	1	3
	óvodavezető helyettes II.	1	1	1	3
	óvodapedagógus	8	8	14	30

	gyógypedagógus				1
	pszichológus				1
ped. munkát	dajka	5	5	8	18
közvetlenül segítő	pedagógiai asszisztens	2	3	3	8
egyéb,	óvodatitkár	1	1	1	3
nevelő-	kertész	1	1	1	3
oktató	konyhás	1		1	2
munkát segítő	takarító	1	1	2	4

A nevelőtestület és a pedagógiai munkát segítők képzettségi mutatói – kompetenciái

Képzettség iránya	Képzésben részt vettek száma
Óvodapedagógiai végzettség (főállásban foglalkoztatottak)	
óvóképző főiskola	40
Egyéb egyetemi vagy főiskolai végzettség	
pszichológus	1
neveléstudomány szakos bölcsész	3
gyógypedagógus	1
gyógytestnevelő	4
Szakvizsga vagy azzal egyenértékű képzés	
óvodavezetés, közoktatás vezetés	3
óvodai menedzser	2
fejlesztő pedagógia	4
vezető tanár	1
bábpedagógia	1
OKJ pedagógiai asszisztensek száma	8
Szakképzett dajkák száma	12

A humánerőforrással kapcsolatos feladatok:

Az óvodavezető esetében:

- Az intézmény vezetése - hatáskörének megfelelően - hatékonyan együttműködik a fenntartóval a személyi, pénzügyi és tárgyi erőforrások biztosítása érdekében.

A dolgozók esetében:

- A humánerőforrás szükségletben bekövetkező hiányt, a felmerült problémákat idejében jelzik a vezető, vezetőhelyettesek számára.
- A vezetők kellőképpen felkészültek a pedagógiai munka irányításának, ellenőrzésének feladataira.

Sikerkritérium:

- A gyermekcsoportok neveléséhez, gondozásához szükséges pedagógus, és nevelő- oktató munkát segítő dolgozók létszáma megfelelő, és végzettségük, képzettségük megfelel a nevelő, oktató munka feltételeinek, az intézmény deklarált céljainak.

3.2. Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága

A továbbképzések területei a közös szakmai értékrendünkhöz kapcsolódó szakmai többletek megszerzésére irányulnak, így feltételezzük a helyi pedagógiai programunk gyakorlati megvalósítását, képviselőjét.

Az elkövetkezendő években óvodapedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – pedagógiai programunk cél és feladatrendszere határozza meg.

Célunk, hogy pedagógusaink és a nevelő-oktató munkát segítő dolgozóink olyan képzésekre, szakmai napokra, konferenciákra jelentkezzenek, melyek koherenciát mutatnak óvodánk pedagógiai programjával, alapító okiratunkkal:

- anyanyelvi- és mozgásfejlesztés,
- különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése és fejlesztése, tehetséggondozás
- környezettudatos nevelés, egészséges életmód,
- érzékenyítő program,
- IKT kompetenciák.

Célunk továbbá: A pedagógus életpályával kapcsolatos (portfólióírás, gyakornok segítése, önértékelésre, tanfelügyeletre és minősítésre felkészítő) képzéseken való részvételt biztosítjuk az érdeklődők számára. Szorgalmazzuk a szakmai-pedagógiai szolgáltatás, szaktanácsadás igénybe vételét. Az értékelések során fejleszthetőként megjelölt területeken belső és külső képzési lehetőségeket keresünk kollégáink számára.

A továbbképzések lehetséges színterei: Főiskola, egyetem, Oktatási Hivatal, POK, fenntartó vagy engedéllyel rendelkező szolgáltató által szervezett képzés, konferencia.

Az óvodavezető feladatai:

- Folyamatosan informálja kollégáit és az intézmény partnereit a megjelenő változásokról, lehetőséget biztosít számukra az önálló információszerzésre (konferenciák, előadások, egyéb források).
- Engedi, és szívesen befogadja a tanulás-tanítás eredményesebbé tételére irányuló kezdeményezéseket, innovációkat, fejlesztéseket.
- Irányítja és aktív szerepet vállal a belső intézményi ellenőrzési-értékelési rendszer kialakításában (az országos önértékelési rendszer intézményi adaptálásában) és működtetésében;
- Részt vállal az óvodapedagógusok tevékenységeinek látogatásában, megbeszélésében.
- A pedagógusok értékelésében a vezetés a fejlesztő szemléletet érvényesíti, az egyének erősségeire fókuszál.
- Támogatja munkatársait terveik és feladataik teljesítésében.
- Ösztönzi a nevelőtestület tagjait önmaguk fejlesztésére.
- Alkalmat ad a pedagógusoknak személyes szakmai céljaik megvalósítására, a feladatok delegálásánál az egyének erősségeire épít.
- Rendszeresen felméri, milyen szakmai, módszertani tudásra van szüksége az intézménynek.
- A továbbképzési programot, beiskolázási tervet úgy állítja össze, hogy az megfeleljen az intézmény szakmai céljainak, valamint a munkatársak szakmai karriertervének.
- Lehetőséget biztosít szaktanácsadó igénybe vételére, segíti a kapcsolattartást, a tanácsadás lebonyolítását.

Az intézményben dolgozók feladatai:

- Történjen meg a tanfelügyeleti ellenőrzések eredményeiből, a korábbi fejlesztési terv felülvizsgálatából, valamint a további ellenőrzésekből, intézkedési tervekből származó információk feldolgozása, értékelése, a tapasztalatok beépítése az önértékelést követő ötéves intézkedési tervbe.

- A stratégiai tervek megvalósítása legyen tanévekre bontva, amelyben megjelennek a stratégiai célok aktuális elemei. (Pedagógiai program, a vezetői pályázat, a továbbképzési terv és az ötéves intézkedési terv stb. aktuális céljai, feladatai.)
- Az intézmény rendelkezzen továbbképzési programmal, melynek elkészítése a munkatársak bevonásával, az intézményi szükségletek és az egyéni életpálya figyelembe vételével történt.
- Az intézmény kövesse a továbbképzési programban, beiskolázási tervben leírtakat.
- A humán erőforrás képzési és fejlesztési tervek elkészítése az eredmények ismeretében, azokra épülve, annak érdekében történjen, hogy a munkatársak szakmai tudása megfeleljen az intézmény jelenlegi és jövőbeli igényeinek, elvárásainak.

A pedagógus feladatai:

- Az önértékelésben érintett pedagógus az ellenőrzések megállapításainak (erősségek, fejleszthető területek) megfelelően készítsen önfejlesztési tervet, a szükséges feladatokat ütemezze és hajtsa végre.
- Legyen nyitott a szülő, a gyermek, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, használja fel azokat szakmai fejlődése érdekében.
- Legyen tisztában szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és legyen képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz.
- Rendszeresen tájékozódjon a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, használja ki a továbbképzési lehetőségeket.
- Rendszeresen tájékozódjon az óvodai nevelést, képességfejlesztést támogató digitális technológiai eszközökről, és lehetőség szerint alkalmazza is azokat.
- Munkájában alkalmazzon új módszereket, tudományos eredményeket.

Sikerkritérium:

Az óvodai élet minden területén korszerű ismeretekkel rendelkező, a kor kihívásaihoz és a változásokhoz alkalmazkodni tudó, de stabil értékrenddel rendelkező alkalmazottak dolgoznak óvodánkban.

3.2.1. A különböző továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák óvodán/szervezeti egységeken belül történő átadásának módszertana, eljárása

A pedagógusok és a nevelő-oktató munkát segítő munkatársak szakmai fejlődéséhez fontosnak tartjuk a továbbképzéseken, konferenciákon megszerzett ismeretek belső, és a székhely, telephely intézmények közötti továbbadását.

Ennek egyik formája, amikor a pedagógus beépíti új ismereteit napi munkájába, majd tapasztalatait spontán vagy szervezett formában megosztja kollégáival.

A képzésen részt vett pedagógus, pedagógiai asszisztens, dajka feladatai:

- A képzés után minél hamarabb tájékoztassa a vezetőt, a függetlenített helyettest az ott szerzett ismeretekről, kompetenciákról.
- Ismereteit adja át kollégáinak is, megbeszélésen szóban, vagy gyakorlati bemutaton. A belső képzési lehetőségről a vezetőknél, vagy a szakmai munkaközösség vezetőin keresztül tájékoztassa mindhárom óvoda nevelőtestületét, alkalmazotti közösségét - különös tekintettel a gyakornokokra.
- A képzésen kapott szakmai anyagokat ossza meg a nevelőtestület, alkalmazotti közösség tagjaival – online vagy nyomtatott formában.

Az óvodavezető feladatai:

- Aktívan működtesse a munkaközösségeket, az egyéb csoportokat (projektcsoport például intézményi önértékelésre), vezetői jelenléte fontosságának tükrében vegyen részt a team munkában.
- Kezdeményezze, szervezze és ösztönözze az intézményen belüli együttműködéseket.
- Szorgalmazza a belső tudásmegosztás különböző formáit, ezt munkatervi szinten is jelenítse meg.

Az intézményben dolgozók feladatai:

- A problémák megoldására alkalmas módszerek, jó gyakorlatok gyűjtése, segítő belső (ötletek, egyéni erősségek) és külső erőforrások (például pályázati lehetőségek) és

szakmai támogatások feltérképezése és bevonása legyen természetes gyakorlata az intézménynek.

- Az intézményben legyen rendszeres, szervezett a belső továbbképzés, a jó gyakorlatok ismertetése, támogatása.
- A belső tudásmegosztás működtetésében a munkaközösségek komoly feladatot vállaljanak.
- Az intézmények munkatársai a továbbképzések tapasztalatainak megosztásához belső továbbképzési konzultációs programokat szervezzenek.
- Az intézmény munkatársai gyűjtsék és osszák meg a jó gyakorlatokat az intézményen belül és kívül.

Sikerkritériumok:

Egymás tudását elismerő, az információkra kíváncsi, egymástól tanuló, jó gyakorlatokat gyűjtő, és azokat továbbadó pedagógusok és nevelő-oktató munkát segítők közössége.

A székhely és a telephely óvodák között létrejön, és napi gyakorlattá válik a rendszeres tudásmegosztás.

3.2.2. Reflektív pedagógiai szemlélet és gyakorlat

Az igényes óvodapedagógus képes elemezni munkáját, tudja, hogy mit, miért és hogyan csinál. Nem elégszik meg a puszta rutinnal, azzal, hogy 'így szoktam, szoktuk, ez korábban már bevált'.

„A reflexióra, azaz megfigyelésre, elemzésre és értékelésre való képesség a pedagógiai professzió alapköve.” (Hunya Márta)

Az óvodapedagógusok feladatai:

- az alkalmazott módszerek folyamatos figyelése, értékelése, és szükség szerinti módosítása
- szükség és lehetőség szerint a folyamatos, értékelő magatartás és figyelem adatokra, a gyermekek folyamatos megfigyelésére épül
- hospitálást követő egy héten belül reflexió eljuttatása az érintett kolléga számára

- a szakmai fejlődés tudatos irányítása

Elvárt eredmények:

A reflektív óvodapedagógus

- feltárja, behatárolja és megkísérli megoldani a csoportjában felvetődő problémákat;
- tisztában van azzal, hogy ő maga is adott értékekkel és feltételezésekkel lép be a foglalkozásra, következőképpen képes kritikusan szemlélni ezeket az értékeket;
- figyelembe veszi azt az intézményi és kulturális környezetet, amelyben nevel;
- részt vesz az ütemterv kidolgozásában és részese az óvodafejlesztésnek, felelősséget érez saját szakmai fejlődéséért
- önelemző gondolkodásának lényege, hogy annak minősége, érvényesítése és a nevelés sikeressége összefügg.

A pedagógiai asszisztensek, dajkák intézményközi és az egyes megvalósítási helyeken történő szakmai fejlesztésének, folyamatos továbbképzésének célja munkaköri feladataik minőségi szinten való ellátásának segítő támogatása: a gyermekekkel, óvodapedagógusokkal, a közvetlen munkatársakkal, és a szülőkkel való kapcsolat eredményességének területein.

Pedagógusok szakirányú képzettségi mutatói az elmúlt 5 évben	résztevők száma összesen
óvodapedagógus diploma	6
Módszer a gyermeki idegrendszer mozgás-érzékszervi fejlesztésére	1
"Fogadd el, fogadj el" pedagógusok felkészítése az értelmi sérült emberek társadalmi integrációját elősegítő osztályfőnöki órák vezetésére	14
Az interaktív tábla hatékony alkalmazása a XXI. Század iskolájában a tanulás-tanítás folyamatok támogatásában	7
Az interaktív feleltető- és szavazórendszer hatékony alkalmazása a XXI. Század iskolájában a mérés-értékelési feladatok támogatásában	1
SMART Notebook oktatói szoftver pedagógiai, módszertani és szoftverhasználati továbbképzés	2
Közoktatás vezető szakvizsga	3
MÓD-SZER-TÁR Óvodapedagógiai Évnyitó -2015	3

Beszéd-és kommunikációfejlesztő óvodapedagógus	1
Megfigyelés vagy mérés? Ismerkedés a DIFER mérőeszköz csomag tesztjeivel és azok használatával	1
szakvizsgázott pedagógus (fejlesztő, differenciáló pedagógia területén)	2
Tehetséges gyerekek - Tehetséges tanárok, tehetséggondozás	2
Hatékony Módszerek és Eljárások	2
Az agresszió kezelése a pedagógiai gyakorlatban, az óvodában	3
Professzionális pedagógiai kommunikáció integráló óvodai/iskolai környezetben	1
Szakvizsgázott pedagógus tehetségfejlesztő szakterületen	1
Módszertani Műhely: a grafomotoros készség fejlesztése	1
Szunnyadó tudásból tevékenység című fejlesztő pedagógia a gyakorlatban	1
Belvárosi Pedagógiai napok	1
IV. Országos mozgásterápiás szakmai nap	1
Az anyanyelvi nevelés elmélete és gyakorlata	4
Pedagógusok felkészítése a tanfelügyeleti ellenőrzésre és a pedagógus minősítési eljárásban való részvételre	2
Az utazó gyógypedagógus, mint az integrált sajátos nevelési igényű gyermek nevelésével-oktatásával foglalkozó pedagógus legfőbb segítője	1
Az inkluzív nevelés okleveles tanára	1
Tanévkezdés a törvényi változások küszöbén - Gyakorló pedagógusokkal a jó gyakorlatért	1
Korszerű pedagógiai módszerek és IKT eszközök alkalmazása eTwinning program keretében	1
Mesterpedagógus	2
Mesterpedagógusok felkészítése a tanfelügyelői, minősítési és egyéb szakértői feladatok ellátására a pedagógiai minőség szolgálatában	1
Szakértői informatikai képzés az ellenőrzéshez	1
Jó kezdet fél siker - Köznevelési intézmények költségvetésével és annak tervezésével kapcsolatos praktikus tudnivalók óvodavezetők számára. Törvényi változásokból fakadó feladataink 2015. évben.	1
A pedagógus, a vezető és az intézmény önértékelése - Önértékelési kézikönyv bemutatása	2

A környezeti nevelés megvalósítása terepi körülmények között a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság lehetőségeit felhasználva	5
Okleveles neveléstudomány szakos bölcsész kora gyermekkor pedagógiája szakirányon	2
Az óvodás gyermekek körében előforduló pszichés zavarok felismerése és korrekciója	1
Montessori alaptanfolyam	1
Gazdagító programok a tehetséggondozásban	2
3-8 éves, egyedi fejlődésmentű gyermekek nevelése mozgásterápiákkal, kiegészítő pedagógiai eljárásokkal	2
Viselkedéskultúra - európaiság - hitelesség - protokoll 30 óra 2012.év	4
A pedagógusok és a szülők együttműködésének kritikus pontjai a tehetségfejlesztésben	1
Autizmus-specifikus komplex korai intervenció-elméleti és gyakorlati alapismeretek	4
A személyiség komplex fejlesztése a Kincskereső Meseterápiás Módszerrel - meseelemző képzés 2014.év	1
Együttnevelés, befogadás, tolerancia a nevelés-oktatásban	3
Értékelés, tervezés és változások menedzselése a közoktatásban	1
Szövegszerkesztés és táblázatkezelési ismeretek 60 óra 2014.év	2
Cselekvő, felfedező tevékenység szervezésének módszertana az óvodában	3
Érzékenyítő program	15
Népi játék, néptánc az óvodában	3
INPP módszer óvodai alkalmazásának megismertetése	2
Mozgás prevenció	1
Portfóliókészítés műhely	5
Iskolaérettség mérés és fejlesztés az óvodások számára digitális eszközzel	1
Gyermekközpontú vizuális nevelés	1
Az ember, aki pedagógus	1

3.2.3. Intézményünk belső továbbképzési rendszere

A Lágymányosi Óvoda nevelőtestülete az intézmény szakmai munkájának irányítása, tervezése, szervezése és ellenőrzése érdekében óvodaközi

- szakmai munkaközösségeket és
- támogatói munkacsoportokat hozott létre.

A munkaközösségek és a munkacsoportok a szakmai szervezetfejlesztés meghatározó bázisát képezik, irányultságukat a társadalmi, szülői, valamint a kollégák igényeire és elvárásaira alapozottan évente határozza meg a nevelőtestület. A szervezeti egységekbe tömörülő tagok munkakapcsolata folyamatos, működésüket az általuk létrehozott éves terv rögzíti. A szakmai párbeszédet biztosító fórumok az értekezletek és megbeszélések, melyeken a telephelyek küldöttjei vesznek részt, a csapatvezetők irányításának megfelelően. A munkaközösségek vezetőinek feladatkörét az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata, valamint a munkaköri leírás részletezi.

A belső továbbképzési rendszer célja, hogy

- kialakuljon a nyugodt és kiegyensúlyozott működési feltétel
- legyen tudást, tapasztalatot megosztó, átadó szakmai közösség
- a csoportok segítsék az intézmény szervezési és tervezési feladatait
- a telephelyek delegáljanak kollégákat a csoportokba, hogy a szakmai munka és a szervezeti kultúra terén induljon el az innováció és a fejlődés
- a csoportok működését kísérje rendszeres monitoring.

3.2.4. Az óvodaközi szakmai munkaközösségek:

1. Szakmai pedagógiai munkaközösség:

Irányelv: felvállalja az óvodapedagógusok szakmai műveltségének (pedagógiai kompetenciák) és pedagógiai gyakorlatának fejlesztését; elősegíti a pedagógusok és a pedagógiai asszisztensek együttműködését; támogatja a gyermekekre irányuló közvetlen nevelő- fejlesztő munka eredményességét; segíti a gyermekek óvodai életének tervezését, szervezését; hozzájárul a családokkal létrejött nevelőpartneri kapcsolat mélyítéséhez.

2. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel foglalkozó munkaközösség:

Irányelv: felvállalja az elfogadás, befogadás, hátránykompenzálás, tehetség gondozás zökkenőmentes feltételeinek megteremtését, javítását.

3. Környezettudatos nevelés, egészséges életmód biztosítását segítő munkaközösség:

Irányelv: segíti a környezeti kultúra és a környezetvédelem iránti érzékenység, valamint a környezettudatos- és az egészséges életmód szemléletének alakítását a nevelői gyakorlatban.

4. Innovációt támogató munkaközösség:

Irányelv: felvállalja az újszerű, a pedagógiai programhoz hű tárgyi, szellemi értékek kutatását, a pedagógiai gyakorlatba történő beépítésének segítségét; támogatja a szakmai megújulást

5. Belső Önértékelési munkaközösség:

Irányelv: felvállalja a minőségelvű intézményműködtetés és a magas színvonalú pedagógiai tevékenység megvalósítását az értékelés, az elemzés, a visszacsatolás minőségirányítási módszerével, részt vesz a tanfelügyeleti ellenőrzések, a pedagógusminősítési eljárások, és a szaktanácsadói látogatások előkészítésében.

3.2.5. Az óvodaközi támogatói munkacsoportok:

1. Óvodavezetői munkacsoport:

- **tagjai:** az óvodavezető és az óvodavezető helyettesek
- **feladata** az intézmény teljes körű működtetése; a tagok részletes feladatkörét az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata, valamint a munkaköri leírások tartalmazzák.

2. Törvényességi munkacsoport:

- **tagjai:** óvodavezető, óvodavezető helyettesek, munkaközösségi vezetők, az önértékelési csoport delegáltjai.
- **felvállalja** a törvények, rendeletek változásának nyomon követését; segíti a széleskörű tájékoztatás lebonyolítását az alkalmazotti közösségben; megfogalmazza, és megszervezi a szükséges feladatokat, és azok végrehajtását.

3. Nevelőmunkát segítő alkalmazottak munkacsoportja:

- **tagjai:** pedagógiai asszisztensek, dajkák, titkárok, takarítók, kertész delegáltjai.
- **feladata** az intézmény működését, és a pedagógiai munkát segítő tevékenységük rendszeres értékelése, és folyamatos fejlesztése.

A **munkaközösségek és munkacsoportok** részletes, egész évet átfogó feladattervét az éves **Vezetői Munkaterv rögzíti**. Átfogó szakmai kérdésekben alkalmat teremtünk a csoportközi értekezletek, és megbeszélések szervezésére.

3.2.6. A szakmai fejlődést, és az intézményfejlesztést támogató tanulás keretei:

- értekezletek, megbeszélések,
- vitafórumok,
- esetmegbeszélések,
- bemutató foglalkozások,
- előadások, beszámolók szerzett tapasztalatokról, többlettudásról,
- szülői fórumok,
- posztgraduális képzések,
- továbbképzések, tanfolyamok,
- humánszolgáltató szervek rendezvényei, konferenciái,
- szaktanácsadói látogatottságok,
- intézményközi bemutató foglalkozások,
- külső előadó meghívása,
- intézményi szintű továbbképzés külső szolgáltató bevonásával,
- tanulmányi utak,
- szakirodalmi és szépirodalmi olvasmányélmény; ezek ajánlása,
- közművelődési intézmények látogatása,
- sport-tevékenységek és hobbik,
- önismereti csoportok,
- „szülős” és intézményi kirándulások.

3.2.7. A szakmai fejlődést, és az intézményfejlesztést támogató belső továbbképzések elsődleges szempontjai

- **a szervezeti kultúra folyamatos fejlesztése:** a kommunikáció, az egymás megismerését szolgáló fórumok támogatása; a partnerközpontúság hangsúlyozása; a közös szellemiség alakítása,
- **az intézmény működési folyamatainak törvényhez igazítása:** szabályozó, tervező dokumentumok naprakészsége; felkészültség a tanfelügyeleti ellenőrzésekre, pedagógusminősítési eljárásokra, szaktanácsadói látogatásokra; törvények, rendeletek nyomán követése,

- **az általános szakmai fejlődést**, és megújulást célzó tanulási lehetőségek kihasználása: a pedagógiai kompetenciák fejlesztése és beépítése a mindennapos nevelő gyakorlatba,
- **az egyéni szakmai fejlődést**, és megújulást célzó tanulási lehetőségek kihasználása; a reflektív, és ön-reflektív pedagógiai szemlélet beépítése a nevelői gyakorlatba,
- **a gyermekek nevelését- fejlesztését** érintő hatékony pedagógiai módszerek alkalmazása: a fejlődés nyomon követése (megfigyelések, mérések, elemzések); a nevelőpartneri viszony ápolása a családokkal,
- **a különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése**: az inkluzív szemlélet, és az integráló nevelés gyakorlata, a gyermekvédelmi feladatok ellátása,
- **a nevelőmunkát segítő alkalmazottak szakmai kompetenciáinak fejlesztése**: munkaköri feladatok magas színvonalon történő ellátása; az együttműködés támogatása.

3.3. Az óvoda szűkebb és tágabb környezete

A helyi adottságokhoz igazodva igyekszünk megteremteni a gyermekek számára megfelelő, inspiráló, egészséges és esztétikus környezet biztosítására. Mindhárom óvodaépület más és más, de az ott dolgozó pedagógusok és nevelő-oktató munkát segítők célja azonos: a gyermekek számára segíteni, megérteni, feldolgozni, megszerezni, elfogadni és értékelni, élvezni az őket körülvevő világot.

Az udvar mindegyik óvodaépületnek fontos kiegészítője. Bár adottságait és környezetét tekintve mindegyik más, a korszerű és biztonságos mászóakák, csúszdák és a kedvelt homokozók mindegyikben megtalálhatók. Növények telepítésével, gondozásával tesszük szebbé, harmonikusabbá a gyermekek mozgásigényének kielégítésére, szabad játékra lehetőséget biztosító területeket.

Tárgyi adottságok és feltételek

	Székhely	Csicsergő Th.	Nyitnikék Th.
Alapító Okirat szerinti maximális gyermeklétszám gyermeklétszám	133 fő	150 fő	240 fő
Csoportszobák száma	5 db	5 db	8db
Gyermekmosdók száma	3 db	5 db	8 db
Gyermeköltözők száma	a közlekedő folyosón található	5db	8db
Konyhák, tálalók száma	1db	2db	5db

	Székhely	Csicsergő Th.	Nyitnikék Th.
Egyéb kiszolgáló helyiségek	irodák, raktár, felnőtt öltöző, mosókonyha	iroda, szertár, felnőtt öltöző – nevelői szoba, konyha, vasaló, mosogató helység, raktár	irodák, társalgó, szertár, raktár, vasaló- mosó konyha, mosogató- konyha, felnőtt öltözők
Tornaterem/tornaszoba	1 db	1 db	1 db
Orvosi szoba	1 db	1 db	1 db
Fejlesztő szobák	2 db	2 db	3 db
Játék és egyéb tároló helyiségek	1 db	1 db	1 db
Udvar	1 db	1 db	1 db
Felnőtt öltöző	2 db	2 db	5 db
Felnőtt zuhanyzó	1 db	2 db	4 db
Internet hozzáférés	2 db	2 db	3 db
Számítógép a pedagógusok részére	2 db	1 db	3 db
Játéktároló	1 db	lépcső alatt	1 db

II. KÜLDETÉSÜNK ÉS NEVELÉSFILÓZÓFIÁNK – GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK

- A Lágymányosi Óvoda közössége - „**a tradicionális óvodai nevelés szellemiségének**” megőrzése mellett - Pedagógiai Programjában célul tűzi ki a társadalmi és a neveléspolitikai változásoknak történő folyamatos megfelelést.
- Hisszük és valljuk, hogy a **nevelés eredményességéhez elengedhetetlen a család és óvoda együttműködése** és tiszteletben tartjuk, hogy a gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
- **Megfelelő pedagógiai környezet kialakítása** mellett fontos számunkra, hogy óvodánk – minden feladat ellátási helyen - tiszta, esztétikus, jól felszerelt legyen.
- A nagyvárosi környezetben egyértelműen érzékelhető a természettől való eltávolodás, mely igényli tőlünk a **közvetlen és elérhető környezet természeti értékeire való**

rámutatást. A nevelő és az ismereteket bővítő, mélyítő munkánk során érzékeltetjük a természet és az ember felbonthatatlan egységét, az ember tudatos felelősségét környezete iránt.

- A hétköznapiokban beszűkült mozgástér **a gyermekek mozgásigényének szükségyszerű és hangsúlyosan jelentkező kielégítését** várja tőlünk. Éppen ezért fenntartjuk a bennük élő mozgáskedvet, növeljük fizikális erőnlétüket, kitartásukat, segítjük a gyógytestnevelői foglalkozásokon megvalósuló korrekciós lehetőségeket.
- Az infokommunikációs technikai robbanás a verbális kommunikáció csökkenését, változását és csorbulását is előidézte. Ezért mindannyian jó példával járunk elől a **magyar anyanyelv igényes művelésében**, segítjük a verbalitáson és metakommunikáción nyugvó társas viszonyok alakítását és megértését, valamint minden lehetőséget kihasználunk, hogy a gyermekek közlékenységét fenntartsuk, érzékeltessük anyanyelvünk szépségét és gazdagságát.
- A lágymányosi régióban jellemzően megjelenő multikulturális és sokszínű szociokulturális családi környezet elvárja tőlünk a gyermekek **családi háttérének alapos ismeretét, a nyitottságot és tájékozottságot az eltérő kulturális szokásokban** és a helyzetelemző képességet az **egyéni bánásmód** módszerének gyakorlatához. Értékrendünk alapja az emberi/gyermeki jogok tiszteletben tartása, az előítéletektől mentes, bizalmon alapuló, befogadó nevelői attitűd.

1. Nevelési **alapelveink:**

Elvünk, hogy az óvodában dolgozó teljes alkalmazotti közösség **gyermekszerető, empátikus, elfogadó**, tiszteletet, megbecsülést és a bizalomra épülő nevelői magatartást sugározzon. A pedagógiai hatást a gyermeki **személyiséghez igazítva** alkalmazza.

Nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermeki személyiség fejlődését, **az egyéni készségek és képességek fejlődését**, kibontakoztatását.

Nevelési alapelveink érdekében gondoskodunk:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről
- érzelmileg biztonságot adó derűs, szeretetteljes óvodai légkorról
- a testi, a szociális és az értelmi képességek életkor specifikus alakításáról
- a közösségben végezhető (életkornak megfelelő) sokszínű tevékenységről

- a mással nem helyettesíthető játékról.

2. Gyermekképünk

„Azért vagyok pedagógus, hogy a természetnek nyers gyémántját szép vigyázattal csiszoljam kristályba.” (Németh László)

2.1. Gyermekképünk **alapja**

- a gyermek alapvető tisztelete,
- a szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is vett egyediségének szem előtt tartása,
- a gyermeki személyiség értéként kezelése,
- a gyermek személyiségformálásába vetett hit,
- és a gyermek személyiségének kibontakoztatásához szükséges gondoskodó szeretet nyújtása.

2.2. Nevelőmunkánk **gyakorlatában az egyensúly megteremtésére törekszünk**

- a gyermek, mint egyéniség és a gyermek, mint szociális lény formálásában (szocializáció),
- a gyermek sajátos fejlettségi szintje és az életkorhoz kötődő fejlettségi szint elérése között (egyéni bánásmód),
- a gyermek egyéni fejlődési útja és az általános terhelhetőség között (differenciálás),
- a személyiség szabad kibontakoztatása és a tervszerű pedagógiai ráhatások között (képesség-, készség fejlesztés),
- a hozott neveltségi szint és az általánosan elvárható viselkedési kultúra átadása között (nevelőpartneri viszony),
- a hozott ismeretek és az elvárható tudásszint megteremtése között (hátránycsökkentés/ felzárkóztatás/ inklúzió/tehetséggondozás),
- az eltérő (multi)kulturális háttérből érkezők önazonosságának megőrzése és a magyar kulturális értékek, és szokások elsajátítása között (**integráció**).

Minden gyermeknek **egyenlő esélyt és hozzáférést biztosítunk** a magas színvonalú és szeretetteljes neveléshez, mely pedagógiai gyakorlatunkban úgy valósul meg, hogy az óvodapedagógusok elhivatottságán alapuló nevelőmunka és a szakmai kompetenciákkal megalapozott fejlesztő tevékenység segíti a gyermekek teljes személyiségének kibontakoztatását.

A gyermekek **életkorának megfelelő követelményeket támasztunk**, a feladatok elvégzését ellenőrizzük és a követelményhez igazodóan értékelünk.

Integrált feladatunk a **kiemelt figyelmet igénylő gyermekek** fejlesztésére terjed ki. Valljuk, hogy ezek a gyermekek is **teljes értékű emberek**, akiket őszintén elfogadunk, fejlődésüket legjobb tudásunk szerint segítjük.

Óvodánkban a gyermekeket elfogadjuk, védjük, gondoskodunk róluk, őket szeretet, tisztelet, megbecsülés és bizalom övezi – így szüleik teljes bizalommal lehetnek irántunk. Fontos, hogy az ide járó gyermekek szeretetben, egyéniségüket figyelembe vevő, a különbözőséget elfogadó környezetben élhessenek.

3. Pedagógusképünk

- Törekszünk a **pedagógusok előmeneteli rendszeréhez** kapcsolódó önértékelési folyamatokban előírt elvárásokhoz való igazodásra, a megjelölt kompetenciáik fejlesztésére.

- Folyamatosan **képezzük önmagukat**, hogy a társadalmi, szakmai elvárásoknak és belülről fakadó szakmai kultúránknak megfeleljünk.
- A pedagógiai folyamatokat figyelemmel kísérik, **tudatosan tervezzük**, hosszútávon átgondoljuk azok hatásait és az elért eredményeket elemezve **képesek vagyunk a változtatásra**, korrekcióra.
- A csoportunkba járó gyermekek egyéni képességeit, igényeit figyelembe véve, **differenciáltan fejlesztjük**, előnyben részesítjük a **megtapasztaláson alapuló módszereket**. Felhasználjuk a szabad játék nyújtotta lehetőségeket a gyermekek fejlesztése érdekében.
- A **kiemelt figyelmet igénylő** gyermekek gyermekcsoportban történő nevelését, fejlesztését tervezetten valósítjuk meg, folyamatosan képezzük magukat ennek megvalósítása érdekében is.
- Meglátjuk a gyermekekben a jót és szeretettel neveljük Őket.
- A csoport **szokás- és szabályrendszerét az óvoda értékrendjéhez** igazodva alakítjuk ki, figyelve a **magyar nemzeti értékek** beépítésére is.
- **Inkluzív**, előítéletektől mentes gondolkodásunkkal mutatunk példát a „másság” elfogadására (kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, multikulturalizmus), fejlesztjük a gyermekcsoportot közösséggé.
- A **szülőkkel** – a gyermekek fejlesztése érdekében – **együtműködünk**, és együtműködésünk a kölcsönös tiszteleten alapul.
- A csoportunkba járó gyermekeket megismerjük, **fejlődésüket nyomon követjük**, elemezzük, értékeljük, és ezt írásban rögzítjük.
- **Kommunikációnk** példamutató mind a gyermekek, mind munkatársaik, mind a szülők irányában, melyet tisztelet és együtműködési szándék jellemez. Szakmai kommunikációnkban is tisztában vagyunk az etikai szabályokkal, saját hatáskörünkkel.
- Munkánkat szakmai elkötelezettség, önállóság jellemzi, örömmel tanulunk egymástól is.
- **A mindennapokban derűt, kedvességet, nyugalmat árasztunk egyéniségünkkel, személyiségünkkel összhangban.**

4. Óvodaképünk

Az óvoda a **családi nevelés kiegészítője**: óvó- védő, szocializáló, nevelő, személyiségfejlesztő szereppel bír. Óvodánk közössége a szülőkkel/családdal kölcsönösen felvállalt, aktív kommunikációra és együttműködésre épülő nevelőpartneri viszony kialakítására, ápolására törekszik.

Az óvodai közösségbe lépő gyermek társas közege kitágul, új, addig ismeretlen tárgyi-személyi környezet veszi körül. Óvodánk minden dolgozója rendelkezik a feladathoz szükséges szociális érzékenységgel, mely a gyermeki személyiség elfogadásán, az őt övező tiszteleten, szereteten és megbecsülésen, a kölcsönös bizalom kiépítésén nyugszik.

Minden ember - **így minden gyermek - egyedi és megismételhetetlen személyiség**, szabad kibontakozásához, önmegvalósításához természetes joga van. **Pedagógiai törekvésünk** nem öncélú, nem „ideális” gyermeket formál, hanem - a minden ember számára követendő - erkölcsi, érzelmi, szociális és szellemi értékek közvetítését tekinti célnak.

Olyan óvodát „építünk”, ahol:

- segítjük a gyermek önnön személyiségének pozitív megélését (**önkép/önbizalom**) és bármely tevékenységben utat engedünk az **önkifejezési** törekvéseinek a társas közegben.
- együttes élmények, tevékenységek mentén alakítjuk a gyermekek **társas kapcsolatait**, ezzel - és egyénre szóló elismerésekkel - segítjük a közösségbe történő beilleszkedését.
- képesek vagyunk együtt, majd – modellkövetéssel - önállóan a **problémák megoldására**, a **konfliktusok békét hozó kezelésére**, az alapvető szabályok és normák betartására.
- a **beszéd- és beszélgetés**, a **kérdés és válaszadás örömet nyújt**, és egymás megismerését szolgálja.
- a gyermekek közötti **kommunikációban**, tettekben is megjelenik a társak elismerése és segítése, a másság elfogadása, mint példakövető magatartás.
- a munka-, a szerep- és feladatvállalás, valamint ezek sikeres teljesítése fokozza az elismertségre való vágyat és ennek természetes igénnyé növekedését.
- a **lelki, testi és értelmi** „gyarapodást” azonos hangsúllyal kezeljük.
- a **játék** élménye és a mozgás igénye a gyermeki szükségleteknek megfelelően kielégítjük.

- a **tudatosan tervezett és szervezett tevékenységek** élményekben történő gazdagodást és készségekben, képességekben történő fejlődést eredményeznek.
- a **tevékenységekhez rendelt műveltség tartalmak** megismerése kialakítja az ismétlés igényét, az „új” iránti tanulási vágyat, az éneklési-, zenélési- és alkotói kedvet, fokozza a kíváncsiságot, a kreativitást, a képzelőerőt és a fantáziát.
- **érdeklődést** tanúsítunk **más kultúrák**, más szokások, más nyelvek és távol eső földrajzi helyek iránt, de őrizzük és ápoljuk a **magyar hagyományokat** és a magyar anyanyelvet.
- rendszeresen és körültekintően szervezzük és biztosítjuk a **családokkal történő információcserét** és élményszerző eseményeket (szülői értekezletek, fogadó órák, családlátogatások, nyílt napok, ünnepek, családi alkotó délutánok).
- a **nevelőmunka eredményeinek** rendszeres értékelésével az óvodapedagógusok **folyamatosan elemzik és fejlesztik a saját és az intézmény pedagógiai gyakorlatát**.
- az óvodapedagógusok megfelelő tájékozottsággal bírnak az óvodapedagógiára vonatkozó **legújabb eredményekről: élnek a továbbképzések lehetőségével, a nevelői közösségben alkalmat teremtenek a tudásmegosztásra** (szakmai napok, bemutató foglalkozások, esetmegbeszélések).
- az óvodapedagógusok nyitottságot tanúsítanak a nevelő- fejlesztő munkát támogató korszerű, és **új szellemi- technológiai- tárgyi eszközök megismerésére és innovatív alkalmazására** (szakirodalom, módszertan, IKT eszközök, tanulást támogató tárgyi eszközök).
- az óvodai tevékenységrendszerrel és a megfelelő tárgyi környezettel **biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének legmegfelelőbb feltételeit, 3 éves kortól az iskolába lépésig.**

III. NEVELÉSI FELADATAINK

1. Óvodai nevelésünk célja:

Az óvodáskor végére - a nevelő és személyiségfejlesztő tevékenység eredményeképpen - a gyermekben kialakulnak a következő életszakaszba (kisiskolás kor) való átlépés feltételei.

2. Általános feladataink:

Az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, az alapvető feltételek biztosítása:

- **az egészséges életmód alakítása:** egészségnevelési program alkalmazása, különös tekintettel a mindennapos testmozgásra, gyógytestnevelésre,
- **az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés biztosítása:**
 - a gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése,
 - a szülő, a gyermek és a pedagógusok együttműködésének támogatása,
 - a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek gyakorlása,
 - a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek inkluzív nevelése,
 - az érzékenyítő program lehetőségeinek felhasználása,
 - **a környezeti értékekhez fűződő pozitív attitűd** formálása, különös tekintettel:
 - a környezettudatos szemléletmód,
 - a nemzeti identitástudat alakítására,
 - a közlekedésbiztonsági ismeretek elmélyítésére.
- **Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés biztosítása:**
 - a spontán játék elsődlegességének biztosítása a tevékenységek rendszerében,
 - a különböző tevékenységi formákban komplex módon érvényesíthető képességfejlesztés lehetőségeinek kihasználása,
 - komplex szemléletmód megvalósítása a tevékenységek szervezésében,
 - az IKT eszközök használata.
- **A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység biztosítása.**

2.1. Az egészséges életmód alakítása

Célunk:

Olyan óvodai környezet biztosítása, ahol

- a gyermekekben az **egészséges életvitel igénye** (testápolás, öltözködés, táplálkozás) és a testi fejlődésükhöz szükséges szokások (mozgás, edzés, egészségvédelem, pihenés) kialakul
- az **óvoda által nyújtott érték és szabályrendszer** következményeként a rendszeresség, rugalmasság és helyes életritmus alkalmazásával növekszik a gyermekek általános „jó” egészségi állapota. Fizikailag és lelkileg edzettek, erősödik, növekszik a teherbírásuk
- **jól tudnak alkalmazkodni a környezet változásaihoz**, az egészséges életmód természetessé számukra
- a gyermekekben kialakulnak a **környezettudatos gondolkodás és magatartás** alapjai.

Feladataink (az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak):

- Törekszünk a családi és az óvodai életritmus közelítésére.
- Fejlesztjük az egészséges életvitel iránti igényüket és megfelelő napirendi ritmussal, rugalmassággal elősegítjük a nyugodt, kiegyensúlyozott élettempót.
- A gyermekek életkor sajátosságaihoz igazodó szokás- és szabályrendszert alakítunk ki.
- A gyermek önállóságára építve fejlesztjük, alakítjuk a környezetük rendjének megóvása iránti igényt.
- A gyermekek életkor sajátosságaihoz és egyéni érésükhöz igazodóan várjuk el tőlük az **önálló öltözködést**, ruháik/cipőjük rendben és helyén tartását.
- Kialakítjuk annak az igényét, hogy a gyermekek az **időjárástól függően önállóan változtassanak öltözködésükön**.
- Figyelünk arra és segítjük, hogy az **öltözködés**, illetve vetkőzés sorrendjét tartsák be. Biztatjuk őket egymás segítségére.
- Elegendő időt biztosítunk a gyermekek számára az öltözködési feladatok elvégzésére – szükség szerint a napirend rugalmas kezelésével.
- Személyre szóló segítséget nyújtunk a gyermek fejlettségének, igényének, kérésének megfelelően, öltözködésben, tisztálkodásban.
- Visszajelzéseinkkel megerősítjük a gyermekek próbálkozásait önállóságuk fejlődése érdekében.

- A szülőknek javaslatot teszünk a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására.
- Igyekszünk kialakítani bennük az igényt ruháik, kezük, arcuk tisztán tartására.
- Figyelünk az esetleges higiénés hiányosságokra, kialakuló helytelen szokásokra, és a családokkal közösen törekszünk azok kiigazítására.
- A **tisztálkodási tevékenységek** során biztosítjuk a gyermekek számára az igényüknek megfelelő intimitást.
- Az egészség megóvása érdekében lehetőség szerint a csoportokban légtisztítót/párásítót működtetünk.
- Odafigyelünk az ételek kulturált, esztétikus tálalására, a **kulturált étkezési szokások** betartására: csukott szájjal eszünk, nem esszük le magunkat és környezetünket, szalvétát használunk, tele szájjal nem beszélünk, törjük a kenyeret, evőeszközöket helyesen fogjuk és tartjuk, behúzzuk a székek magunk alá és egyenes háttal ülünk, csendben beszélgethetünk asztaltársainkkal.
- Igyekszünk megismertetni új ízeket is, próbáljuk a gyermekeket rávenni, hogy megkóstolják a számukra ismeretlen ételeket is.
- Biztosítjuk minden napra a gyümölcsöket, zöldségeket (főzőkonyha és szülői támogatás), melyeket akár a gyermekekkel közösen is előkészíthetünk
- Táplálkozás közben is törekszünk az egyéni igényeknek megfelelő bánásmód megvalósítására (keveset evő, túlevő, válogató, ételallergiás gyermek).
- Odafigyelünk, hogy a csoportszobában a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés megtörténjen.
- A beteg gyermekek szüleit értesítjük, érkezésükig a gyermeket elkülönítjük, ápoljuk.
- Erősítjük a gyermekekben a betegségmegelőzés fontosságát: folyadékpótlás, zöldség/gyümölcsfogyasztás, tüszentés/köhögés zsebkendőbe történjen, kézmosás, orrfújás.
- A **higiénés szabályokat** a gyermekekkel megtanítjuk és betartatjuk: kézmosás, szappan használat, kéztörlés, wc papír használat, wc leöblítése, fésülködés, fogmosás.
- Kiemelten figyelünk a tisztálkodási eszközök rendben tartására.
- Biztosítjuk, hogy a gyermekek a nap folyamán bármikor **ihassanak vizet**, rendszeresen fel is ajánljuk azt.
- A gyermekek egészségmegőrzése érdekében biztosítjuk a mindennapos **levegőzést**, mozgást, testedzést.

- A gyermekek napirendjéhez igazodva, életkori sajátosságaik figyelembe vételével biztosítjuk a mindennapos **pihenést** számukra, kizárva a külső, zavaró tényezőket. Optimális feltételeket biztosítjuk: szellőztetünk, függönyöket behúzzuk, redőnyöket leengedjük, halk zenét/csöndet biztosítunk, betakargatjuk őket. A kevesebb alvást igénylő gyermekeknek könnyvézegetési lehetőséget biztosítunk a pihenés vége felé.

- Jelzés értékűnek tekintjük az alvás közben előforduló szokatlan viselkedést (nyugtalan alvás, kényszermozgások...). Tapintatosan beszéljük meg tapasztalatainkat a szülőkkel, szükség esetén szakember felkeresését tanácsoljuk.
- Folyamatosan kapcsolatot tartunk az óvodai védőnővel.
- Minden gyermeknél, de különösen a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél, **komplex példaadásra** (bemutató és magyarázat), az utánzási kedvük felkeltésére, fenntartására törekszünk.
- A hátránykompenzáció területén folyamatosan együttműködünk a gyógytestnevelőkkel, óvodapszichológussal.
- Folyamatosan keresünk és munkánkba beépítünk olyan egészségfejlesztő programokat, melyekkel prevenciót tudunk folytatni a dohányzás, az alkoholizmus, a drog, az erőszak, a gyermekbántalmazás területén.
- Feladatainkat a gyermekek érdekében, a családokkal együttműködve, közös szemléletmód alapján végezzük.

Anyanyelvi nevelés: a kéréseket, utasításokat, elvárásokat a gyermekek számára érthetően, követhetően fogalmazzuk meg. Személyre szóló, tapintatos kommunikációt folytatunk a gyermekekkel a tisztálkodási feladatok végzése közben, pihenőidő alatt.

Öltözködési illemszabályok:

- Személyes tárgyaikat a jelükkel ellátott szekrénybe helyezték el, melynek rendjére ügyeljenek.
- Ruhadarabjaikat óvják, és tartásukon.
- Az időjárástól függően változtassanak öltözködésükön.
- Az öltözködés, illetve vetkőzés sorrendjét tartásuk be.
- Legyenek készek a segítségnyújtásra.

Tisztálkodási illemszabályok:

- A tisztálkodás váljék igényükké, saját higiénijukat tartásuk fontosnak.
- A tisztálkodás sorrendiségét tartásuk be, minden eszközt a funkciójának megfelelően használjanak:
 - lényeges a folyékony szappan használata a mindenkori kézmosásnál,
 - rendszeres fogmosás,
 - papír zsebkendő, fésű, wc papír, körömkefe szükség szerinti használata,
 - a tisztálkodó szerekből a szükséges mennyiséget használják,
 - ne hagyják nyitva a vízcsapot, használat után a wc-t mindig húzzák le,
 - legyen igényük a tisztaság, a rend.

Étkezési illemszabályok:

- Az étkezést nyugodt hangulat, csendes beszélgetés jellemezze.
- Terítés során az edényeket biztonságos fogással szállítsák, az evőeszközöket rendeltetésszerűen használják.
- Ügyeljenek az asztal, illetve környezetük rendjére, tisztaságára.
- Helyesen fogják és használják az evőeszközöket.
- Étkezés után használjanak szalvétát.
- Folyamatos napirend miatt az étkezés utáni feladatokat (térítő leszedése, összehajtása, morzsa felsöprése) közösen a dajkával végzik a segíteni kívánó gyerekek.

Anyanyelvi nevelés: felnőttekkel és társaival szemben is használja az étkezéshez kapcsolódó udvariassági kifejezéseket. Ismeri az ételek és az étkezéshez kapcsolódó tárgyak, tevékenységek megnevezését.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Az alapvető egészségvédő és egészségmegőrző szokásokat ismerik és betartják.
- Igényük van az életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelő napirendre, pihenésre, mozgásra és egészséges étkezésre (egészséges ételek, gyümölcsök, zöldségek és sok folyadék fogyasztása).
- Alapvető testi szükségleteiket önállóan és a helyes sorrend betartásával, belülről fakadó igényességgel végzik: tisztálkodás (arc, kezek, körmök), WC használat, fogápolás, hajápolás, zsebkeendő használat.
- Képesek az öltözködés helyes sorrendjének betartására, az időjárásnak és alkalomnak megfelelő ruhák kiválasztására. Ruhájuk tisztaságára, rendezettségére igényesek.
- Étkezésnél önállóan kiszolgálják magukat, a tényleges igényüknek megfelelő mennyiséget szednek. A számukra ismeretlen ételeket is megkóstolják.
- A kulturált étkezés (magyar) szokásait betartják.
- Rendeltetésüknek megfelelően használják az evőeszközöket, a takarító eszközöket, a játék és egyéb eszközöket (lábtörlő, ajtók).
- Önállóan képesek a saját személyükkel és környezetükkel kapcsolatos tevékenységeket ellátni (cipőfűzés, gombolás, hajtogatás).
- Belülről fakadó igényük van környezetük védelmére és megóvására.
- Igényük van közvetlen környezetük rendjének és tisztaságának megtartására.

2.2. Egészségfejlesztési program

Az egészség fogalmát az Egészségügyi Világszervezet így definiálta: „Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas-társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség és nyomorékság hiánya.”

Célunk: Megtanítani a gyermekeket, hogy a mindennapi élet alternatívái közül a **legegészségesebbet válasszák**, az egészséget választó képességük kifejlődjön. Képesé tenni – életkorának és fejlettségének megfelelően - a saját egészségét meghatározó és befolyásoló tényezők felismerésére, lehetőség szerinti felügyeletére, a környezet befolyásolására. Elsődleges a **prevenció, az egészségi állapot megőrzése és erősítése.**

Az óvodai nevelési program általános nevelési feltételei közé tartoznak az alábbi egészségfejlesztő tevékenységek:

- a testi egészség (gondozás, ápolás, edzés, mozgás-fejlesztés)
- a lelki egészség (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása)
- a szociális interakciók harmóniája (közösségi élet, segítség stb.)
- az egészségvédő képességre való igény kialakítása, fejlesztése
- a gyermekek egészséges életmódjának formálása,
- az óvodapedagógusok, az óvodapszichológus és a pedagógiai munkát segítők feladatainak meghatározása
- javaslatok a családok otthoni egészségnevelő feladataihoz (higiénés szokások alakítása, egészségvédő példamutatás)
- egészséges étkezés- táplálkozás érdekében mérsékeljük az édességek, chipsek behozatalát az óvodába, lehetőség szerint minden nap biztosítjuk a gyümölcs és zöldség fogyasztást.

Feladataink:

- Támogatjuk az egészséges táplálkozást (pl. gyümölcssaláta készítés).
- Biztosítjuk a mindennapos fejlesztő testmozgást.
- Kialakítjuk a személyi higiéné iránti igényüket.
- Támogatjuk a testi és lelki egészség fejlesztését, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzését, alternatívákat ajánlunk ezek helyett. A gyermekek számára kedvezőtlen helyzeteket igyekszünk

elkerülni, valamint pozitív mintát nyújtunk. Szabad beszélgetések alkalmával és játékokban adjuk át ezzel kapcsolatos ismereteinket és az esetleges élményeket is ilyen formában dolgozzuk fel.

- A gyermekeknek biztosítjuk, hogy az óvodában eltöltött időben részesüljenek a teljes testi-lelki jóllétüket, egészségüket, egészségi állapotukat hatékonyan fejlesztő, az óvoda mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.
- Küzdünk a bántalmazás, erőszak ellen, segítjük azok megelőzését. Közreműködünk a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, együttműködünk a szakszolgálatokkal.

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás, vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi, vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Megtanítjuk a gyermekeket a baleset megelőzés és elsősegélynyújtás ismereteire, életkori sajátosságaiknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően (óvodai óvó-védő előírások).

Csoportszobai szabályok:

Vigyázzanak a csoportszoba berendezési tárgyaira, játékeszközeire, melyeket sokoldalúan, kreatív módon, a rongálást megelőzve rendszeresen használjanak. Ismerjék ezek helyét a csoportszobában, vegyék elő az eszközöket, játékokat és tegyék is vissza őket a helyükre, ha már nincs szükségük rá. Ne vegyék el a játékokat egymástól, hanem kérjék el azokat. Ügyeljenek saját és társaik testi épségére.

Az épületen belüli egyéb helyiségek szabályai:

Érezzék az óvodát sajátjuknak, óvják szépségét, tisztaságát. Ismerjék meg az óvoda minden helyiségét, biztonságosan, - de mindig a felnőtt tudtával - közlekedjenek az épületben. A folyosókon, lépcsőkön sétáljanak, ne szaladjanak. Egymás csoportszobái nyitottak a gyerekek számára, de mindenkor az adott csoportszoba szabályaihoz kell alkalmazkodniuk. A tornaterembe benti cipővel, vagy cipő nélkül szabad belépni, ahol mindig felnőtt kíséretében tartózkodhatnak.

Udvari szabályok:

A kint tartózkodás ideje alatt érződjék a természet tisztelete, óvása, a növények és állatok (környezetünk élővilága) védelme, az udvar rendjének megtartása. Vigyázzanak saját és társaik épségére, ne zavarják egymás tevékenységét, segítsenek a kisebbeknek.

A mindenkori tevékenységeknek legmegfelelőbb udvarrészben tartózkodhatnak a gyerekek, az alábbi feltételek szerint:

- egyénileg: a felnőttnél a „kézből- kézbe” való átadás felelősségét betartásával
- csoportban: az óvodapedagógusok közös megegyezése alapján, az udvarrészben kialakított szabályok betartásával.

Minden csoportnak meg van a saját udvarrésze, ahol a felügyeletet biztosítjuk. Mindenkor be kell tartani, hogy szülő, illetve óvodapedagógus nélkül, csak a bejárat ajtóig mehetnek el a gyerekek. A gyerekek testi épségét veszélyeztető játék, illetve felnőtt munkaeszköz nem tartható az udvaron.

Az udvaron ügyeljenek saját, és társaik testi épségére. Segítenek a kisebbeknek, pl. feljutni a mászókára.

Arra törekszünk, hogy az udvaron lévő játékokat az alábbiak szerint használják:

Homokozó:

- A homokozó játékokat kérik el egymástól, és kérésre adják át.
- Vigyázzanak egymás építményeire.
- A homokot ne szórják egymás szemébe, ruhájára.
- A homokot ne szórják szét az udvaron.

Kövezett udvarrész:

- A kövezett részen közlekedhetnek a biciklivel, felnőtt felügyelete mellett.
- Tartsák be a menetirányt.
- A játék befejeztével vigyék be a kerékpárokat a tárolóba.
- Csúszdánál álljanak sorba, ne tolakodjanak, lökdösődjenek. Csak ülve csússzanak, és csak akkor induljon a következő, ha az előtte levő már leért.
- Udvari játékpakolásnál figyeljenek arra, hogy ne maradjon kint semmilyen játék, mert könnyen tönkre megy, vagy elveszik.
- A libikókán kapaszkodjanak, vigyázzanak, hogy a lábuk ne kerüljön a hinta alá.
- A fából készített mászókákon biztonságosan kapaszkodjanak.
- Labdajátékokat az erre a célra kijelölt területen használják.
- Minden csoport udvarrészén van az udvari játékoknak egy megfelelő tárolóhely. Az óvodai dolgozó feladata, hogy ezekben a tárolókban minden alkalommal a nap végére a játékok el legyenek helyezve.
- A rugós hintáknál ne menjenek közel a hintázó gyermekhez.

Utcai szabályaink:

Vegyék észre a közvetlen, s a távolabbi környezet szépségeit, óvják annak értékeit. Az utcán a gyerekek párosával, egymás kezét fogva és egymást követve, megfelelő tempóban a gyalogos járdán közlekedhetnek. Közös kirándulások alkalmával a 20-nál kevesebb gyermek esetében 2 felnőtt, 20-nál magasabb gyermeklétszám fölött 3 felnőtt kíséri a csoportot. A sort csak engedéllyel vagy kifejezetten utasításra hagyhatják el, a gyermekek, elvárjuk a fegyelmezett, kulturált viselkedést. A játszótéren vagy más egyéb szabadtéri játszóhelyen az ott meghatározott szabályok a mérvadók. Ezeket minden esetben előbb fel kell mérni.

2.3. A környezettudatos magatartás megalapozása

“A világ, amit teremtettünk a gondolkodásunk eredménye; nem lehet megváltoztatni gondolkodásunk megváltoztatása nélkül.” (Albert Einstein)

Egészségünket és életünk minőségét nagymértékben meghatározza a bennünket körbevevő természeti és társadalmi környezet minősége. Napjainkban, környezetünkben rendkívül kedvezőtlen, legtöbbször visszafordíthatatlan változások indultak el, mint a globális felmelegedés, élőhelyek eltűnése, ezáltal sok faj kihalása. A közösség szemléletformáló erejét kihasználva közvetíthetünk új értékeket és célokat, hogy ezen változtatni tudjunk.

A **fenntarthatóság** azt jelenti, hogy a jelen szükségleteit úgy kielégíteni, hogy a jövő szükségleteit ne csorbítsuk.

Célunk olyan szemléletet közvetíteni, amely elősegíti, hogy

- a gyermekek szeretik és tisztelik az életet, a kulturális és természeti értékeket, valamint őrzik a hagyományokat,
- pozitívan viszonyulnak a bennüket körülvevő élő és élettelen, természeti és társadalmi környezethez,
- szokásukká válik a környezetre figyelő, azt megóvó, a harmonikus együttélésre törekvő magatartás,
- a családok életvitеле is környezettudatossá válik a gyermekek szokásai, viselkedése, ismeretei hozadékként.

Feladataink (az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak):

- A **környezettudatos közösségi nevelés** hatékonyságának érdekében nyitott óvoda megteremtésére törekszünk. Nevelőmunkánk és programjaink megtervezésekor egyaránt figyelünk a kerület természeti adottságaira és társadalmi-kulturális jellegzetességeire.
- Érvényre juttatjuk a **tevékenységformák közti komplexitást.**
- Figyelembe vesszük a **néphagyományokat és a családi értékrendet.**
- A gyermekeket arra ösztönözzük – életkori sajátosságaikra építve -, hogy **környezetünket egységben szemléljék.**
- **Modell értékű példamutatással járjunk elől,** felhasználva az óvoda és a környezet által nyújtott lehetőségeket.
- A csoportszobákban élősarkot alakítunk ki, és azok gondozásába a gyermekeket is bevonjuk.

A **kerület környezeti nevelési koncepciójával** összhangban építjük be óvodánk mindennapjaiba a korszerű szemléletmódot és viselkedést, az abból fakadó tevékenységeket:

- felelős **hulladékgyűjtés** (szelektív gyűjtés, komposztáló működtetése, esővízgyűjtő használata, papírgyűjtés megszervezése),
- takarékoskodás az **energiával** (villany, fűtés),
- takarékoskodás az **ivóvízzel**,
- **kulturált környezet** kialakítása és megőrzése,
- **madárbarát kertünk gondozása**, továbbfejlesztése,
- **egészséges étkezés** igényének alakítása,
- **környezetbarát takarítószer**, játékok és munkaeszközök előnyben részesítése,
- **optimista életszemlélet** preferálása felnőtteknél, kialakítása a gyermekeknél,
- megünnepeljük a **zöld jeles napokat** (lehetőség szerint tapasztalati úton: állatkertbe, múzeumba és évente egyszer nagyobb kirándulásra vihetjük a csoportokat),
- a **családokat és az óvodánk közvetlen környezetében** élőket is bevonjuk tevékenységeinkbe – papírgyűjtésbe, környezet- és egészségvédő programokba,
- csatlakozunk a prevencióval, megelőzéssel foglalkozó országos mozgalmakhoz.

A **kiemelt figyelmet igénylő gyermekek** esetében is törekszünk a személyes példaadásra, a szoros érzelmi kötődés kialakítására, amely segítségével fejlődésüket pozitívan befolyásolhatjuk.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretik, tisztelik és óvják/védik környezetüket. Odafigyelnek a szelektív hulladékgyűjtésre, aktívan vesznek részt a papírgyűjtésben.
- Takarékoskodnak a vízzel, nem folytatják fölöslegesen.
- Részt vesznek a madarak etetésében, növények gondozásában.
- Rá tudnak csodálkozni, és felfedezik a természeti és kulturális értékeket.
- Örömmel vesznek részt a hagyományőrző tevékenységekben.
- Problémamegoldó gondolkodásra törekszenek, hozzáállásuk pozitív.
- A Zöld Jeles Napok programjaiban érdeklődéssel, cselekvő aktivitással vesznek részt.

Az intézmény két telephelye is birtokolja a *"Madárbarát Óvoda"* címet. Jó kapcsolatot ápolunk az MME és a DINPI, ezen belül is a Sas-hegyi Látogató Központ munkatársaival, akik rendszeresen tartanak ismeretterjesztő előadásokat a gyermekeknek. Tollas barátainkról való gondoskodás, valamint megfigyelésük szervesen beépül mindennapjainkba, melyekhez a családok segítségét is felhasználjuk, velük együtt gondoskodunk az etetők feltöltéséről és esetleges felújításáról. Célunk, hogy a harmadik tagintézmény is elnyerhesse ezt a megtisztelő címet.

Részt veszünk a Zöld Óvoda cím elnyerésére kiírt pályázatban is, hogy erősítsük a fenntarthatóságra nevelés megvalósítását.

2.4. Újbuda Környezettudatos Óvodája Program

Az „**Újbuda Környezettudatos Óvodája**” címmel az önkormányzat azon óvodák tevékenységét díjazza, melyekben a környezeti nevelés, a fenntarthatóság, a környezettudatos gondolkodásmód az óvoda életében, pedagógiai-nevelési tevékenységében fokozottan érvényesülnek, és az óvodában megvalósított programokban ezek a szempontok kiemelten kifejezésre jutnak.

A pénzügyi támogatáson túl a jelentkező intézmények a sikeres részvétel céljából egy előre meghatározott, pedagógiai és szakmai szempontokat figyelembe vevő folyamatos képzést kapnak az Önkormányzat Humánszolgálati Igazgatósága és Környezetvédelmi Osztálya, valamint a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságának közreműködésével. A képzés elméleti előadásokból, gyakorlati bemutatásokból és terepi programokból áll – mindhárom óvodában programként jelen van.

Óvodánk tudatosan szervezi, alakítja a gyermekeknek és szülőknek szervezett, ismeretüket bővítő, figyelemfelkeltő, élményekben gazdag eseményeinket, programjainkat, melyeket minden évben az aktuális munkatervben részletezünk.

Célunk a környezettudatos gondolkodás és magatartás megalapozása, a családokkal való együttműködés és az elnyert cím megtartása.

Feladataink: a környezettudatos tevékenységek eredményessége

érdekében az egységes szemléletmódot alakítunk ki a nevelőtestületben. A beszámolókat folyamatosan írjuk és küldjük a fenntartó felé. Ötlebörzétet szervezünk a még változatosabb és a környezettudatosságot eredményesebben szolgáló programokhoz.

3. Gyógytestnevelés az óvodában

Óvodánk ingyenes szolgáltatásai közé tartozik, az önkormányzat által finanszírozott gyógytestnevelés. A foglalkozásokat gyógytestnevelők tartják délelőttönként heti két alkalommal tornateremben, vagy jó idő esetén szabad levegőn, 45 perces tervezéssel.

A gyermekek vizsgálatát a kerületi ortopéd főorvos végzi. Az ortopédiai szűrés tavasszal történik a leendő nagycsoportos korú gyermekeknél, illetve kontrollszűrés azoknál a gyermekeknél, akik abban a nevelési évben gyógytestnevelési foglalkozásokon vettek részt.

Gyógytestnevelés szükségessége: A szűrővizsgálatok igazolják, hogy már óvodáskorban igen magas azoknak a gyermekeknek a száma, akiknél a legkülönbözőbb tartásbeli rendellenességek: domború hát, lapos hát, hanyagtartás, mellkas elváltozások, lúdtalp, gerincferdülés fordul elő. Mindezek megelőzéséhez, korrekciójához a gyógytestnevelés speciális mozgásanyagával számottevően hozzájárul.

A gyógytestnevelés célja, hogy sajátos eszközeivel elősegítse – *elsősorban* – a mozgásszervi és belgyógyászati panaszokkal gyógytestnevelésre utalt gyermekek egészség szintjének emelését, a tartási rendellenességek javítását, a szív és a keringési szervek munkaképességének növelését, ezzel mintegy csökkenteni, de legfőképpen megelőzni a gyermekek fizikális panaszait.

Gyógytestnevelés feladatai:

- a szervezet általános, sokoldalú, arányos képzésével az egészségi állapot, teljesítőképesség helyreállítása, a testi fejlődés elősegítése
- a veleszületett vagy szerzett elváltozások helyreállítása
- a megváltozott állapotú izomzat célzott erősítése, nyújtása
- az alsó, felső végtagizomzat és a törzsizomzat sokoldalú, arányos fejlesztése
- a mozgáskorlátozottság, kontraktúrák (izomrövidülések, zsugorodások) oldása a mozgékony, hajlékony fejlesztésével
- mozgásműveltség fejlesztése: mozgásjártasságok és készség kialakítása az azonos, majd változó körülmények között gyakorolt mozgásformákkal

- motoros képességek fejlesztése: kondicionális képességek közül az állóképesség és erő fejlesztése
- az erőfejlesztő gyakorlatoknál tehermentesített helyzet alkalmazása az ízületek és gerinc védelme érdekében
- a mozgásos cselekvések gazdaságos módjainak elsajátítása
- a mozgásos cselekvések esztétikus kivitelezése
- mozgásigény felkeltése, mozgásvágy ébren tartása, mozgás megszerettetése
- általános és egyéni izomfejlesztő gyakorlatok önálló és pontos végrehajtása
- tornaszerek szakszerű, balesetmentes használata
- közösségi nevelés együttműködéssel, kivárással, egymásra való odafigyeléssel
- énkép, önismeret, önbizalom, önellenőrzés fejlesztése
- kognitív képességek fejlesztése: figyelem, emlékezet, gondolkodás, beszéd, problémamegoldó készség fejlesztése
- érzelmi és akarati tényezők fejlesztése, mint kitartás, kudarctűrés, fegyelem, gátlások leküzdése

A gyógytestnevelő feladatai:

- speciális, megelőző jellegű, valamint mozgásfejlesztő gyakorlatanyaggal a kialakult elváltozások javítására, megszüntetésére törekszik,
- épít a gyermekek más forrásból szerzett tudására,
- pedagógiai munkáját éves szinten tematikus egységekre és órákra bontva megtervezi,
- a gyermekek motiválását, aktivizálását, együttműködését szem előtt tartva, változatos módszerek alkalmazása: dicséret, ösztönzés, személyre szóló értékelés, hibajavítás, pozitív visszajelzés,
- a gyermekek teljes személyiségének fejlesztésére törekszik,
- differenciált bánásmód alkalmazása a gyermekek eltérő fejlődési ütemének, eltérő testi elváltozásainak megfelelően,
- különleges bánásmódot igénylő, valamint a mozgásfejlettségben lemaradt gyermekeknek speciális fejlesztési terv kidolgozása, szakember bevonásával,
- a természetes mozgások, mozgásos játékok, preventív és korrekciós gyakorlatok hatékonyságának fokozására különféle kézi szereket, tornaszereket alkalmaz,
- ügyel az alkalmazásra került eszközök épségére, tisztaságára ,

- felhívja a gyermekek figyelmét a balesetvédelmi előírásokra, balesetmentes környezetet teremt,
- folyamatos kapcsolatot tart fenn az óvoda dolgozóival, szülőkkel, szakszolgálati alkalmazottakkal (gyógy- és fejlesztő pedagógusokkal, logopédusokkal), ortopédorvossal,
- szülői fórumot tart és szükség esetén fogadóórát az érdeklődő szülőknek, otthon végezhető gyakorlatokat javasolhatnak.

4. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Célunk:

Olyan gyermekek nevelése,

- akik az **odafigyelés, elfogadó** magatartás hatására biztonságban érzik magukat óvodánkban,
- akik számára természetes a **különbözőség, másság elfogadása** és tiszteletben tartása, a toleráns magatartás,
- akik életkoruknak megfelelően **ismerik és betartják az erkölcsi** – társadalmi szabályokat és normákat,
- akik meg tudják megkülönböztetni a helyes és helytelen, a jó és rossz viselkedést, cselekvést, tulajdonságokat,
- akiknek **fejlődnek szociális készségeik, képességeik**, attitűdjeik, azaz kompetenciáik,
- akiknek kialakul a reális énképük, van önbizalmuk, önbecsülésük, akaraterejük, **alkalmazkodnak a szabályokhoz**, törekednek az **önállóságra**,
- akikben kialakul a segítőkészség, a társak értékeit figyelembe vevő segítő magatartás, a szülőföldhöz való kötődés, a hazaszeretet.

Feladataink (az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak):

- Megteremtjük az érzelmi **biztonságot a befogadó**, szeretetteljes attitűddel.
- Erősítjük az **egymáshoz való kötődést** a gyerek-gyerek/gyerek-felnőtt kapcsolatában.
- Törekszünk arra, hogy már az óvodába lépése előtt megismerjük a gyermekeket és a szülőket, valamint a befogadás módjáról és lehetőségeiről tájékoztassuk őket.

- **Példát mutatunk** kommunikációnkkal, bánásmódunkkal és viselkedésünkkel a gyermekek é szülei számára egyaránt.
- Kialakítjuk az **együttélés normáit**, szokásait és elősegítjük az azokhoz való alkalmazkodást. Figyelünk ezek következetes betartására, **segítjük a szociális érzékenység** fejlődését.
- Természetes társas szükségleteikre építve megismertetjük őket a társas érintkezési formákkal és **konfliktuskezelési módokkal**. Igyekszünk kialakítani bennük a toleráns viselkedés alapjait, a **különbözőség elfogadását** tiszteletét.
- Biztosítjuk - a különböző szociális milióból érkező gyermekek számára - az **egyenlő hozzáférést** nevelésünkben és a tevékenységekben, programokon.
- Alkalmazzuk a **differenciálás lehetőségeit**, a tehetséggondozásban, felzárkóztatásban egyaránt.
- Fejlesztjük **erkölcsi** (együttérzés, együttműködés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és **akarati** (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) tulajdonságaikat, ezzel közvetetten **segítjük az iskolai életmódra való felkészülést**.
- Óvodásainknál segítjük az **én tudat alakulását** és teret engedünk az **önkifejező törekvéseiknek**.
- A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva, a **hazafiasság érzését erősítve** szervezzük meg nemzeti ünnepeinket, megemlékezéseinket.
- Örömteli tevékenységeket szervezünk, amelyek a csoport és az óvoda hagyományrendszerére épülnek és elmélyítik az **összetartozás érzését, a környezettudatos magatartást**.
- Segítjük az érzelmek kifejező képességének, az **élménybefogadás** képességének fejlődését, a gyermekek igényeihez igazodóan nyújtunk **lelki törődést, biztatást, megerősítést**.
- A gyermek érzelmi nyitottságának alakítása, a társadalomban előforduló másság elfogadásának elősegítése az Érzékenyítő Program módszereinek felhasználásával a jellem formálásán keresztül.
- A gyermekek érdekében együttműködünk az óvoda pszichológusával és a családokkal.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek érdekében, szoros együttműködésre törekszünk az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

4.1. Az óvodapszichológus

A Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, és az azt kiegészítő végrehajtási rendeletekben meghatározott feladatok alapján, a szülőkkel és az óvodapedagógusokkal szorosán együttműködve végzi munkáját. Közreműködik az óvodai mentálhigiéné, egészségfejlesztés, személyközi konfliktusok és erőszakjelenségek terén szükséges prevenciós és intervenciós feladatok megvalósításában, melyet az óvoda és a szülők jelzéseinek figyelembevételével alakít ki. Mindezeket a gyerekekkel, szülőkkel és óvodapedagógusokkal szervezett egyéni és csoportos foglalkozások keretében látja el.

Célja: az oktató-nevelő munka hatékonyságának segítése, a gyermekek személyiségfejlesztése és lelki egészségvédelme.

Feladata:

- közvetlen segítséget nyújt a nevelő-oktató munkához
- konzultációs lehetőséget biztosít a szülők számára gyermekük nevelésével, fejlesztésével valamint óvodai beilleszkedésével kapcsolatos kérdésekben
- csoportlátogatások alkalmával megfigyeli a gyermekeket játéktevékenység és foglalkozás közben
- segíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását és személyiségük, képességeik harmonikus fejlődését.
- pszichológiai jellegű szűrővizsgálatokat, képességvizsgálatokat végez főként a beiskolázással kapcsolatban
- terápiás vagy más kezelés, fejlesztés szükségessége esetén a szülőkkel és az óvodapedagógusokkal való konzultációk után segíti a gyermek továbbirányítását a megfelelő szakellátó intézménybe
- egyéni foglalkozásokat, valamint Varázsjáték csoportot vezet szorongásoldás, érzelmi intelligencia valamint szociális érettség fejlesztés céljából a tanköteles korú gyerekek számára
- szülői fórumokat tart fejlődés lélektani, nevelési, valamint a mindennapi élet pszichológiai vonatkozású kérdéseiben.

A gyermek jutalmazása:

elvei:

- mindig az egyéni teljesítőképesség arányában történjen, az erőfeszítést, aktivitást emeljük ki, nem pedig a gyerek okosságát, főként nem teljes személyiségét
- igazodjon a gyermek életkorához
- azonnali visszajelzés legyen, nem késleltetett
- az elvégzett munkával arányos legyen

formái:

- - szóbeli dicséret, elismerés
- - társak előtti dicséret.

A gyermek elmarasztalása:**elvei:**

- mindig a helytelen tetre vonatkozik a büntetés, soha nem a cselekvő személyére, nincs általánosan rossz gyerek, csak a konkrét cselekedet lehet rossz
- nincs megszégyenítés, sem fizikai büntetés
- igazodjon a gyermek életkorához
- figyelembe veszi az érintettek aktuális lelkiállapotát, érzéseit, mindkét féllel törődik.

formái:

- megoldások és alternatívák azonnali felkínálása (azonnal helyre kell hoznia, bocsánatot kell kérnie)

4.2. A gyermekek közti együttműködés szabályai:

Az egymáshoz való alkalmazkodás váljon természetessé a gyermekek körében. Legyenek egymásra tekintettel, váljanak érdeklődőkké egymás iránt, szükség esetén segítsenek egymásnak. **Másokkal együttműködve** is tudják végigvinni elképzeléseiket. Szívesen hallgassák meg egymást, ne vágjanak egymás szavába. Helytelen viselkedés esetén figyelmeztessék társukat. Vigyázzanak egymás munkáira, a számunkra kevésbé szimpatikus gyermekkel is kommunikáljanak. A fiúk legyenek előzékenyek a lányokkal szemben, vegyék át tőlük a nehéz fizikai munkát. Befogadás alkalmával a „régik” gyerekek segítsék, támogassák

az új gyereket. Csendes pihenő ideje alatt a nem alvó gyermek csendben tevékenykedhet. Pihenés után segítsenek egymásnak az ágyazásban.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Az óvodához, egymáshoz, felnőttekhez való kötődésük megjelenik érzelmeikben, tetteikben.

Egymás iránt **érdeklődnek**, fokozatosan megtanulnak másokkal együttműködni, érintkezni a kommunikáció segítségével.

Elfogadják az átélt helyzetek során, hogy minden gyerek más-más egyéni, külső-belső tulajdonságokkal rendelkezik.

A **felnőttek utasításait** előbb érzelmi, majd értelmi síkon **elfogadják, gyakorolják** az egyéni magatartásmódokat.

Próbálkoznak döntési, választási lehetőségeikkel, eligazodnak a csoport szokás- és szabályrendszerében.

Beszédfigyelmeik kialakult, az óvodapedagógus metakommunikációs jeleit ismerik.

Önként vállalnak feladatokat, és keresik a segítségnyújtás lehetőségeit.

A közös cél érdekében **képesek együttműködni**.

Törekednek az **önmérsékletre**, tudják konfliktusaikat kezelni.

Rendelkeznek életkoruknak és **fejlettségüknek megfelelő önkritikával és önértékelési képességgel**.

Felismeri és tudja kezelni a környezetük rendjét megbontó megnyilvánulásokat.

Hazaszeretete, a szülőföldhöz való ragaszkodása kialakul, szűkebb-tágabb környezetének megismerése által.

5. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A beszéd és a vele szerves egységet alkotó kommunikáció állandó kísérője a gyermek bármely tevékenységének, az általános nevelői-, fejlesztői tevékenység alapvető eszköze. Az anyanyelvi nevelés fejlesztő hatása az óvodai nevelésben megvalósuló tevékenységi formák keretében komplex módon érvényesül.

Az anyanyelvi fejlesztés megvalósulásának területei

- **Spontán beszédhelyzetek:** gyermekek fogadása, játék, öltözködés, mosdóhasználat, étkezések, kirándulások, közművelődési intézmények látogatása, színházlátogatások.
- **Irányított beszédhelyzetek:** játéktémák bővítése, szabályjátékok alkalmazása, a különböző tevékenységi formák keretében megvalósuló kezdeményezések, probléma felvetések, konfliktusmegoldó helyzetek.
- **Tervezett, felépített beszédhelyzetek:** anyanyelvi játékok, zenei játékok, meseszövegek, hangjátékok, irányított szerepjátékok, problémamegoldó helyzetgyakorlatok, mimikai játékok, beszédhibák indirekt kezelése.
- **Logopédiai fejlesztés.**

Célunk: olyan gyermek nevelése, aki

- alkalmas a tágabb és szűkebb környezetükben való érintkezésre, önkifejezésre, kommunikációra
- akinek beszéde érthető, választékos és nyelvtanilag helyes
- szívesen beszél magyarul, érti a nyelvet és megérteti önmagát
- ismeri és alkalmazza a nyelvi udvariassági formulákat.

Feladataink (az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak):

- Teremtsünk olyan kezdeményező, együttműködő, támogató, határozott és következetes magatartás, mely segíti az érzelmi biztonság, ezzel a közlékenység fenntartását.
- **Példaadó, modell értékű beszédünkkel** megismertetjük velük nyelvünk szépségeit, árnyalatait.
- Ügyeljünk a spontán és az irányított beszédhelyzetek közötti egyensúly megtartására.
- Alkalmazzunk tervezett és felépített **anyanyelvi játékokat** az egyéni fejlettségi mutatóknak és a csoportos helyzeteknek megfelelő differenciálással.

Használjuk ki a tevékenységekben rejlő lehetőségeket:

- A **művészeti nevelés** értékeinek kibontakoztatása a beszédtechnikai fejlesztés, a gesztusnyelv értése és a mimika alkalmazása a verselés, dramatikus játékok területén.
- Az **auditív észlelés fejlesztése**, és a szókincsbővítés a zenei, vagy hangjátékok, éneklés, énekes játékok területén; a beszédészlelés és beszédértés fejlesztése a mesehallgatás területén.
- A kifejezőkészség, előadókészség és önkifejezés segítése a **bábjáték, dramatikus játék, drámajáték területén**.
- A **külső világ tevékeny megismeréséből** fakadó lehetőségek kibontakoztatása a beszédalkotás, mondatalkotás és fogalmazási készség, valamint a szókincs, a konkrét és elvont fogalmi körök, és az asszociációs képesség területén.
- Kihhasználjuk **az irodalom, az IKT eszközök és a könyvtárhasználat** fejlesztési lehetőségeit.
- Aktív szakmai kapcsolatot ápolunk a logopédussal, a fejlesztőpedagógussal nyomon követjük a gyermekek fejlődését és közvetítünk, információkat nyújtunk a családok felé.
- A gyermekek érzelmi biztonságát támogató **„befogadó- beszélgető” környezetet** teremtünk, melyben bátran beszél, könnyen eligazodik, kérdez.
- Megfigyeljük és feltárjuk a **gyermekek nyelvi kompetenciáit és általános ismereteit**, melyet nevelésünk szolgálatába tudunk állítani.

- Életkoruknak megfelelő **irodalmi élményekkel** felkeltjük az irodalom iránti érdeklődésünket.
- Odafigyelő- meghallgató magatartásunkkal **ösztönözzük beszédkedvüket**, elkerülve a javítgatást.
- Gondot fordítunk a **beszédhibák felismerésére**, és minden ilyen esetben a logopédushoz irányítjuk a gyermeket.
- Személyre szabott **pozitív értékeléssel** segítjük gyermekeink **személyiségfejlődését**.
- Mindennapi kommunikációnkban tudatosan használjuk a mimika és gesztus adta lehetőségeket is.
- Migráns gyermekeink nevelésével foglalkozás esetén ismerkedünk, lehetőséget nyújtunk anyanyelvük bemutatására.
- A **kiemelt figyelmet igénylő** gyermekek fejlesztése érdekében folyamatosan kapcsolatot tartunk a logopédussal, gyógypedagógussal és a gyermek fejlesztésében résztvevő szakemberekkel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakulnak az érthető és kifejező beszéd-készség alapjai.
- Környezetükkel megfelelően kommunikálnak, használják a non-verbális kommunikáció jelzéseit.
- Viselkedés kultúrájukba beépülnek az alapvető illemszabályok.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük fejlődik, beszéd-készségük, beszéd-kedvük erősödik.
- Várják, igénylik a mesét.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- Tudnak meséket, történeteket, verseket kitalálni.
- Megalapozódik a könyv és könyvtárhasználat igénye, kialakulnak az ehhez kapcsolódó viselkedési formák.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a **napirend és a heti rend** biztosítja a feltételeket. A napi és hetirend keretén belül megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósítjuk meg. A **rendszeresség és az ismétlődések** érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

Óvodánkban **folyó nevelőmunka megszervezése a teljes alkalmazotti közösség feladata, felelőssége**. A közösség kommunikációja, bánásmódja, viselkedése modell értékű a gyermekek számára. Fontos számunkra, hogy a családokkal, sokkal szorosabb legyen az együttműködés, a szülőknek legyen lehetőségük betekinteni az óvodai életbe.

1.1. Napirend

Törekszünk arra, hogy napirendünk **rugalmas, folyamatos, alakítható és változtatható legyen** azért, hogy alkalmazkodjék a gyermekek különböző tevékenységéhez és egyéni szükségleteihez. Napirendünket **a játék**, mint a gyermekek életkorából adódó fő tevékenység **határozza meg**, így azt úgy szervezzük, hogy a szabad játék kapja a legtöbb időt. Nevelésük, fejlesztésük a játékban, játékon keresztül valósul meg. Fontos, hogy a tevékenységek között helyes arányokat alakítsunk ki. Ha az időjárás engedi, óvodásainkkal a lehető legtöbb időt töltjük a szabad levegőn.

Javasolt napirend

<i>Időtartam</i>	<i>Napirend</i>
6:00 – 12:00	<ul style="list-style-type: none">- folyamatos játéktevékenység, integrált tanulás,- folyamatos reggeli, délelőtt gyümölcsfogyasztás- kötött és kötetlen) élményszerző tevékenységek, Önkiszolgálás, egészségügyi szokások gyakorlása- rendszeres egészségfejlesztő testmozgás – Levegőzés - Séta
12:00 – 13:00	<ul style="list-style-type: none">- önkiszolgálás, naposi munka, ebéd- egészségügyi szokások gyakorlása Fogmosás- pihenés előkészítése, mesélés
13:00 – 15:30	<ul style="list-style-type: none">- pihenés- egészségügyi szokások gyakorlása Önkiszolgálás, uzsonna
15:30 – 18:00	<ul style="list-style-type: none">- folyamatos játéktevékenység- élményszerző, szervezett - spontán lehetőségek kihasználása
Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztését délelőtti és a délutáni időben biztosítjuk.	

1.2. Heti rend

A javasolt heti rend alapján az adott csoport **heti rendjét a csoportban dolgozó óvodapedagógusok alakítják** ki. A nevelői kompetencia és a gyermeki „kíváncsiság” az irányadója annak, hogy egy-egy fejlesztési tevékenység a hét folyamán milyen „időkeretet” és „számkeretet” ölel fel, kihasználva a komplexitás adta lehetőségeket is. A **heti rend tervezésénél és kivitelezésénél meghatározók számunkra a korcsoportra jellemző életkori sajátosságok, pszichikai, illetve fizikai terhelhetőségük.** Fejlesztésünk a játékban, játékon keresztül valósul meg, szem előtt tartjuk, a gyermek egyéni- és érési folyamatait, valamint a differenciálás lehetőségeit.

Szervezeti formái:

- **kötetlen, kezdeményezett:** tudatosan tervezett tevékenység a gyermek önkéntes, aktív részvételével,

- **kötöten szervezett tevékenység** a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő (5-35 perces) csoportos foglalkozások szervezése,
- **spontán lehetőség:** az adódó szituációban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználása.

Javasolt heti rend

<i>Életkor</i>	<i>Napi tevékenység</i>	<i>Kötetlen, vagy szervezett tevékenységek hétfőtől – péntekig</i>
3-4 éves	Verselés, mesélés. Mozgás.	Rajzolás, mintázás kézi munka. Ének, zene énekes játék, gyermektánc. Külsővilág tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatszerzés.
4-5-6 éves	Verselés, mesélés. Mozgás.	Rajzolás, mintázás kézi munka. Ének, zene énekes játék, gyermektánc. Külsővilág tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatszerzés.
6-7 éves	Verselés, mesélés. Mozgás.	Rajzolás, mintázás kézi munka. Ének, zene énekes játék, gyermektánc. Külsővilág tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatszerzés.

A foglalkozások tervezésénél és megvalósításánál **előnyben részesítjük a komplexitást és a differenciálást.**

2. Óvodánk kapcsolatrendszere

2.1. Családokkal való együttműködés

Célunk: Szoros, együttműködő, egymást segítő, kölcsönös bizalmon és tiszteleten alapuló kapcsolatot alakítunk ki óvodásaink családjaival, a gyermekek fejlesztése érdekében.

Feladataink (az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak):

- **Körültekintően alakítjuk** ki az együttműködés formáit.

- Megszervezzük az **információáramlás** különböző lehetőségeit, a szemléletformálást, munkánk megismertetését, **tájékoztatást a gyermekek egyéni fejlődéséről**.
- Biztosítjuk a szülőknek óvodánk céljainak megismerését és a megvalósításban való aktív részvételüket is.
- Már az óvodába lépés előtt törekszünk a **pozitív személyes kapcsolat kialakítására**, építésére.
- Figyelembe vesszük a **családok sajátosságait**, szokásait a kapcsolat kiépítésében. Az együttműködés során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot, azaz az együttműködés, segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- Lehetőséget biztosítunk a szülős befogadás igénybevételére.

Kapcsolattartásunk formái, módjai:

Szem előtt tartjuk, hogy a **szülőket rendszeresen tájékoztassuk** gyermekük óvodai életéről és igyekszünk a legoptimálisabb módját megtalálni a kapcsolattartás formáinak. Ha lemaradást észlelünk a gyermek fejlődésében, kezdeményezzük a probléma megbeszélését.

A napi találkozások alkalmával a Házirendben meghatározottak szerint biztosítjuk a folyamatos tájékozódást és tájékoztatást, a csoportokban folyó nevelőmunka megzavarása nélkül.

A **családlátogatások** lehetőséget adnak a nyugodtabb beszélgetésre és a gyermek megismerésére otthoni környezetben. Ezt a lehetőséget a szülőkkel történt egyeztetés után, szülői igény esetén alkalmazzuk a felmerült problémák megoldása érdekében.

Szülői értekezletet tartunk évente 2 alkalommal, valamint szükség esetén több alkalommal is. Ez a forma lehetőséget nyújt az egész gyermekcsoportot érintő kérdések megbeszélésére. A gyermekeket, a csoportot, az **óvodát és a szülőket érintő témák megbeszélése**, az eredményes nevelés érdekében **pedagógiai témájú beszélgetéseket, előadásokat** is szervezünk (szemléletformálás, szülői vélemények, javaslatok meghallgatása).

Előzetes időpont egyeztetés alapján, **fogadó óra** keretében nyújtunk **tájékoztatást a gyermekek fejlődéséről**, ezen alkalmon **lehetőségünk van** a véleménycserére, a kölcsönös informálódásra és pedagógiai segítségnyújtásra.

Nyílt napokon adunk lehetőséget a **leendő óvodásoknak és szüleiknek az ismerkedésre**, ezen alkalommal betekinhetnek óvodánk életébe. Óvodásaink **szüleinek is szervezünk nyílt napokat**, melyen lehetőséget biztosítunk az érdeklődőknek a csoport életébe való bekapcsolódásra, közös játékokra, élményszerzésre a nap bármely időszakában.

Az ünnepek, közös programok, kirándulások elősegítik a közösségi érzés mélyítését, az óvodához való kötődés erősítését, a nevelési elvek közelítését.

A szülők a következő ünnepeken, programokon vehetnek részt:

Ünnepség, program megnevezése	Székhely	Csicsergő telephely	Nyitnikék telephely
Szeptember 3. szombatja Takarítási Világnap	x		
Szeptember 30. Magyar Népmese Napja		x	
Szüreti mulatság, Őszvarázs	x	x	x
Tökös nap			x
Október 5. Állatok Világnapja	x		x (azok a szülők vesznek részt, akik állatot hoznak)
November 11. XI. kerület nap		x	
Márton nap			
Adventi kézműves délután	x	x	x
Karácsonyi vásár	x	x	x
Karácsonyi ünnepség	x	x	x
Farsang	x	x	x

Ünnepség, program megnevezése	Székhely	Csicsergő telephely	Nyitnikék telephely
Március 22. Víz Világnapja	x		
Húsvéti kézműves délután	x		x
Húsvéti vásár	x		x
Április 22. Föld Napja	x	x	x
Gyermeknap	x	x	x
Anyák napja	x	x	x
Évzáró ünnepség	x	x	x
Nagycsopartosok búcsúja	x	x	
Külső előadó művészek műsora (báb, ének, bűvész, ...)		x	x
Környezettudatosságra és egészségre neveléssel, érzékenyítő programmal kapcsolatos családi programok – az Éves Munkaterv szerint	x	x	x

Figyelembe véve a pedagógus módszertani szabadságát, a gyermekek életkori sajátosságait, fejlettségét, előzetes ismereteit és egyéb körülményeket.

A családokkal egyeztetve, igényeikre alapozva az alábbi külön programoknak adunk helyet a délutáni időszakban, külső szakemberek bevonásával:

Fakultáció	Székhely	Csicsergő telephely	Nyitnikék telephely

Játékos labdás mozgás	x	x	x
Angol nyelvvel való ismerkedés		x	x

Sikerkritérium: A gyermekek nevelése, fejlesztése érdekében óvodásaink családjával szoros, együttműködő, egymást segítő, kölcsönös bizalmon és tiszteleten alapuló kapcsolatunk van.

2.2. Óvodánk alapítványával való együttműködés

Óvodánk három alapítványt „örökölt” meg, melyek a továbbiakban is segítik óvodánk fejlesztéseit, az alapító okiratukban foglaltak szerint.

Célunk: Termékenyen együttműködünk az alapítványok kuratóriumaival, óvodánk eszközfejlesztése és programjainak érdekében.

Kapcsolattartásunk formái, módjai:

A kuratóriumi megbeszélések adnak lehetőséget az óvoda fejlesztésével kapcsolatos kérések megtárgyalására, melyeket szükség szerint tartunk közösen. Óvodánk helyet biztosít az ülések megtartására. **Alapítványaink tevékenyen vesznek részt programjaink szervezésében és finanszírozásában, tagjain keresztül.**

Sikerkritérium: Óvodánk eszközellátottsága javul, gyermek – és családi programjaink bővülnek.

2.3. Bölcsődével való együttműködés

A bölcsőde hasznos információkkal szolgálhat a gyermekek fejlődéséről az óvodapedagógusoknak, mint az óvodába lépés előtti intézményes nevelés színtere. Ezért a leendő kiscsoportos óvodapedagógusok felveszik a kapcsolatot az intézménnyel a beiratkozás előtti időszakban.

2.4. Iskolával való együttműködés

Az óvodánkhoz közeli iskolákkal való kapcsolatunk megkönnyíti az óvoda-iskola átmenet nehézségeit a gyermekek és a szülők számára. Ehhez a következő kapcsolattartási formákat alkalmazzuk: az óvodapedagógusok- tanítónők közötti szakmai beszélgetések; az iskolalátogatás; közös munka- és játszódélutánok szervezése; a tanítók szülői értekezleten való részvétele; az óvodapedagógusok óralátogatása (iskolássá vált gyermekekhez); az iskolások előadásai óvodánkban; az első osztályosok bemeneti méréseinek eredményei.

2.5. Fenntartóval való együttműködés

Olyan pozitív kapcsolat kiépítésére és fenntartására törekszünk, amelynek alapja az együttműködés és a megfelelő információáramlás. Ehhez a következő kapcsolattartási formákat alkalmazzuk: kölcsönös információáramlás, tájékoztatás az óvodát érintő kérdésekben; óvodavezetői beszámolók; ismertető küldése óvodai eseményekről, rendezvényekre való meghívás, a vezetői önértékelés és az intézményi önértékelés keretében partneri igény- és elégedettség mérések.

2.6. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XI. kerületi Tagintézményével való együttműködés:

Közös célunk a felzárkóztatás, a hátrányok csökkentése, a fejlődés elősegítése.

A szűrés, felmérés alapján szükségesnek tartott egyéni vagy kiscsoportos fejlesztésekhez mindhárom óvoda épületében barátságos fejlesztőszobák állnak a szakemberek rendelkezésére. Az óvoda vezetősége és dolgozói minden segítséget megadnak számukra: szervezés, gyermekek motiválása, szülőkkel való kapcsolattartás segítése. Pedagógusaink napi kapcsolatban állnak a logopédusokkal, és együttműködve követik a csoportjukba járó gyermekek fejlesztő, beszédjavító (korrekciós) programját.

A **Szakszolgálat** segítséget nyújt a gyermekek és szüleik, óvodapedagógusaink számára a következő területeken: nevelési tanácsadás és logopédiai ellátás, tankerületi szakértői bizottsági feladatok, fejlesztő nevelés, koordinátori feladatok (óvodapszichológiai és tehetséggondozás).

A logopédusok szűrő- és egyéb kiegészítő vizsgálatokat végeznek, tanácsot adnak, és a terápiát vezetik. Minden májusban elvégzik a középső csoportos óvodások artikuláció vizsgálatát, szeptemberben a nagycsoportosok artikuláció és részképesség szűrését. A gyerekeket, ha szükséges, év közben is megvizsgálják, a szülő, a pedagógus, vagy más szakember (pszichológus, orvos, védőnő) javaslata alapján.

A logopédiai ellátás keretében **óvodánkban** igénybe vehető terápiák:

Enyhe és súlyos pöszeség javítása, nyílt, zárt orrhangzós beszéd terápiája, hangképzési zavarok javítása, rajzoló, finommozgások fejlesztése (grafomotoros fejlesztés), az olvasáshoz, íráshoz szükséges részképességek fejlesztése.

Pedagógusaink napi kapcsolatban állnak a logopédusokkal, és együttműködve követik a csoportjukba járó gyermekek fejlesztő, beszédjavító (korrekciós) programját.

Nevelési tanácsadásra és **tankerületi szakértői feladatellátás** keretében képességvizsgálatok elvégzésére az óvodapedagógusok tesznek javaslatot. Tapasztalataikat megbeszélik a szülőkkel, a szakemberek tájékoztatásához elkészítik a pedagógiai véleményt és a hatályos jogszabály által előírt dokumentumot.

A Szakszolgálat tagintézményében:

- Nevelési tanácsadás keretében nyújtanak segítséget pszichológiai vizsgálat, terápiás gondozás, gyermekpszichoterápia, pedagógiai támogatás és fejlesztő tevékenység formájában.
- Tankerületi szakértői feladatellátás keretében végzik a harmadik életévét betöltött gyermekek teljes körű pszichológiai, pedagógiai-gyógypedagógiai, továbbá szükség szerinti orvosi vizsgálatát, a beilleszkedési, a tanulási, a magatartási nehézség megállapítását vagy kizárását, és **iskolaérettségi vizsgálatokat** készítenek.

Pedagógusaink és a szakszolgálat szakemberei között folyamatos a szakmai tapasztalatcsere. Az óvodapedagógusok nyitottak új módszerek, eljárások megismerése annak érdekében, hogy az intézményünkbe járó gyermekek fejlesztése még hatékonyabbá váljon.

2.7. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Tagintézményeivel való együttműködés:

- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat 1. Számú Szakértői Bizottsági Tagintézménye

- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Beszédvizsgáló Gyógypedagógiai tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye, akik hivatottak megállapítani a sajátos nevelési igényt, fogyatékoságot

„A sajátos nevelési igény illetve fogyatékoság tényét kizárólag a szakértői bizottságok állapíthatják meg, komplex - orvosi, pedagógiai, gyógypedagógiai, pszichológiai - vizsgálat alapján.

Feladatuk:

- a fogyatékoság szűrése, vizsgálata alapján **javaslatot tenni** a gyermek, tanuló különleges gondozás keretében történő ellátására, az ellátás módjára, formájára és helyére, az ellátáshoz kapcsolódó pedagógiai szakszolgálatra;
- vizsgálni a különleges gondozás ellátásához szükséges feltételek meglétét.”

(Lágymányosi Óvoda SZMSZ)

A probléma típusától függően a törvényi előírások betartásával irányítjuk a gyermeket a szakszolgálatához. Az ott dolgozó szakemberekkel folyamatos kapcsolatot tartunk gyakoribb találkozással, információcserével.

2.8. Gyermek programokat ajánló kulturális intézményekkel, szolgáltatókkal

- Szülői igényekre alapozva a törvényi előírásoknak megfelelően- évenkénti szülői megállapodás szerint gyermek programok, koncertek, bábelőadások, kiállítások látogatása, múzeum- és könyvtárlátogatások.

2.9. Az óvoda védőnőjével való együttműködés:

A védőnő az óvodavezetővel egyeztetett rend szerint, vele együttműködve, a hatályos jogszabályok szerint végzi a preventív munkát. Az óvoda dolgozóinak feladata a feltételek biztosítása, a szülők tájékoztatása és a gyermekek együttműködésének elősegítése.

2.10. Az Újbudai Humánszolgáltató Központtal:

Esetmegbeszélésen, előadásokon, rendezvényeken való részvétel segítség kérése a Központtól, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja

megszüntetni, valamint minden olyan esetben, amikor a gyermekközösség védelme miatt ez indokolt.

2.11. Az Újbudai Pedagógiai Irodával való együttműködés:

Folyamatosan figyeljük a felkínált képzéseket, programokat és a programunk által megkívánt fejlesztési lehetőségek előtérbe helyezésével veszünk részt azokon.

2.12. Egyházakkal való együttműködés:

Az óvodás gyermekek számára szülői igény szerint a történelmi egyházak által nyújtott hittan szakképzett hitoktatóval szervezhető. Az óvoda biztosítja a vallási neveléshez szükséges helyet és az eszközöket. A hitoktatás megkezdése előtt be kell szerezni a szülői szervezet véleményét.

Az itt fel nem sorolt partnereinkkel való kapcsolattartást Házirendünk és SZMSZ –ünk részletesen rendelkezik.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

1. A játék

„A játéktevékenység annak tükré, ami a gyermekek lelkében történik, a játék az ő titkos nyelve, amelyet akkor is tiszteletben kell tartanunk, ha nem értjük.” (Bruno Bettelheim)

Értelmezésünk szerint a játék a tanulás alapvető formája. A spontán és aktív felfedező játékot öröm, jókedv és izgalom kíséri. Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást.

A játékot a gyermek alapvető, legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenységének tekintjük. Az óvodai játék életre szóló élményeket nyújt, melyeket örömszerzés kísér, a játék öröme növeli a fejlesztő hatást. A játék fontos szerepet tölt be a gyermek fejlődésében, áthatja az egész nevelési folyamatot és kihat a társas kapcsolatok alakulására, a társadalmi elvárások, szerepek, normák elsajátításának színtere, lehetőséget biztosít a jellem- és ízlésformálásra.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt, mely folyamatosan alakul át a saját korcsoportú társakkal történő együttjátszássá.

A tevékenység helyszíne:

A játékra mindenhol lehetőséget biztosítunk, de elsősorban a csoportszoba és az udvar a helye a szabad játéktevékenységnek.

Célunk:

Olyan napi óvodai élet megszervezése, ahol

- a szabad játék az **elsődleges**,
- a gyermekek tudnak **önfeledten, örömmel egyedül és együtt** is játszani, képesek a szerepek konfliktusmentes, **megegyezésen alapuló** elosztására,
- a **játékeszközökre vigyáznak**, azokat megbecsülik, és használat után a helyére teszik,
- képesek saját **játéktevékenységeik** és - eszközök **kitalálására**, a meglévők kreatív használatára,
- képesek a **kitartó** játéktevékenységre és a **szabályok betartására**, annak befejezéséig (pl. társasjátékok, memória, építő, stb.),
- minimálisan igénylik felnőtt segítségét, beavatkozását.

Feladataink (az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak):

- Segítjük **szociális magatartásukat** alakító modellek követését, példaképek választását.
- Az óvodai élet megkezdésének első pillanatától tudatosan közvetítjük a szülők felé a **szabad játék fontosságát** és az erre épített nevelői, fejlesztői lehetőségeket.
- A játékon keresztül a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése, kibontakoztatása.
- Biztosítjuk, hogy a **játék és a játékba integrált** tanulás minél sokrétűbb, élményeken alapuló tájékozódó tevékenységgé váljon.
- Szabad játékhoz a **fejlesztő eszközöket, kellő pedagógiai kulturáltsággal** kutatjuk, fejlesztjük.

- Megteremtjük a **játék feltételeit** (hely, idő, eszközök) és a megfelelő csoportlégkört: elfogadó, segítő, támogató attitűd, differenciált módszerek, multikulturális - interkulturális szemlélet.
- A gyermekek számára **érthető és teljesíthető** szabályokat, tevékenységekre készítő, **motiváló környezetet** alakítunk ki.
- A gyermekek **eltérő fejlődési ütemének** függvényében szervezzük a szabad játék tevékenységben megnyilvánuló tapasztalatszerzést.
- A gyermekek egyéni sajátosságaihoz mérten, **rugalmasan változtatunk** előzetes terveinken, azonnali önreflexiót alkalmazunk.
- **Ötleteket, lehetőségeket, helyzeteket teremtünk** a sokszínű játék kialakulásához.
- **Tiszteletben tartjuk** a gyermeki játék önállóságát.
- Szükség esetén, **indirekt módon** irányítjuk a játéktevékenységet.
- **Felhasználjuk a játék hatásait**, fejlesztjük a gyermekek értelmi képességeit (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- A gyermek **megismerési vágyát**, kíváncsiságát, sokoldalú érdeklődését felhasználjuk fejlesztése érdekében.
- Fejlesztjük a **gyermekek önállóságát, figyelmét, kitartását, pontosságát, feladattudatát** és kreativitását.
- Biztosítjuk, hogy a gyermekek óvodába érkezésüktől **önállóan választhassák** meg játékaikat, játszótársaikat, a játékhoz szükséges eszközöket.
- Lehetőséget biztosítunk a szemlélődésre, a válogatásra, az egyedüllétre, a tárgyak kreatív használatára, a magányos vagy a társakkal együttműködő játéokra.
- Szükség szerint a gyermek **spontán játéka mellett** kezdeményezünk játékszituációkat.
- Olyan játékokat is kezdeményezünk, melyekben a gyermekek különböző természetes **anyagokkal ismerkedhetnek**: víz, homok, kavicsok, levelek.
- Felhasználjuk az **anyanyelvi fejlesztésre** is a játéktevékenységekben adódó lehetőségeket: szabályalkotás, szerepjátékok.
- **Segítjük és támogatjuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek játékát**, felhasználva az egyéni fejlesztés lehetőségeit.

Közelépnünk ha:

- testi épségüket veszélyeztetik,
- a konfliktust a gyermekek nem képesek önállóan megoldani,

- zavarják egymást,
- veszélyben van a játékok épsége.

A játék kibontakoztatására és nem a játék fejlesztése céljából hatunk óvodásaink játékára:

Gyermeki tevékenység	Nevelői magatartásunk
Spontán játék , ahol egyértelműen tükröződnek és érvényesülnek a gyermeki világ és a játék sajátosságai.	Tudatos, megengedő, támogató, biztosságot adó jelenlétünkkel potenciális partnerként vagyunk jelen.
Kezdeményezett játék , amelyet saját elképzeléseink alapján indítunk el, de a gyerekek maguk viszik és alakítják tovább. Nem fejlesztés, hanem a közösen alakított játék a fontos.	Ötleteinket, javaslatainkat a gyerekek megnyilvánulásaihoz igazítjuk. Alkalmazkodunk az adott helyzethez és a gyerekek igényeihez. Ügyelünk arra, hogy a spontán játékot ne zavarjuk meg.
Fejlesztő játék , amely „beágyazódik” célzottan a játékba. Játékos jelleggel ugyan, de feladatot, problémát old meg. Szabad játék idején joga van „nemet” mondani, sőt ösztönözni is szeretnénk gyermekeinket, hogy éljenek a választás lehetőségével.	Mint eszközt és módszert tudatosan alkalmazzuk a fejlesztés érdekében egyénre szabottan, differenciáltan.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolását, alkalmazkodnak a játék szabályaihoz.
- Képesek az együttműködésre és az önállóságra a játék előzetes, közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában, társaik igényeinek, ötleteinek figyelembevételével, elképzeléseik tiszteletben tartása mellett.
- A barkácsoláskor létrehozott eszközöket felhasználják játékukban, továbbfejlesztik.
- Képesek a konstruáló játékokból bonyolultabb alkotásokat készíteni.

- Szívesen báboznak, dramatizálnak, szívesen vesznek részt a szabályjátékokban, egészséges versengés jellemzi őket.
- A játékhelyzetekben újraalkotják a felnőttek tevékenységét.
- Képesek kedves játékszereiket is át adni társaiknak.
- Kreatív, kezdeményező, érdeklődő magatartást tanúsítanak a játék során.
- Képesek a kiegyensúlyozott, nyugodt játéokra.
- Ismerik és betartják a szabályokat a játéktevékenységekben, életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően.

2. Verselés, mesélés

Az irodalmi nevelés **anyanyelvi nevelésünk része**. A **szép magyar beszéd** fejlesztését népi mondókák, versek, népköltések segítségével formáljuk. A **beszélő környezet fejlesztően hat** a belső képi világukra, emberi kapcsolatokra tanít, belső élményeket közvetít. A **szép és igényes magyar nyelv művelést** egyaránt támogatják a klasszikus és kortárs, a magyar és más népek gyermekirodalmi művei.

A tevékenység helyszíne:

A **szabad játékidőben kialakuló verselő, mesélő helyzetek** nem helyhez kötöttek. Bárhol, bármikor életre kelhetnek a gyermekek saját igénye, vagy a nevelők játékba integrált kezdeményezéseként. A **teljes csoportot felölelő mesehallgatás** – mint mindennapos cselekmény – igényli a mesei atmoszféra kialakítását: a mesei tartalmak befogadását támogató helyválasztás és rituálék az óvodapedagógusok módszertani szabadságának megfelelően

csoportonként alakítható. A mindennapi mesélés, verselés, mondókázás **biztosítja a gyermekek lelki nyugalmát, békéjét.**

Célunk:

Olyan óvodai környezet biztosítása, ahol

- a népmeséken, verseken keresztül a gyermekek **érzelmi világa színessé** válik, a bennük rejlő **nyelvi kifejezések**, szófordulatok által **gazdagodik** kifejezőképességük,
- az **anyanyelvi neveléssel** szoros egységben az irodalom irányában érdeklődésük növekszik,
- felfedezik **anyanyelvünk szépségeit**, szókincsük gazdagabbá válik és magabiztosan fejezik ki magukat,
- színesedik, formálódik a gyermekek **érzelmi, erkölcsi világa**, belső képi világa, **fantáziája és kreativitása**,
- ráéreznek - a versek zeneisége, a rímek csengése, a mesék feldolgozása, által - az irodalom.

Feladataink:

- **Változatos** gyermekirodalmi műveltségtartalmakat válogatunk, melyben egyaránt megjelennek a **klasszikus és kortárs** szépirodalmi, valamint a **népköltészeti** anyagok.
- Biztosítjuk a meséléshez szükséges **helyet, időt, eszközt, élményt** a gyermekek számára, kialakítjuk a **befogadást, megértést, élményt** segítő zavartalan környezetet és atmoszférát.
- **Megalapozzuk** az irodalmi alkotásokhoz, a könyvhöz fűződő érzelmi viszonyt, az **olvasóvá nevelést**.
- Fejlesztjük a gyermekek **nyelvi képességeit**: a helyes légzést, a tiszta kiejtést, az artikulációt, a beszédtempót, a hangsúlyt, a szókincset, a helyes nyelvtani struktúrát, a verbális és nem verbális jelzések megjelenítését.
- Olyan helyzetet teremtünk, melyben a mindennapos mesélés, verselés a gyermek igényévé válik.
- Támogatjuk a **játékban** megjelenő **spontán gyermeki verselést és mesélést**.
- Lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára az **önálló mese-, versmondásra, dramatizálásra, bábozásra**.

- Megteremtjük a **bábjáték és dramatikus játék** lehetőségeit tér és eszközök (bábok, fejdíszek, jelmezek) biztosításával.
- Az **IKT eszközök és igényes web** források alkalmazásával gazdagítjuk az élményeket.
- Újszerű irodalmi, színházi élményeket szervezünk **színház- és könyvtárlátogatással**.
- Felkeltjük és fenntartjuk az irodalmi érdeklődésüket irodalmi élmény közvetítésével és az ehhez szükséges eszközök biztosításával.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére neveljük a gyermekeket a természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartásával.
- **Fejlesztjük önkifejezőképességüket** a komplex művészeti tevékenységeken keresztül.
- Az óvoda kezdésekor és kiscsoportban játékosan gyakoroljuk a mondókákat, a dúdolókat, hiszen a testközelség az óvodapedagógus–gyermek kapcsolatában a gyermekek számára biztonságot ad, megnyugtatja őket.
- A gyermekek **életkorának, egyéni fejlettségének** megfelelően lehetőséget teremtünk a játékra, utánpótlásra, fejlesztjük belső képvilágukat, módot adunk a **spontán utánpótláson alapuló** tanulásra is.
- Egyéni fejlettségüket figyelembe véve, **differenciáltan foglalkozunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel**, fejlesztésük érdekében együttműködünk a családokkal és a szakemberekkel.

Pedagógiai asszisztens feladatai:

- Szaktudásával segíti az óvodában folyó pedagógiai munkát.
- Segítséget nyújt a **tevékenységszervezés** zökkenőmentes kivitelezésében.
- Figyelemmel kíséri a csoportra, gyerekekre vonatkozó terveket, azok megvalósítását.
- Nyugodt hangvétellel, **érthető, tiszta, nyelvtanilag helyes beszéddel** segédkezik az óvoda egész napos nevelőmunkájában.
- Részt vesz az irodalmi- és színházi élményeket támogató **külső programok lebonyolításában**.

Dajka feladatai:

Kommunikációs és beszédmintájával pozitívan hat az óvodás gyermekek fejlődésére.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen hallgatnak meséket, verseket, azokat igénylik, szeretik.
- Szét tudják választani a mesét és a valóságot, kialakult a mesetudatuk.
- Beszédkultúrájuk és szókincsük gazdag, beszédkedvük erős.
- Az irodalmi élménysorán megismert új szavakat, aktív szókincsükben használják.
- Megjelenik beszédükben, játékaikban, rajzaikban a mese, vers hatása.
- Szeretnek bábozni, kedvelt időtöltésük az ismert mesék dramatizálása.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük fejlett.
- Képesek önálló mesemondásra, azt többnyire szöveghűen adják elő.
- Egyszerű meséket, történeteket képesek kitalálni, amelyeket mozgással, beszéddel megjelenítenek.
- Életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelő ideig tudják figyelmüket ugyanarra összpontosítani.
- Képesek összefüggően beszélni képekről, ok-okozati összefüggéseket elmondani.
- Eligazodnak az erkölcsi, morális érzelmek terén.
- Beszédük árnyalt, értelmes hangsúlyozású, metakommunikációjuk kifejező.
- Képesek a pozitív és a negatív érzelmek pontos elhatárolására.

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyerekdalok, az egyéni és közös **élményt nyújtó éneklés, zenélés és zenehallgatás**, felkelti a gyermekek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat, melynek során **felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét**. A **népdalok éneklése, hallgatása, a népi játékok a hagyományok megismerését**, továbbélését segítik, felébresztik a gyermekek zenei érdeklődését és alapot adnak a zenei műveltség továbbfejlesztéséhez.

A tevékenység feltételeinek megteremtése:

Az ének-zene és ehhez kapcsolódó mozgás mindennapjaink része, a nap folyamán számtalan alkalom adódhat éneklésre, mondókázásra vagy dalos játék játszására. A gyermekek a **játékidő bármely részében énekelhetnek, körjátékozhatnak, mondókázhatnak.** Az énekes tevékenységekhez szükséges eszközök: hangszerek, saját készítésű hangszerek, fejdíszek, egyéb eszközök rendelkezésükre állnak.

Célunk:

Olyan óvodai környezet kialakítása, ahol

- gyermekek **ráéreznek a közös éneklés**, a közös játék **örömére**, zenei kreativitásuk kialakul
- a **magyar népi játékok és táncok** megismertetésével zenei ízlésük formálódik, **mozgáskultúrájuk fejlődik**, hagyományainkat megismerik
- a **felnőtt minta** spontán utánzásával az éneklés-zenélés a gyermekek mindennapi, természetes tevékenysége
- érdeklődnek a **zene** iránt, a **zenei élményeket képesek** befogadni, igényük az ízléses zen
- képesek a mindennapokban nyújtott ének-zenei anyag feldolgozására, zenei- „fantáziájukat”, ritmusérzéküket, mozgásukat használják ennek érdekében
- a gyermekek zenét értő és szerető, egészséges lelkű, kulturált, boldog emberek.

Feladataink:

- Felmérjük a gyermekek zenei szintjét, **megismerjük otthoni szokásaikat.**
- A megfelelő légkör kialakításával **kellő motiváltságot** teremtünk az énekléshez, mondókázáshoz.
- Megerősítjük a gyermek spontán kezdeményezéseit.

- Megteremtjük a közös játékhoz **szükséges feltételeket** (tér, idő, hely, eszköz).
- Az igényes **dalok, mondókák** kiválasztása során figyelembe vesszük a **népi- és kortárs műveket**, valamint a gyermekek (a család) kulturális világnézetét, az életkori és egyéni fejlődésüket.
- Megismertetjük a gyermekeket hangszerekkel, mozgásformákkal és táncos mozdulatokkal.
- Törekszünk a **zene megszerettetésére, a közös játékra, éneklésre**.
- A **magyar gyermekdalok** és más népek gyermekdalainak megismertetésével segítjük a **nemzethez való tartozás** érzésének kialakulását. Lehetőséget adunk a más országokból érkező gyermekeknek saját kultúrájuk bemutatására.
- A zenei nevelés anyagát **elsősorban a magyar mondóka** és dalkincsből válogatjuk, de megismertetjük a gyermekeket **más népek dalaival** és igényes kortársalkotásokkal is.
- A **zenehallgatás** élményének biztosításával motiváljuk a gyermekeket a zenei élmény átélésére, befogadására, szeretetére. Olyan népdalokat és műzenei alkotásokat választunk, melyeket mi magunk is **szép esztétikai élményt** nyújtva tudunk előadni. Kihasználjuk az **IKT eszközök** nyújtotta lehetőségeket is a zenehallgatás területén (cd stb.).
- A dalanyagot összehangoljuk a zenei feladattal, mely által fejlesztjük hallásukat, ritmusérzéküket, zenei emlékezetüket, zenei formaérzéküket, mozgáskultúrájukat.
- A dalanyag választásánál figyelünk arra, hogy a néphagyományőrzés mellett **ünnepeikhez is kapcsolódjon**.
- Megismertetjük a gyermekeket a **ritmushangszerekkel**, valamint zörej- és dallamjátszó hangszerekkel. Felhasználjuk hangszerkészítésre a már feleslegesnek tűnő tárgyakat, eszközöket, anyagokat.
- A kiolvasók, kiszámolók, a dalos játék szövegeiben előforduló **menyiségek, számlálások segítségével serkentjük a matematikai gondolkodást**, a táncban használt **térformai alakzatokkal** pedig fejlesztjük a térbeli viszonyítást és a geometriai alakzatok felismerését.
- A gyermekek **nyelvi képességét** is fejlesztjük a mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal.
- A dalok, mondókák kiválasztásában figyelembe vesszük a gyermekek **életkori sajátosságait és egyéni képességeiket** (pl. hangkészlet, terjedelem, ritmikai vonatkozások).

- A gyermek **értékelését** egyéni képességeikhez viszonyítva végezzük.
- A **kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél** a mozgásban, ritmikában rejlő fejlesztési lehetőségek célirányos kihasználására törekszünk (beilleszkedés segítése, anyanyelv, mozgás, kreativitás fejlesztése) és egyénre szabott feladatokat is biztosítunk.

Pedagógiai asszisztens feladatai:

- Ének-zene foglalkozás során igény szerint segítsen a különböző alakzatok kialakításában.
- Koordinálja és segítse a tevékenységben részt nem részt vevő gyermekeket.

Dajka feladatai:

- Friss levegő biztosítása, szellőztetés.
- Koordinálja és segítse a tevékenységben részt nem részt vevő gyermekeket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Törekednek a tiszta éneklésre, helyes zenei tempóra.
- Különbséget tudnak tenni a zenei fogalompárok között és hangoztatják is azokat.
- Ismernek néhány ritmushangszert, biztosan használják azokat.
- Megkülönböztetik és maguk is létrehozzák a dalok, mondókák ritmusát, dallamát.
- Kitalálnak két és négyütemű dallamokat, szövegeket, ritmusokat, mozdulatokat.
- Képesek a dalos játékok szabályainak elfogadására és betartására.
- Örömmel, önállóan is kezdeményezzenek énekeket, mondókákat, dalosjátékokat.
- Gátlás nélkül is tudnak önállóan énekelni.
- Meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést, a dal ritmusától.
- Képesek a zenehallgatás befogadására, az improvizációra.
- Tudnak tempót tartani, természetes tempóban járni.
- Tudnak felelgetős dalokat társaikkal, vagy a csoporttal énekelni.
- A dallamokat, dallammotívumokat önállóan adják vissza, képesek a dallambújtatásra.
- Tudnak táncmozdulatokat, térformákat kialakítani.
- Ismernek népi- és műdalokat, más nemzetek dalait.

4. Rajzolás, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az **ábrázolás különböző fajtái**, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés **fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének**.

A tevékenység feltételeinek megteremtése:

Ábrázoló tevékenységekre a mindennapok során nagyon sokféle és sokrétű lehetősége nyílik a gyermekeknek. Az óvodapedagógus az **ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán** teret és változatos eszközöket biztosít. Óvodánkban minden csoportban megfelelően kialakítottuk az ábrázolás, a kézimunkázás, a barkácsolás lehetőségét megadó sarkokat, ahol a gyermekek szabadon **fejleszthetik és kipróbálhatják saját kreativitásukat**, és megismerkedhetnek új anyagokkal.

Célunk: olyan óvodai környezet kialakítása, ahol

- a gyermekek képesek élmény- és fantáziaviláguk **képi, szabad önkifejezésére**: tér, forma és szín tekintetében,
- **örömteli tevékenységként** élik meg az ábrázoló, mintázó folyamatokat, különböző technikák, eszközök használatát,
- **képesek ismereteiket rendszerezni**, a látott tárgyak és események megjelenítésére a **rajzolás, mintázás, kézimunkázás** eszközeivel és technikáinak felhasználásával.

Feladataink:

- Megteremtjük a gyermeki **alkotó-alakító tevékenység** feltételeit: megfelelő légkör, hely, idő, valamint megfelelő minőségű és mennyiségű eszköz és anyag biztosítása.
- A gyermekeket megismertetjük képző- és népművészeti alkotásokkal.
- A gyermekcsoport **fejlettségi szintjéhez igazodva**, mielőbb megismertetjük a gyermekeket az **eszközök használatával** (olló, ragasztó, festékek,...), a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

- A gyermekek **látáskultúrájának fejlesztése** érdekében megfigyelési, tapasztalatszerzési lehetőségeket és élményeket biztosítunk, kiállítások és múzeumlátogatások szervezésével.
- **Tudatosan és tervszerűen fejlesztjük manipulációjukat, finommotorikájukat,** szem-kéz koordinációjukat, kitartásukat, téri és síkbeli tájékozódásukat, monotónia tűrő képességüket.
- Az érzelmi nevelés fontos eszközeként a gyermekek **önkifejezését erősítjük,** lehetőséget adunk, hogy minél több élményt átélve valósíthassák meg elképzeléseiket.
- **Megismertetjük a gyermekeket a népi kultúra, hagyományaink,** gyökereink ápolásával, a multikulturális javakkal.
- A **környezet esztétikai** jelenségeiben, a **művészi alkotásokban** történő együttes gyönyörködéssel és az esztétikus környezet biztosításával megalapozzuk a gyermekek esztétikum iránti fogékonyságát.
- Művészeti tevékenységeinket felhasználjuk **ünnepeinkre történő készülődésünkben.**
- Kihhasználjuk a **tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális** megnyilatkozásokat a spontán beszéd formáinak fejlesztése érdekében.
- Lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek, hogy **értékeljék munkáikat,** ezzel is fejlesztjük önértékelési képességüket, valamint a képi megjelenítés és a verbális megfogalmazás összekapcsolását.
- Olyan tevékenységeket szervezünk, melyekben **fejlődnek a vizuális képességeik:** a képi gondolkodás, valamint a megjelenítő- és konstruálóképesség.
- Többféle színes, változatos témajavaslatokkal segítjük **ábrázoló kedvük és fantáziájuk** kibontakozását.
- Megtanítjuk őket a **technikák pontos kivitelezésére.**
- **Ösztönzéssel, dicsérettel segítjük alkotókedvük,** vizuális látásmódjuk, térbeli-síkbeli tájékozódásuk, komponálási képességeik fejlődését.
- Az alkotó munka során **fejlesztjük a gyermekek gondolkodását** (analizál, szintetizál, különbséget tesz, ítéletet alkot, következtet).
- Segítjük a kezdeményező, a kreatív magatartás érvényre jutását, megteremtjük a **kreativitás kibontakozásának alapfeltételeit.**
- **Új megoldások** keresésére, biztonságos, takarékos, kreatív megoldásra, gondolkodásra biztatjuk őket (**környezettudatosság, újrahasznosítás**).
- Folyamatosan **gyűjtünk** felhasználható, **újrahasznosítható anyagokat,** a családok bevonásával.

- Az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva, segítjük a gyermekek képi-plasztikai, kifejező, komponáló, térbeli tájékozódó- és rendezőképességének, szép iránti nyitottságuk, igényességük kialakulását.
- Az eszközök kiválasztásnál figyelembe vesszük a gyermekek életkorát és fejlettségi szintjét.
- Arra törekszünk, hogy a gyermek önmaga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit és csak kérésére nyújtunk segítséget.
- A **tevékenységeket mikro csoportosan** (alacsony gyermeklétszám) szervezzük, így nyomon tudjuk követni az elsajátítás fokát, technikai ismeretük, eszközhasználatuk fejlődését.
- A gyermekek képi-plasztikai kifejező nyelvének fejlesztését egyéni érettségi szintjükhöz igazodó differenciált fejlesztéssel valósítjuk meg, egyéni fejlődési üteméhez igazítottan segítjük a különböző technikák megismerését és gyakorlását.

A **kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél** hangsúlyosan fejlesztjük a vizumotoros és finommotorikus készségeket, ezért tervezetten biztosítunk számukra erre irányuló, differenciált feladatokat egyéni képességeikhez, igényeikhez igazodóan (tehetségfejlesztés, hátránykompenzálás).

Pedagógiai asszisztens feladatai:

- Részt vesz a **lassabban haladó, egyéni segítséget igénylő** gyermekek sikerélményhez juttatásában.
- Figyelemmel kíséri a csoportra, gyerekekre vonatkozó terveket, azok megvalósítását felelősségteljesen segíti.

Dajka feladatai:

- Eszközök előkészítésében, azok megtisztításban közreműködik, az óvodapedagógus útmutatásait követve.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek a művészeteket, népi kultúránkat kedvelő, öntudatos, az esztétikum befogadására, önmegvalósításra, kreativitásra alkalmasak.

- Az ábrázoláshoz, rajzoláshoz, festéshez, kézimunkához szükséges eszközöket, anyagokat ismerik, tudják azok helyét.
- A különböző technikákat önállóan alkalmazzák.
- Képzeltük gazdag, bátran kísérleteznek a képi megjelenítés formái között.
- Képesek saját elképzeléseik megvalósítására, nyitottak az új befogadására, alkalmazására.
- Ismerik és alkalmazzák a közös munka során a munkamegosztást és az ehhez kapcsolódó szabályokat.
- Vigyáznak egymás munkájára és megbecsülik azt.
- Rendelkeznek a helyes ceruzafogás, vonalvezetés technikájával.
- Képesek véleményt alkotni és azt megosztani is, a műalkotásokról, az élő és épített környezetről.
- Ismerik az alap és kevert színeket, árnyalatokat, a színkeverés technikáját.
- Manipulációjuk, finommotorikájuk, szem-kéz koordinációjuk, kitartásuk, téri és síkbeli tájékozódásuk, monotonia tűrő képességük egyéni képességeikhez igazodóan fejlett.

5. Mozgás

A **mozgásfejlődés az óvodás kor szenzitív (érzékeny, fogékony) szakasza.** A mozgásformák és ezek gyakorlása az idegrendszer érését fejlődését segítik elő, ez a korszak a mozgás és érzékelés finom összehangolódásának időszaka. A mozgásnak fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában, mozgásműveltség fejlesztésében.

A tevékenység helyszíne:

A **különböző mozgásformákat, mozgásos tevékenységeket teremben és szabad levegőn,** (udvaron, közös séták) eszközökkel és eszközök nélkül spontán, vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján - az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve -

biztosítjuk minden gyermek számára. Fontos szerepet tölt be udvarunk, így biztosítjuk a **mindennapi szabad levegőn** történő mozgást. A jól felszerelt tornatermeink rendszeres és spontán mozgást biztosítanak óvodás gyermekeink számára. Lehetőség nyílik arra, hogy a csoportszobában korlátlanul és szabadon használják a mozgás fejlődését elősegítő változatos eszközöket. A **mindennapos mozgás tevékenység a napirendbe illeszkedik**, lehetőség szerint szabad levegőn. **Rendszeres séták és kirándulások** lehetőségét is kihasználjuk a gyermekek mozgásfejlesztése érdekében.

Célunk: olyan változatos szabad mozgás, tervezett mozgásfejlesztés, amelyben

- a gyermekekben kialakul - az egészséges életviteli szokások részeként - a mozgás szeretete, a mozgásigény,
- a gyermekek teljesítőképessége, terhelhetősége, testi képességei és fizikai erőnléte növekszik, figyelembe véve a mozgásfejlődés lépcsőfokait,
- a gyermekek pszichomotoros képességei és készségei fejlődnek.

Feladataink:

- A gyakorlatok mintaszerű végzésével, együttműködő magatartásunkkal, derűs légkör megteremtésével fokozzuk a gyermekeknek a **rendszeres testmozgásokhoz** való pozitív viszonyulását.
- A mozgásfoglalkozások során fejlesztjük a gyerekek **állóképességét, koordinációját, nagy- és finommozgásait, testsémáját**, téri tájékozódását, egyensúlyérzékét és a laterális dominanciáját, alkalmazkodóképességét, mozgáskultúráját, testi képességeit.
- A nap folyamán kihasználjuk a **spontán mozgáslehetőségeket**.
- Biztosítjuk a **játék, játékosság elsődlegességét** a foglalkozásokon.
- Figyelünk arra, hogy az **értékelés, a hiba javítása** személyre szóló legyen és motiváló hatással bírjon.

- Biztosítjuk, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a **szabad levegőn mozgással**.
- Alakítjuk és fejlesztjük **szocializációs**, alkalmazkodó és együttműködő képességeiket, önuralmukat, toleranciájukat, **pozitív énképüket**.
- Fejlesztjük **kommunikációs képességeiket** az irányok, szakszavak, kifejezések használatával.
- Biztosítjuk, hogy a mozgás során a gyermek, az egyéni fejlettségének és temperamentumának megfelelően, **kielégítthesse mozgásigényét**.
- A természetes mozgások, mozgásos játékok, játékos mozgások, prevenciós gyakorlatok hatékonyságának fokozása érdekében felhasználunk különféle, változatos kéziszerkeket, tornaszereket.
- Kialakítjuk az **egészséges versenyszellemet**, erősítjük a pozitív személyiség tulajdonságaikat, az akarati tényezőket.
- Az óvodai nevelés minden napján - az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve - minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk az egészségfejlesztő **testmozgásra** (csoportszobában, udvaron, séták során).
- A mozgás megtervezésénél és vezetésénél szem előtt tartjuk a csoport **egészségi állapotát, egy-egy gyermek fáradékonyságát, teljesítőképességét**.
- **Tervező munkánkban** figyelembe vesszük a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait, ahol lehet, differenciáltan tervezzük/szervezzük meg a feladatokat.

A foglalkozások tervezésénél felhasználjuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermek fejlesztésének lehetőségeit, akik részére speciális gyógytorna feltételeit is biztosítjuk.

A gyógytestnevelővel együttműködünk a prevenciós és korrekciós feladatok ellátásában.

Pedagógiai asszisztens feladatai:

- **Aktívan részt vesz** a mozgásos játékokban, segítséget nyújt a nehezebb gyakorlatok végzésénél.
- **Segít** a tornaszerek, mozgásfejlesztő eszközök előkészítésében.
- A gyermekek fejlettségének megfelelően **segítséget nyújt** számukra a vetkőzésben, öltözésben.

Dajka feladatai:

- Ellenőrzi az alkalmazásra kerülő **eszközök épségét, tisztaságát**, szükség esetén gondoskodik azok **megtisztításáról**.
- Szellőztetéssel és portalanítással friss levegő biztosít a tornateremben, csoportszobában a mozgástevékenység megkezdése előtt.
- Segítséget nyújt a tornaszerek, mozgásfejlesztő eszközök előkészítésében.
- A gyermekek fejlettségének megfelelően segítséget **nyújt a vetkőzésben, öltözésben**.
- **Együtt működik** a gyermekek egészségének és testi épségének megőrzéséhez szükséges ismeretek átadásában.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz, megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A gyermek testi képességei kibontakoztatásával képes az iskolai elvárásoknak megfelelő mozgásokra, kitartásra, örömmel vesz részt mozgásos tevékenységekben.
- Kondicionális képességek tekintetében az életkor sajátosságoknak megfelelő erőléttel, gyorsasággal, hajlékonysággal és ügyességi jellemzőkkel a gyermekek rendelkeznek.
- Állóképességük jó, pszichés reakciókészségük átlagos, téri tájékozódásuk kialakult, irányokat meg tudnak különböztetni.
- Ismerik saját testüket, testrészeit, képesek megnevezni azokat.
- Növekszik teljesítőképességük, képesek a harmonikus, összerendezett, megfelelő ritmusú mozgásra.
- Képesek a szabályok betartására, tudják kezelni a siker-, illetve a kudarcélményeiket.
- Tisztában vannak a szakszavak, kifejezések jelentésével és képesek azokat végrehajtani.

6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek **aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi viszonyairól**. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A gyermek, miközben **felfedezi környezetét**, olyan **tapasztalatok birtokába jut**, amelyek környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükséges. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit. A megfelelő érzelmi

viszony kialakítása mind a természeti, mind a társadalmi környezetünk iránt a környezetvédelmi nevelés alapjául szolgál. A **gyermek ismereteiben, környezethez való alkalmazkodásában a családi nevelésnek alapozó, döntő jelentősége** van és a fejlődés folyamán az elsődleges szerepe meg is marad. Ezért tartjuk kiemelkedően fontosnak, hogy óvodánk tudatosan fejlesztő eljárásaival kiegészítse ezt a nevelést és az esetleges hátrányokat kompenzálja. A környezet megismerése során **matematikai** tartalmú tapasztalatoknak is birtokába jut a gyermek, a környezet formai, mennyiségi, nagyságbeli és téri viszonyairól.

A tevékenység helyszíne:

A **környezet megismerése áthatja a gyermekek életét**, az óvodai tevékenységük egészét. Arra törekszünk, hogy amit csak lehet a helyszínen, a természetben figyeltessünk meg, így szerezenek cselekvően tapasztalatokat a gyermekek. A csoportszobában kialakított **“természetsarok” tükrözi az aktuális évszak jellemvonásait**, tartalmazza a környezet megismeréséhez szükséges eszközöket, tárgyakat (pl. nagyító, ismeretterjesztő könyvek), anyagokat.

A gyermekek a mindennapi életben állandóan találkoznak, **természetes módon ismerkednek meg a matematikai fogalmakkal**, de a spontán helyzeteken kívül tudatosan előkészített tapasztalatokra is szükségük van. A tapasztalatszerzésre lehetőségük van az óvodaudvaron, az óvoda épületében, a csoportszobában, az utcán.

Célunk: olyan tevékenységek biztosítása és olyan környezet kialakítása, ahol

- a gyermekek **tapasztalatokat szereznek** az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből, életkoruknak megfelelő szinten,
- ismereteik birtokában biztonságosan **elgazodnak, tájékozódnak** szűkebb környezetükben,
- a gyermekek **felfedezik és megtapasztalják a külső világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseit**, megismernek mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat,
- tudnak véleményt alkotni és döntéseket hozni,

- rendelkeznek **pozitív érzelmi kötődéssel környezetük iránt**, megtanulják védelmét, az értékek megőrzését, elsődlegesen az óvodán belüli, majd az óvodán kívüli világukban,
- **megismerik szülőföldjüket, az ott élő hagyományokat, embereket,**
- **logikusan gondolkoznak**, problémafelismerő és megoldó képességük kialakul,
- képesek a **környezettudatos gondolkozásra**, magatartásra a mindennapokban (szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás, újrahasznosítás),
- tisztában vannak a **biztonságos közlekedés szabályaival**.

Feladataink (az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak):

- A valóság felfedezése (a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások) és tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségeket tervszerűen biztosítjuk.
- **Megismertetjük és megszerettetjük** a gyermekek **környezetében lévő élővilágot**, a család és a tárgyi kultúra értékeit.
- Irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréje, **önálló véleményalkotásra ösztönözzük** a gyermekeket.
- Minden alkalmat és lehetőséget felhasználunk a fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartás formálására, alapozására.
- Hangsúlyt helyezünk a természet közeli életszemlélettel a környezet megismerésére, tiszteletére, megóvására.
- Biztosítjuk a **környezet tevékeny megismerését**, segítjük a gyermekek véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a megfelelő hely, idő, eszköz egységében.
- **Ünnepeket, megemlékezéseket szervezünk a néphagyományokhoz**, természetvédelemhez és nemzeti ünnepeinkhez kapcsolódóan.
- A környezeti kötődés kialakításánál kihasználjuk szűkebb környezetünk adta lehetőségeit, a **természetben történő tapasztalatszerzést** (Feneketlen-tó, Gellért-hegy, Kertészeti Egyetem, Duna stb.).
- A **megfigyelések, kísérletek** során törekedünk a gyermekek aktivitásának, kommunikációjának kihasználására, aktív és passzív szókincsük bővítésére.
- Megismertetjük őket az **alaki, nagyságbeli, téri viszonyokkal, a mennyiségi relációs fogalmakkal**.
- Lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek élősarok kialakításához (akvárium, terrárium, növények) és az abban való folyamatos tevékenykedéshez.
- **Séták, kirándulások** alkalmával tudatosítjuk a biztonságos közlekedés szabályait.
- Élményt nyújtó lehetőséget biztosítunk az ismeretszerzésre, az életkori sajátosságok és az egyéni képességek figyelembevételével.
- **Differenciálást alkalmazunk** a gyermekek felé irányuló kérdéseinkben, az eszközök kiválasztásában.
- Az **értékelésnél figyelembe vesszük** a gyermekek eltérő képességeit, fejlődési ütemét.

- A foglalkozások tervezésénél felhasználjuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermek fejlesztésének lehetőségeit.
- Felkeltjük a gyermekek **matematikai érdeklődését**, felismertetjük az elemi ok-okozati összefüggéseket, pozitív viszony alakítunk ki a problémahelyzetek megoldásához, megalapozzuk a logikus gondolkodást, ítélőképességet.
- Olyan feltételeket és tevékenységeket biztosítunk, melyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, természetes élethelyzetekben lehetővé teszik a **matematikai tapasztalatok megszerzését**, illetve örömforrást nyújtanak a spontán és irányított ismeretszerzés közben is.
- Felismertetjük, szemléltetjük, **rávezetjük őket a matematikai problémahelyzetekre**, gazdagítjuk a tevékenységben való alkalmazás lehetőségét.
- A **szervezett matematikai tanulás** során lehetőséget teremtünk a tudatos, egyéni képességfejlesztésre, a gyermekek egyéni fejlettségének figyelembevételével.

Pedagógiai asszisztens feladatai:

- Részt vesz az udvari életben, az **intézmény környezetének alakításában, szépítésében.**
- **Kertészkedik a gyermekekkel**, egyszerű munkafolyamatokat megtanít számukra.

Dajka feladatai:

- A gyermek életkorának ismeretében, segítséget nyújt számára az **öltözködésben, a higiénias tevékenységben**, a csoportba való beilleszkedésben.
- Kísérőként részt vesz a gyermekek óvodán kívüli programjain.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekeket jellemzi a befogadó, környezettudatos, környezetét szerető, megbecsülő, kreatívan gondolkodó, érdeklődő magatartás.
- Csoportját, óvodáját, hazáját szereti, mely megnyilvánul viselkedésében is.
- Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről, tudják nevüket, lakcímüket, szüleik foglalkozását.

- Ismerik és gyakorlatban alkalmazzák a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismerik szűkebb lakóhelyüket, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.
- Ismerik a viselkedés alapvető szabályait.
- Meglátják környezetükben a szépet és jót, tisztelik és megbecsülik azt.
- Ismerik a természeti és társadalmi környezetből mindazt, ami szükséges az életkoruknak megfelelő eligazodáshoz.
- Az emberi testrészeket felsorolják, megnevezik az érzékszerveket.
- Napszakokat felismerik, megnevezik, tudják a napok nevét.
- A minőségi- mennyiségi eltéréseket felismerik, tudnak halmazt létrehozni, elemeket sorba rendezni, tő és sor számlálni.
- Becsléseket- méréseket végeznek, szívesen kísérleteznek, elemi mennyiségi ismereteik vannak.
- Vonalakat, síkbeli térformákat, geometriai alakzatokat megneveznek, térben jól tájékozódnak.
- Az ok-okozati összefüggéseket felismerik, megnevezik, tudnak analizálni, szintetizálni, általánosítani.
- Tisztában vannak a biztonságos közlekedés szabályaival és alkalmazzák is azokat.

7. Munka jellegű tevékenységek:

A **tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének**, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, tulajdonságok, kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának **fontos eszköze, lehetősége.**

A tevékenység helyszíne:

Munka jellegű tevékenységre bárhol **lehetőség nyílik, így az óvoda épületében és az udvaron egyaránt** teremtünk rá alkalmakat.

Célunk:

Olyan tevékenységek biztosítása, ahol:

- a gyermekek **tapasztalatokat és ismereteket szereznek**, a társadalmi környezetből aktív cselekvésen keresztül, így személyiségük fejlődik,

- a gyermekek érzik, hogy fontos az általuk elvégzett munka, ez fáradtságot, kitartást igényel tőlük, de benne rejlik az elvégzett munka öröme,
- a munkavégzés során **szociális és verbális képességeiket** gyakorolják,
- megismerik a munkaszervezés menetét.

Feladataink (az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak):

- Segítünk a gyermekeknek **megkülönböztetni a játékot és a munkát**, bár a munka játékossága megmarad.
- Rávilágítunk az **önkiszolgálás és a közösségért** végzett munka jellegű tevékenységek eredményeire, az elvégzett feladat jelentőségére.
- Megtanítjuk a gyermekeknek, hogy az **elvégzett munkáért elismerés jár (dicséret)**.
- Észre vesszük és rámutatunk az óvodai élet bármely tevékenységben a munkavégzés lehetőségére.
- Ösztönözzük a gyermekeket arra, hogy **önként vállaljanak feladatokat**. Minden olyan munkát **elvégezhetnek a gyermekek, amihez kedvük van** és testi épségüket nem veszélyezteti.
- A munkavégzés során biztosítjuk az **önállóságot, felhasználjuk önkéntességüket, nyitottságukat**, megismerési vágyukat, aktivitásukat.
- Biztosítjuk, hogy önállóan választható lehetőség és **ne kényszerített feladat legyen** a munkavégzés, mely rendszeresen, folyamatosan épül be mindennapjainkba.
- Figyelünk a gyermek szülői házból hozott hozzáállására, **érvényesítjük a fokozatosságot, önkéntesség alapelvét és a differenciált bánásmódot**. A képességfejlesztés érdekében összehangoljuk a családokkal a feladatokat és elvárásokat.
- Az életkoruknak megfelelő, **változatos munkalehetőségeket biztosítunk**, lehetővé tesszük, hogy **megismerjék a különböző munkaeszközök használatát**, motiváljuk a gyerekeket azok kipróbálására.
- Ügyelünk a **higiéniai szokások, szabályok betartására, a balesetveszély elhárítására**.
- **Fokozatosan vezetjük be a különböző munkafajtákat**, s közben figyelembe vesszük az egyéni képességeket.
- Erősítjük a **munkatevékenységek iránti pozitív hozzáállást** a gyerekekben.

- Azokat a munkatevékenységeket, amelyek elvégzésére a gyerekek **önállóan** is képesek, **nem végezzük el helyettük.**
- A gyermekeknek megfelelő méretű és mennyiségű, a testi épségét nem veszélyeztető munkaeszközt biztosítunk, melyek hozzáférhető helyen, a gyermekek rendelkezésére állnak.
- A napirendben elegendő időt biztosítunk arra, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően végezhessék el feladataikat.
- A gyermekektől pontos, precíz munkavégzést várunk el.
- **Munka jellegű tevékenység** elvégzése után az eredményt tudatosítjuk, megláttatjuk, **elismerjük és óvjuk, rámutatunk, hogy értéket képeztünk.**
- A munkavégzés értékelését folyamatosan, **konkrétan és reálisan** végezzük.
- A **kiemelt figyelmet igénylő gyermekek** esetében előtérbe helyezzük a személyes példaadást és a pontosan megfogalmazott utasításokat, figyelünk, hogy az eszközök mindig a rendelkezésükre álljanak, így ha igénylik, szabadon tevékenykedjenek.
- Az elvégzendő **munka során** folyamatosan **segítjük, javítjuk, dicsérjük a gyermeket**, arra serkentve, hogy legközelebb a feladatot önállóan végezze el – ezzel alakítjuk **felelősségtudatát.**

A munkatevékenységeket felhasználjuk az anyanyelv fejlesztésére is: spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák, udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánpótlásra készítés, kérés, buzdítás, dicséret verbális kifejezéseinek gyakorlása és a munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

A gyermekek munkajellegű tevékenységei:

- az óvodai életet végigkísérő **önkiszolgálás,**
- **segítségnyújtás** az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársaknak,
- az **élő környezet rendszeres gondozása,** udvaron végzett **kerti munka** (faleveleket gereblyéznek; gondoskodnak a madarak etetéséről, havat sepernek, lapátolnak; magvakat ültetnek, virághagymákat dugványoznak, figyelik fejlődésüket, gondozzák, locsolják, gyomlálják, kapálják),
- önálló tevékenységként végzett, önként vállalt alkalmi megbízások,

- naposi munka,
- alkalmi megbízások,
- csoporthagyományok ápolásához kapcsolódó munkák (ünnepi készülődés, dekoráció készítés, díszítés stb..),
- **a csoport érdekében végzett tevékenységek.**

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Képesek az önkiszolgálásra.
- Örömmel segítenek társaiknak és a felnőtteknek.
- Az elvállalt, illetve rábízott feladatokat kitartóan, önállóan végzik.
- Munkájukban felelősségteljesek, céltudatosak, pontosak.
- Képesek az együttműködésre, munkamegosztásra, társaik igényeinek figyelembevételére.
- A munkát és a munka eredményét megbecsülik.
- Örömmel vállalnak a közösségért feladatokat.

8. A tevékenységben megvalósuló tanulás

Tanulásertelmezésünk szerint a gyermek az óvodába lépés pillanatától a nap valamennyi tevékenységében tanul. Az óvodában a tanulási tevékenység megjelenik minden nevelési feladatban és tevékenységi formában, magába foglalja a személyiség fejlesztését és az ismeretszerzést egyaránt, főként utánzáson alapuló, spontán tevékenység.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az **utánzásos minta- és modellkövetés** magatartás- és **viselkedéstanulás, szokások** alakítása
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a **játékos, cselekvéses tanulás**
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által **irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés**
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a helyzeteket és a feltételeket előre meg tudja tervezni, és át tudja gondolni. A differenciálás minden helyzetben érvényesítendő.

Fontos eleme az óvodapedagógusok tevékenységének a tanulás tanítása.

A tevékenység helyszíne:

Óvodánk teljes területe (épület, udvar) és környezete egyaránt lehetőséget ad a tanulás folyamataira.

Célunk: olyan tevékenységek megszervezése, amelyekben

- az óvodás gyermekek **kompetenciái, képességei sokoldalúan fejlődnek**, az attitűdjeik erősödnek, tapasztalataik bővülnek,
- megismerik a **felfedezés örömét, érdeklődésük, kíváncsiságuk** az ismeretlen iránt kialakul,
- a gyerekek **kreatívan használják** meglévő ismereteiket és **érzékszerveiket** a tanulási folyamatokban,
- **nyitottak a variálásra**, az újszerű megoldások keresésére.

Feladataink (az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak):

- A **játékosság megőrzésével**, megfelelő motivációval, a játékos tevékenységek végzésével a céltudatos képességfejlesztést megvalósítja.
- Az egyéni- és életkori sajátosságok figyelembevételével határozzuk meg további feladatainkat, a felzárkóztatásnál és tehetséggondozásnál.

- Lehetőséget biztosítunk **az önálló cselekvésre**, a gyermek képességeinek fejlesztésére
 - építve előzetes tapasztalataira - úgy, hogy támogató környezetet biztosítunk, ahol lehetőségük a felfedezésre, a kreatív megoldások megtalálására.
- A gyermekekkel **közösen a megszerzett ismereteket feldolgozzuk**, rendszerezzük.
- Biztosítjuk, hogy a tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését szolgálja.
- A **kiemelt figyelmet igénylő gyermekek** fejlesztését egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével tervezzük, szervezzük meg.
- A tanulást támogató környezet megteremtése során építünk a **gyermekek előzetes tapasztalataira**, ismereteire.
- A tanulás irányítása során személyre szabott, **pozitív értékeléssel** segítjük a gyermekek személyiségének kibontakozását.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Örömmel vesznek részt a felfedező tevékenységekben, érdeklődőek, kíváncsiak.
- Meglévő tudásukat felhasználják az új ismeretek megszerzése érdekében.
- Törekednek a problémamegoldó gondolkodásra.
- Együttműködnek a megoldások keresésében, kooperatívak.

9. Az információs és kommunikációs kultúra megalapozása, az IKT eszközök használata

Az óvodánkba járó gyermekek erősen digitalizált világba születtek és várhatóan felnőttként is boldogulniuk kell majd az informatika világában. A gyors fejlődés következtében az ismeretek elsajátításának módja is változik: mind nagyobb szerep jut a vizualizációnak. Fontos az informatikai írástudás megalapozása, az élethosszig tartó tanulás előkészítéséhez a legfontosabb információkezelési alapismeretek játékos, szinte észrevétlen elsajátítása.

A 21. század kihívásaihoz igazodva fontosnak tartjuk az IKT eszközök használatát óvodánkban, mely magába foglalja az interaktív tábla, projektor, számítógép, laptop, Bee-bot oktatási robot, nyomtató, cd lejátszó, digitális fényképezőgép, dvd lejátszó, diavetítő, internet használatával való ismerkedést. Ezek az eszközök teljes körűen jelenleg a Nyitnikék Telephelyen állnak rendelkezésre, de szükség esetén a többi óvodában is megoldható használatuk. Törekszünk az IKT eszközök számának folyamatos bővítésére.

Célunk: olyan játéktevékenységek biztosítása, amelyekben

- a gyermekek **megismerik az informatikai eszközöket** (fényképező, Bee-bot oktatási robot, laptop stb.) és azokat biztonsággal, félelem nélkül használják, eközben tanulnak egymástól is.

Feladataink (az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak):

- Megalapozzuk a digitális írástudást, az információs kultúra és a későbbi egészséges IKT - eszközhasználatot.
- A **kiemelt figyelmet igénylő és a tehetséges gyermekeket** színvonalasan és korszerűen fejlesztjük ezen eszközök használatával.
- Bővítjük játékszereinket az önkéntesség megőrzésével.
- Megismertetjük a gyermekekkel a SMART interaktív tábla és a többi IKT eszköz használatának szabályait.
- **Önmagunk is készítünk** - a nevelési területekhez szervesen illeszkedő, a gyermekek fejlettségének és életkori sajátosságainak megfelelő - **interaktív fejlesztő játékokat.**
- Az **IKT eszközökkel való tevékenység** során fejlesztjük a gyermekek **szociális készségeit, mozgását, képességeit** (kommunikáció, téri tájékozódás, emlékezet és gondolkodás, figyelem, alkotó képzelet, kreativitás, problémafelismerő és - megoldó képesség) és önbizalmát, önértékelését.

- A **kiemelt figyelmet igénylő** gyermekek kíváncsiságára alapozva segítjük fejlődésüket játékos, egyénre szabott feladatokkal.
- Folyamatosan **gyűjtjük** a korosztálynak szóló **színvonalas, digitális tananyagokat**.
- A szülőkkel folyamatosan kommunikálunk és szükség esetén segítséget nyújtunk az informatikai eszközök optimális szintű alkalmazásához.
- A **családokkal közös programokat** szervezünk: diavetítés, projekt-napok, vetélkedők.
- Kapcsolatot tartunk partnereinkkel (LSK, ELTE, NYME, UPI, iskolák, óvodák), új kapcsolatokat alakítunk ki.
- Az óvodánkba járó minden gyermek számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférés lehetőségét az IKT eszközökhöz.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek ismerik az informatikai eszközöket és azokat biztonsággal, félelem nélkül használják.
- Tisztában vannak az IKT eszközök helyes és egészséges használatának mértékével.
- Örömmel és szívesen vesznek részt az IKT eszközöket használó játékokban, tevékenységekben.

VI. HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEINK, RENDEZVÉNYEINK

„Üzenetünk van, melyet tovább kell adnunk szomszédainknak, városainknak, az egész világnak. Örökségünk van, melyet át kell élnünk, és hirdetnünk kell minden újonnan születőnek.” (Biblia, Károly Gáspár fordítása)

A természet változásának éves körforgásán keresztül ismerkedik a gyermek a környezetével. Az **ünnep** lehetőséget ad a hétköznapi **megállításra, a lélek feltöltésére, az összetartozás** kifejezésére. Az óvodai élet hagyományos ünnepeit a természet jeles napjai egészítik ki.

Célunk:

Az ünnepeket, hagyományos tevékenységeket **úgy szervezzük meg**, hogy

- élményszerű feldolgozásuk segítségével a gyermekek megismerjék a **szülőföld, az itt élő emberek helyi hagyományait, a népszokásokat,**
- a gyermekek ismereteket szerezhessenek a családi élet szokásairól és a multikulturális értékekről egyaránt,
- a gyermekekben **erősödjenek a hagyományokhoz kapcsolódó erkölcsi szokások és pozitív érzések.**

Feladataink (az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak):

- **Hagyományaink** ápolásánál a pedagógiai célrendszert **segítjük, színesítjük,** tudatosan használjuk ünnepeinket a személyiség fejlesztés és szocializáció folyamatában.
- Átgondoltan tervezzük a hagyományápoláshoz kapcsolódó tevékenységeket, a különböző életkorú és fejlettségű gyerekek sajátosságaihoz igazodva.
- Folyamatosan képezzük néprajzi és természetvédelmi ismereteinket.
- Az ünnepeket megelőző előkészületeknél a gyermekek **aktív részvételére** támaszkodunk és biztosítjuk számukra az érzelmi ráhangolódást.
- Az év eseményeiből, ünnepeiből, ezek mindenkori körforgásából fakadó lehetőségeket, tapasztalatokat, spontán és tervezett ismereteket, élményeket biztosítunk.
- Biztosítjuk, hogy **minden alkalmat a megfelelő érzelmi beállítódás, derűs, oldott légkör, az együvé tartozás érzése** hassa át, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- **Ünnepeinket a szülők és a gyermekek igényeinek, ötleteinek figyelembevételével** szervezzük, a családok önazonosságát megőrizve, lehetőség **szerint a szülőket is bevonva** az ünneplésbe.
- Biztosítjuk, hogy minden alkalmat a készülődés izgalma, a várakozás öröme hasson át.
- Az **ünnepek fényének emelése** érdekében közösen díszítjük fel óvodánkat, a felnőttek és gyermekek közös munkájával készült dekoráció segítségével.
- **Lehetőséget adunk a migráns gyermekeinknek és családjaiknak arra, hogy megismertessenek bennünket sajátos szokásaikkal,** melyeknek jó eszközei a zene, az ábrázolással kapcsolatos foglalkozások, a mesélés, verselés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek felismerik a természet változásának éves körforgását, tisztában vannak az ünnepek sorrendiségével, évszaki helyével.
- Tudnak megnevezni néphagyományokhoz, nemzeti ünnepekhez és természetvédelmi jeles napokhoz kapcsolódó ünnepeket, megemlékezéseket, népszokásokat. Ismernek helyi hagyományokat is.
- A gyermekek tájékozottak a családi élet szokásaiban és a multikulturális értékekben egyaránt.
- A gyermekek a hagyományokhoz kapcsolódó erkölcsi szokásokkal és pozitív érzésekkel rendelkeznek.

Óvodánkban a következő hagyományos ünnepeket, programokat, megemlékezéseket tartjuk meg:

Ünnepség, program megnevezése	Székhely	Csicsergő telephely	Nyitnikék telephely
Szeptember 3. szombatja Takarítási Világnap	x		
Szeptember 30. A magyar népmese napja	x	x	x

Ünnepség, program megnevezése	Székhely	Csicsergő telephely	Nyitnikék telephely
Szüreti mulatság, Őszvarázs	x	x	x Új óvodások köszöntése is
Tökös nap			x
Október 5. Az Állatok Világnapja	x	x	x
Október 6. az aradi vértanúk emléknapja	x		
Október 23.-i megemlékezés, az 1956-os forradalom ünnepe	x	x	x
November 11. A XI. kerület napja	x	x	x
Márton nap			x
Mikulás nap	x	x	x
Lucázás			x
Adventi kézműves délután	x	x	x
Karácsonyi vásár	x	x	x
Karácsonyi ünnepség	x	x	x
Farsang	x	x	x
Március 15.-i megemlékezés	x	x	x
Március 22. A Víz Világnapja	x	x	x
Húsvéti kézműves délután	x		x
Húsvéti vásár	x		x
Húsvéti locsolkodás	x	x	x

Ünnepség, program megnevezése	Székhely	Csicsergő telephely	Nyitnikék telephely
Április 22. A Föld Napja	x	x	x
Gyermeknap	x	x	x
Anyák napja	x	x	x
Május 10. Madarak és Fák Napja	x	x	x
Évzáró ünnepség	x	x	x
Nagycsoportosok búcsúja	x	x	X (egy kis sütizés csupán)
Június 4. A Nemzeti Összetartozás Napja	x	x	x
Június 5. Környezetvédelmi Világnap	x		
A gyermekek születésnapjának megünneplése	x	x	x
Külső előadó művészek műsora (báb, ének, bűvész,...)	x	x	x
Környezettudatosságra és egészségre neveléssel, érzékenyítő programmal kapcsolatos programok – az Éves Munkaterv szerint	x	x	x

A program szervezése óvodán belüli=Ó; óvodán kívüli és kerületen belüli=ÓK; kerületen kívüli=K:

Ünnepség, program megnevezése	Székhely	Csicsergő telephely	Nyitnikék telephely
Szeptember 3. szombatja Takarítási Világnap	Ó; ÓK		
Szeptember 30. A magyar népmese napja	Ó	Ó; ÓK	Ó
Szüreti mulatság, Őszvarázs	Ó	Ó	Ó
Tökös nap			Ó
Október 5. Az Állatok Világnapja	Ó; ÓK	Ó; ÓK; K	Ó; ÓK
Október 6. az aradi vértanúk emléknapja	Ó		
Október 23.-i megemlékezés, az 1956-os forradalom ünnepe	Ó	Ó	Ó
November 11. A XI. kerület napja	Ó; ÓK	Ó; ÓK	Ó; ÓK
Mikulás nap	Ó	Ó; ÓK	Ó
Lucázás			Ó
Adventi kézműves délután	Ó	Ó	Ó
Karácsonyi vásár	Ó	Ó	Ó
Karácsonyi ünnepség	Ó	Ó	Ó
Farsang	Ó	Ó	Ó
Március 15.-i megemlékezés	Ó; K	Ó; K	Ó
Március 22. A Víz Világnapja	Ó; ÓK; K	Ó; ÓK; K	Ó; ÓK

Ünnepség, program megnevezése	Székhely	Csicsergő telephely	Nyitnikék telephely
Húsvéti kézműves délután	Ó		Ó
Húsvéti vásár	Ó		Ó
Húsvéti locsolkodás	Ó	Ó	Ó; ÓK
Április 22. A Föld Napja	Ó; ÓK; K	Ó; ÓK; K	Ó; ÓK
Gyermeknap	Ó; ÓK; K	Ó	Ó
Május 1. májusfa állítás			Ó
Anyák napja	Ó	Ó	Ó
Május 10. Madarak és Fák Napja	Ó; ÓK; K	Ó; ÓK; K	Ó; ÓK
Évzáró ünnepség	Ó	Ó	Ó
Nagycsoportosok búcsúja	Ó	Ó	Ó
Június 4. A Nemzeti Összetartozás Napja	Ó; K	Ó; K	Ó; K
Június 5. Környezetvédelmi Világnap	Ó; ÓK; K		
A gyermekek születésnapjának megünneplése	Ó	Ó	Ó
Előadó művészek műsora (báb, ének, bűvész,...)	Ó; ÓK	Ó; ÓK; K	Ó; ÓK
Környezettudatosságra és egészségre neveléssel, érzékenyítő programmal kapcsolatos programok – az Éves Munkaterv szerint	Ó; ÓK; K	Ó; ÓK; K	Ó; ÓK; K

VII. INKLUZÍV NEVELÉS – Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbözőségekhez való alkalmazkodással – a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az iskoláskor kezdetéig a gyermek **fejlődésének üteme** messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az **élet első évei meghatározó jelentőségűek** az idegrendszer, a tanulás, az alkalmazkodási készségek alakulásában. Az **alapvető készségek**, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban, az agyi érési folyamatok lezárulásáig rendkívül hatékonyan fejleszthetők. Az óvodáskorban történő pedagógiai támogatás **jelentősen segíti az iskolába lépést**.

Az **inklúzió (befogadás)** azt jelenti, hogy a befogadott kiemelt figyelmet igénylő gyermek nem csak jelen van, hanem a közösség szerves része.

Az **integráció** azt jelenti, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermeket **beillesztjük** a közösségbe.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai:

„**Habilitáció:** Gyógypedagógiai értelmezés szerint a rehabilitáció a veleszületett ok, fejlődési rendellenesség vagy betegség miatt fejlődésükben megzavart és ezért a közösségi részvételben akadályozott személyre irányul. Olyan, a társadalom által biztosított, szervezett tevékenységek és támogatások rendszere, amelyek segítségével e személyeknek a közösségi életben való részvétele javítható, kiteljesíthető.

Rehabilitáció: helyreállítás, visszaállítás; tágabb értelemben minden olyan szervezett társadalmi tevékenység, amely az önhibáján kívül hátrányos helyzetbe került személyek társadalmi újra beilleszkedését (integrációját) segíti elő.”

(<http://gyogypedagogiajegyzetek.hupont.hu/1/fogalmak>)

A fejlesztések szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a **gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek** határozzák meg. Óvodánkban az együttnevelés – az illetékes szakértői és rehabilitációs **bizottság szakvéleményének** figyelembevételével – minden esetben **egyéni döntést** igényel a gyermek egyéni szükségletei szerint. A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző **gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat**

diagnózisára, javaslataira építjük. Szorgalmazzuk, hogy a **vizsgálat lehetőleg minél előbb történjen meg** ezeknél a gyermekeknél. A vizsgálatról küldött szakértői véleményben szerepel a sérülés fajtája, jellege, súlyossága, megjelöli a fejlesztésre jogosult intézményt, a kompetens személyeket, a fejlesztés formáját, időkeretét stb. A kapott véleményezés alapján kezdhető el a gyermek speciális óvodai fejlesztése, különleges gondozása.

A gyermek konkrét fejlesztésekor **szorosan együttműködésre** törekszünk a **gyógypedagógussal, logopédussal, gyógypedagógiai asszisztenssel**, az egész óvodai közösséggel.

Óvodánk saját, főállású gyógypedagógusának munkáját segítik intézményünkbe kirendelt fejlesztő szakemberek (utazó logopédusok, gyógypedagógusok).

A kiemelt figyelmet igénylő kisgyermek közösségben együttnevelése során a **differenciálás** pedagógiáját alkalmazzuk. A differenciálás segít a különböző képességű, adottságú, helyzetű gyermekeknek egy magasabb szintre való eljuttatását a saját érési, fejlődési tempójában.

A fejlesztés területei egyénenként változnak. A fejlesztés egyes szakaszai egymásra épülnek, kiegészítik egymást. Az eredményes fejlesztés érdekében nagyon fontos, hogy a gyermekek rendszeresen járjanak óvodába. A családdal való bizalom és együttműködés is alapvető fontosságú a kiemelt figyelmet igénylő kisgyermek beilleszkedése és fejlődése szempontjából.

A **kiemelt figyelmet igénylő** gyermekeket **együtt neveljük, fejlesztjük a többi óvodással**. Ezzel segítjük őket, hogy az egyes részterületeken a lehető legkisebb lemaradást mutassák, illetve kibontakoztathassák tehetségüket egyes területeken. Legyenek egyre önállóbbak, lelkiileg kiegyensúlyozottabbak, sikeresek.

Hosszú távú fejlesztési tervet a fejlesztésüket végző szakember (gyógypedagógus, logopédus) készít a gyermekek számára. Az óvodapedagógusok ismerik e tervek tartalmát, és folyamatos **konzultációt folytatnak**, együttműködnek a fejlesztő szakemberekkel a gyermekek érdekében.

Célunk, hogy a közös erőfeszítések eredményeképpen a gyermekek az óvodáskor végére testi, szociális és értelmi téren egyaránt alkalmassá váljanak az iskola megkezdésére.

1. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek (pontos fogalommagyarázat: 2011. évi CXCV. tv. a nemzeti köznevelésről 4. §):

- különleges bánásmódot igénylő gyermek:
- sajátos nevelési igényű gyermek
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek
- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés, oktatás

Óvodánk Alapító Okirata alapján fogadja és integrált nevelésben részesíti a:

- különleges bánásmódot igénylő beszéd fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekeket a szakértői bizottság véleménye alapján
- különleges bánásmódot igénylő egyéb pszichés zavarokkal küzdő sajátos nevelési igényű gyermekeket a szakértői bizottság véleménye alapján
- olyan különleges bánásmódot igénylő (de nem sajátos nevelési igényű) beilleszkedési, tanulási magatartási nehézséggel küzdő gyermekeket, a szakértői bizottság véleménye alapján, akik életkorához viszonyítottnak jelentősen alulteljesítenek társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe való beilleszkedésük, továbbá személyiségfejlődésük nehezített, vagy sajátos tendenciát mutat
- különleges bánásmódot igénylő, a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket.

A **kiemelt figyelmet igénylő gyermek** is teljes értékű ember. Joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. A gyerekek őszintén elfogadják, tolerálják a sajátos bánásmódot igénylő társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes számukra.

Személyi-, tárgyi feltételek:

Intézményünk külső és belső tárgyi adottságai megfelelnek az alapító okiratban felsorolt, különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrált neveléséhez szükséges feltételeknek.

Óvodapedagógusaink érzelmileg azonosulnak az integrációval, és elfogadják, természetesnek tekintik, hogy különleges bánásmódot igénylő gyermekek járnak az óvodánkba. Fejlesztőszobáinkban és a csoportszobákban többféle speciális fejlesztőjáték található.

Feladatunk:

- Olyan pedagógiai környezetet kell kialakítanunk óvodánkban, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetessé válik.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket fejlesztő munkánk során a gyermek egyéni képességeinek és fejlettségi szintjének megfelelő ismeretszerzést, sokoldalú tevékenykedtetést, cselekvésbe ágyazott, játékos módszereket kell alkalmaznunk, a társas kapcsolatok kialakulásának, illetve a személyiség fejlesztésének biztosításával. A gyermek fejlettségi állapotáról a szülőket folyamatosan tájékoztatnunk kell.

1.1 Beszédfogyatékos sajátos nevelési igényű kisgyermek

Beszédfogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság komplex vizsgálata alapján annak minősít.

Megnyilvánulási formák lehetnek:

- anyanyelvi fejlettség alacsony szintje
- beszédértési és észlelési nehézségek
- kifejezőkészség nehézségei (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség)
- beszédszerveződés gyengesége (mondatalkotási készség nehezítettsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága)
- beszédszervi működés gyengesége
- beszédhangok tiszta ejtésének hiánya
- írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavar (fonológiai tudatosság, taktilis- vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai)
- verbális tanulás lassú fejlődése.

A beszéd, és nyelvi problémák súlyos zavarai mellé társulhatnak részképesség zavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség)

Célunk:

- hogy befogadó környezetet teremtve segítsük a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek beilleszkedését, ezáltal teljes értékű és elfogadott tagjai legyenek a közösségnek
- hogy aktív nyelvhasználatra és kommunikációra serkentsük a gyermekeket, ezáltal fejlődjön beszédképességük
- hogy értelmi fejlesztéssel a beszédfunkcióik is fejlődhessenek
- hogy a mozgási- és észlelési funkciók folyamatos alakításával a beszédképességek is fejlődjenek
- hogy a vizumotoros, koordinációs készségek javításával, érzelmi élet fejlesztésével a gyermekek verbális képességei is javuljanak
- hogy speciális módszerek és eszközök alkalmazásával, egyéni, differenciált bánásmóddal a gyermekek saját képességeiknek megfelelő módon és tempóban fejlődhessenek.

Feladataink:

- közösségi nevelés, empátiára, toleranciára, egymás elfogadására nevelés
- anyanyelvi nevelés részeként a beszédbátorság, illetve a beszédkedv felkeltése
- értelmi nevelés segítségével a kognitív folyamatok, gondolkodási műveletek serkentése, a tapasztalatok verbális megjelenítése
- a folyamatos, mindennapos mozgásos tevékenységek biztosításával a beszédfunkciók fejlesztésének biztosítása
- egyénre szabott fejlesztési irány meghatározása, megvalósítása.

Sikerkritériumok:

- beszéd fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekeink teljes értékű tagjai a közösségnek, nem érznek hátrányos megkülönböztetést
- beszéd fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekeink beszéde és kommunikációja alkalmassá váljon az iskolai élet megkezdésére

- beszéd fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekeink magabiztosan tájékozódjanak a világban, megismerő funkcióik, kognitív képességeik, mozgásuk megfelelően fejlett legyen ahhoz, hogy az iskolában folytassák tanulmányaikat
- legyenek tisztában saját képességeikkel, legyenek kiegyensúlyozottak, aktívak, motiváltak.

Az óvodáskorú beszéd fogyatékos gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén:

Anyanyelv, irodalom területén feladatunk:

- Szókincs gazdagítása kis léptekkel, minden érzékszerv bevonásával valósuljon meg.
- Szavak jelentése több oldalról legyen megtámogatva.
- Megismerési folyamatba, ismeretszerzésbe minden érzékszervet vonjunk be.
- Szókincs, szókészlet bővítését segítse az óvodai irodalom, mese-vers anyaga (memorizálás, új szavak).
- Mondatokat ismételjünk, szükség szerint bővítsünk, kérdezzük gyakran óvodásainkat.
- Beszéd megértés, beszédérzékelés fejlesztésénél is fontos a fokozatosság betartása, törekedjün arra, hogy világos, rövid instrukciókat, kérdéseket adjunk a gyerekeknek.
- Kapjanak képi, mozgásos kapaszkodókat, mely segíti a verbális információ befogadását.
- Beszédzavarban szenvedő gyermekekkel gyakoroljuk az emlékezeti teljesítmény erősítésére verseket, mondókákat.
- Teremtsük meg a lehetőségét, alakítsunk olyan helyzetet, hogy bátran kérdezzenek, érzéseiket, gondolataikat fejezzék ki, oldódják a kommunikációs feszültségük (játék, báb, dramatizálás).
- Fontos feladat a mozgás - ritmus - beszéd összerendezésének fejlesztése (egyenletes járás, szó- mondatritmus).

Vizuális nevelés területén feladatunk:

- Beszéd fogyatékosághoz kötődő vizuális érzékelés zavarát fejlesztjük a formák – térbeli tájékozódással, soralkotással, finommotorika fejlesztését szolgáló feladatok adásával.

- Bal-jobb oldal gyakorlásához jeleket alakítunk ki.
- Megfigyeléssel, jellemző jegyek kiemelésével fejlesszük a vizuális megfigyelő és emlékezőképességet.
- Mindennapi tevékenységformák gyakorolásával fejlesztjük a finommotorikát: gombolás, cipőfűzés, papírtépés, vágás, gyurmázás, festés, stb.

Ének-zenei nevelés területén feladatunk:

- Zene, ritmus, mozgás fejlesztő hatásának hatékony alkalmazásával segítük a dadogás, beszédritmus fejlesztését (dalok, mondókák, körjátékok).
- Zenei nevelés során segítük a gyermekek artikuláció, diszfónia fejlesztését.

Mozgásfejlesztés területén feladatunk:

- Minél több mozgásos feladattal segítük gyermekeink a saját testével kapcsolatos téri tájékozódást, testtudat kialakítását (testkép, testfogalom, testséma).
- Alapmozgások (gurulás, kúszás, mászás, járás, futás) szabályos gyakoroltatásával segítük a beszédképességüket.
- Mozgással szabaduljanak meg gátlásaiktól, feszültségeiktől (beszédértés, szókinccs).
- Rendszeres mozgás beiktatásával fejlesszük a nagy és finommotorikát, koordinációt, ügyetlenséget, testi-lelki harmóniát.

Külső világ tevékeny megismerése területén feladatunk:

- Beszédfejlesztésre nyújtunk lehetőséget a környezet megismerése, felfedezése közben.
- Élőben figyeltessük meg a gyerekekkel, alkalmat nyújtva az ok-okozati feltárások lehetőségére.
- Fokozatosság elvét betartva először az egész bemutatására, megfigyelésére helyezzük a hangsúlyt és ezután bontsuk az egészet részekre.
- Matematikai fejlesztésnél vizuális támponttal, cselekedtetéssel segítük a gyermekek figyelmét, emlékezetét lekötni és feladatok elvégzésére ösztönözni őket.

1.2. Egyéb pszichés zavarokkal küzdő sajátos nevelési igényű kisgyermek

Egyéb pszichés zavarokkal küzdő kisgyermek az a gyermek, akit a szakértői bizottság komplex vizsgálata alapján annak minősít.

Megnyilvánulási formái lehetnek:

- autizmus spektrum zavar
- kevert specifikus zavar
- mutizmus, szelektív mutizmus

A pszichés zavarok **kísérő tünetei lehetnek** a beszéd- és nyelvfejlődési zavarok, illetve ezek a nehézségek akár egymásból következhetnek is, illetve halmozottan jelentkezhetnek a kisgyermeknél.

Célunk:

- hogy **befogadó környezetet teremtve** segítsük a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek beilleszkedését, ezáltal teljes értékű és elfogadott tagjai legyenek a közösségnek
- hogy sokféle lehetőséget biztosítva a **tevékeny tapasztalatszerzésre** megéljék aktivitásuk eredményét
- hogy a **közösségben való aktív részvétellel** sikeresen teremtsenek kapcsolatot társaikkal
- hogy **saját képességeikhez mértén** fejlődjenek.

Feladataink:

- **közösségi nevelés**, empátiára, toleranciára, egymás elfogadására nevelés
- az **egyéni fejlesztési terv** elkészítése (ehhez szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus szakmai segítségének igénybe vételével)
- a különböző tevékenységi területek kínálta fejlesztési tartalmak felhasználása a fejlesztés során (matematikai- logikai tapasztalatszerzések, zenei nevelési területek, irodalmi- művészeti tevékenységek, környezeti tapasztalatszerzések, mozgásos élménynyújtás)
- **közösségi tapasztalatszerzés biztosítása**, hatékony kommunikáció megalapozása
- az egyéni képességekhez mért **differenciált elvárások**, illetve **elfogadó**, az eredményeket értékelő környezet biztosítása (**pozitív megerősítés**).

Sikerkritériumok:

- az egyéb pszichés zavarokkal küzdő sajátos nevelési igényű gyermekeink teljes értékű tagjai a közösségnek, nem érznek hátrányos megkülönböztetést
- az egyéb pszichés zavarokkal küzdő sajátos nevelési igényű gyermekeink nehezítettségük fokozatától függően aktív, tevékeny, tevékenységének hatásait megtapasztalja
- az egyéb pszichés zavarokkal küzdő sajátos nevelési igényű gyermekeink nehezítettségük fokozatától függően hatékonyan kommunikálnak környezetükkel
- az egyéb pszichés zavarokkal küzdő sajátos nevelési igényű gyermekeink egyéni állapotukhoz képest harmonikus, kiegyensúlyozott tagjai közösségünknek

1.3. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

1.3.1. Beilleszkedési- és magatartászavarral küzdő gyermekek

Az a gyermek beilleszkedési- és magatartással küzdő gyermek, akit szakértői vélemény alapján annak minősítenek.

Megnyilvánulási formák lehetnek:

- zavarok az egyéni és közösségi viselkedésben
- magatartásproblémák
- kommunikációs és kapcsolati, szocializációs nehézségek
- pszichoszomatikus tünetek

Célunk:

- hogy **szocializációt, kommunikációt serkentő** eljárásokkal a gyermekek alkalmassá váljanak a társas együtt élésre, a közösségi szabályok betartására.

Feladataink:

- a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek alapján megválasztott **speciális módszer- és eszközrendszer** segítségével történő fejlesztési terv megalkotása
- **közösségi nevelés, a közösség kohéziós** erejének megtapasztaltatása

- **kommunikációs- illetve személyiségépítő** játékok alkalmazásával a gyermek interperszonális kapcsolatépítési képességeinek, illetve önszabályozó funkcióinak fejlesztése
- az óvoda teljes felnőtt közössége részéről a **befogadó, elfogadó**, előítélettől mentes magatartás biztosítása
- a gyermekek egyéni sikereit, pozitív irányú fejlődéseit segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

Sikerkritériumok:

- a beilleszkedési- és magatartászavarral küzdő gyermekeink sikeresen alkalmazkodnak a közösséghez, a szokás- szabályrendszerhez
- a beilleszkedési- és magatartászavarral küzdő gyermekeink kommunikációjukban, szociális viselkedésükben alkalmassá válnak az iskolai élet megkezdésére
- a beilleszkedési- és magatartászavarral küzdő gyermekeink interperszonális kapcsolataikat jól kezelik.

1.3.2. Tanulási nehézséggel küzdő gyermekek

Az a gyermek nevezhető **tanulási nehézséggel küzdő** gyermeknek, akit a szakértői vélemény alapján **képességbeli, illetve részképességbeli hátrányossággal diagnosztizálnak**, minősítenek.

Megnyilvánulási formák lehetnek:

- tanuláshoz szükséges képességek, részképességek fejlődési késései, hiányosságai
- problémák tanulási helyzetekben
- tanulási motiváció hiánya, vagy csökkenése.

Célunk:

- hogy a különböző tanulási nehézséggel küzdő kisgyermekeink a szakemberek és a pedagógusok segítségével, **saját képességhez mérten** fejlődjenek, és alkalmassá váljanak az iskolai élet megkezdésére.

Feladataink:

- a különböző tanulási nehézségek felismerése, **szűrése, szakemberek segítségének bevonásával a fejlesztési stratégia megalkotása**
- a gyermekek önmagához viszonyított fejlesztése
- a gyermekek sikerélményhez juttatásával a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítása
- egyéni, **differenciált feladatadással a hátrányok kompenzálása, felzárkóztatás.**

Sikerkritériumok:

- a tanulási nehézségekkel küzdő gyermekeink saját képességeikhez mértén fejlődnek, és alkalmassá válnak az iskolai élet megkezdésére
- a tanulási nehézségekkel küzdő gyermekeink személyisége harmonikusan fejlődik, teljes értékű tagjai közösségünknek
- a tanulási nehézségekkel küzdő gyermekeink tanuláshoz való viszonya pozitív, motiváltak az új ismeretek befogadására.

1.3.3. Tehetséges gyermekek

A tehetségcsíra egy rejtőzködő és fokozatosan megmutatkozó képesség, adottság, kimagasló átlagtól eltérő teljesítmény mely a gyermek tevékenykedése, játéka vagy az egyéb feladat elvégzése során tetten érhető.

Megnyilvánulási formák bármilyen területen lehetnek.

Célunk:

- hogy a tehetség ígéretes gyermekek megfelelő figyelemmel, elegendő terheléssel, kibontakoztathassák különleges képességeiket.

Feladataink:

- a pedagógusok az adott gyermek **különleges tehetségének felismerésével** biztosítsanak minél több alkalmat képességeinek megmutatására
- a tehetséges gyermekek számára **differenciált, nehezebb, komplex kihívások teremtésével** saját erősségük fejlesztésére törekvés
- **szülők tájékoztatása**, szakemberek segítségével speciális területek külön fejlesztési lehetőségek felkutatása
- **egészséges személyiség fejlesztése**, a tehetség feldolgozása a közösség irányában (egészséges önbizalom, de nem önhittség).

Sikerkritériumok:

- tehetséges gyermekeink tehetségük irányának megfelelően differenciált többlettel indulhatnak a kiteljesedés felé
- tehetséges gyermekeink tehetséges oldalukat megmutatják, személyiségük egészségesen fejlődik
- tehetséges gyermekeink tehetségüket egészséges önbizalommal élik meg, nem érzik magukat kívülállónak tehetségük folytán
- tehetséges gyermekeink tehetségüket kamatoztatni tudják.

1.4. A gyermekek fejlettségállapotának mérése

„A gyermek **fejlődését nyomon követő** dokumentáció a gyermek fejlődéséről **folyamatosan vezetett** olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.” (22/2013. (III. 22.) EMMI rendelet 18.§ 93/A.§(1)bekezdés)

Tartalma:

- Amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta:
 - a vizsgálat megállapításait,
 - a fejlesztést végző pedagógus, vagy szakember fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
 - a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait.
- Emlékeztető családlátogatásról.
- Befogadási feljegyzés, mérőlap.
- Emlékeztető fogadóóráról.
- Emlékeztető szakmai konzultációról.
- Tájékoztató a fejlesztő foglalkozáson részt vett gyermek fejlődéséről.
- Logopédiai szűrés anyaga, eredményei.
- Pszichológusi szűrés eredményei, a képességek, készségek szintjéről.
- Elvégzett logopédiai fejlesztőmunka értékelése (nevelési év/fejlesztési folyamat végén).
- Elvégzett pszichológusi fejlesztőmunka értékelése (nevelési év/fejlesztési folyamat végén).
- Elvégzett gyógypedagógusi fejlesztőmunka értékelése (nevelési év/fejlesztési folyamat végén).
- Logopédiai szakvélemény.
- Egyéb szakvélemények, beutalók, logopédus, pszichológus.
- Szakorvosi vizsgálatok eredményei: látás, hallás, fogászat, stb.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében hosszabb távú fejlesztési tervet dolgozunk ki, szükség esetén megfelelő szakemberrel együttműködve.

Célunk:

- hogy a ránk bízott gyermekek minden irányú fejlődését folyamatosan nyomon kövessük, a rehabilitáció irányát meghatározzuk, a fejlesztési lehetőségeket kiaknázzuk

Feladataink:

- A gyermekek képességeinek alakulásának az életkorhoz igazodó feladatok, eszközök biztosításával nyomon követése
- A gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumainak értékeléséből kapott adatokat elemzése, és ennek alapján egyéni fejlesztés kidolgozása
- A fejlesztési terv a gyermek egyéni képességfejlődésének üteméhez igazítása
- Az értékelés időszakos eredményeiről a szülők tájékoztatása.

Sikerkritériumok:

- óvodásainkról átfogó szakmai dokumentumok alapján felelősségteljes szakmai véleményt alakítunk ki, mely tartalmazza az esetleges különleges gondozási igényt, a fejlődés ütemét és minden adatot a fejlődésről, amely meghatározó volt a gyermek óvodába járása során.

1.4.1. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

Gyermekeink szociokulturális háttere kiegyensúlyozott, jó képet mutat. Munkánk tervezésénél azonban figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyermeket nevelő, esetleg egyszülős, vagy nevelőszülők által nevelt családokét.

Felelősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és fejlesztésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában

hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

Fontos kihívás az óvoda világát nehezen elfogadó, illetve együtt nem működő, esetleg gyermeküket elhanyagoló családokkal való – együttműködésre készítő – kapcsolattartás.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai:

- Környezeti okok (lakhely, lakókörnyezet, negatív hatású szociokulturális környezet)
- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje (gyermek és/vagy a szülő egészségi állapota, 3 vagy több gyermek, több generáció együttélése, Nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód (brutalitás), érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér, szülők iskolázatlansága)
- Anyagi okok (munkanélküliség, létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem, a szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen, a kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik)
 - A gyermek egészségügyi állapota
 - Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság
 - Mozgáskorlátozottság
 - Érzékszervi károsodás (látás, hallás, stb.)
 - Tartós betegség
 - Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek)
 - Higiénés hiányosságok
 - Értelmileg, érzelmileg visszamaradt

Célunk:

- hogy a különböző okokból fakadó **szociális hátránnyal** induló gyermekeket **kompensációval, megfelelő differenciált** pedagógiai magatartással, illetve egyéb segítséggel felzárkóztassuk, és a közösség teljesen egyenértékű tagjává fejlesszük.

Feladataink:

- A gyermekek előéletének, illetve **családi háttérének feltérképezése**, a hátrányos helyzetre utaló jelek kiszűrése.

- Családi életre és egészséges életmódra nevelés (esetleg tapintatosan korrigálni a helytelen szokásokat).
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése: **tanácsadás, külső segítségek felajánlása**, anyagi támogatási lehetőségek kiaknázása.
- Az önművelés igényének kialakítása.
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása.
- Differenciált fejlesztés: felzárkóztató foglalkozások a valamilyen területen lemaradóknak, tehetségígéretes gyermekek felkészítése.

1.4.2. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az **egyenlő bánásmód követelménye** és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint **minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz**. Intézményünk óvodapedagógusainak **alapvető feladata**, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki **személyiség szabadon történő kibontakozásához** szükséges.

Az egyenlő bánásmód érvényesítésének megmutatkozási formái lehetnek:

- A teljesítmények **egyenlő értékelése** során (a differenciáló pedagógia figyelembe vételével).
- Az óvodai ellátáshoz **kapcsolódó szolgáltatások** egyenlő biztosítása és igénybevétele során.
- Gyermeki jogok egyenlő gyakorlása során.
- A tehetségígéretes és képességeikhez viszonyítva rosszul teljesítő gyermekek részére egyenlő segítség nyújtás során.

Célunk:

- hogy minden óvodásunk **egyenlő bánásmódban** részesüljön az óvodáztatása teljes időszaka alatt, az intézmény teljes alkalmazotti köre részéről.

Feladataink:

- **közösségi nevelés** segítségével elfogadás, empátia, tolerancia, és segítőkészség fejlesztése

- **egyenlő esély teremtése** valamennyi gyermek számára az óvodai élet valamennyi területén (megfelelő idő- tér- és eszközök biztosítása a tevékenységekhez)
- **egyenlő figyelem és gondoskodás biztosítása** valamennyi kisgyermek számára (a differenciáló pedagógia mellett a semmilyen külön gondoskodást nem igénylő kisgyermek is elegendő pedagógiai odafordulást kapjon).

Sikerkritériumok:

- valamennyi óvodánkba járó kisgyermek egyenlő esélyekkel indul az iskolába, nem tapasztalnak semmilyen hátrányos megkülönböztetést.

1.4.3. Óvodai fejlesztő program – a hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítése

Óvoda – Iskola átmenet

Az **óvoda-iskola kapcsolatában** arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekek egyéni képességeiknek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, egyenlő esélyekkel induljanak és képesek legyenek az iskolai tanulmányok megkezdésére. Az iskolára való érettség, a tanulás képessége nem a gyermek akaratán múlik, hanem belső fejlődési állapotából fakadó képesség, mely az idegrendszeri folyamatoknak van alárendelve. Fontosnak tartjuk, hogy az átmenetet minél zökkenő mentesebbé tegyük. Ennek megkönnyítése **érdekében elősegítjük** a család, az óvoda, a pedagógiai segítő intézmények és az iskola együttműködését.

Ennek az együttműködésnek a formái lehetnek például:

- alsós tanítók, iskolaigazgatók meghívása a nagycsoportosok szülői értekezletére,
- az óvodapszichológus szülői fórumot tart az iskolai elvárásokról, iskolaérettség fogalmáról, kritériumairól,
- figyelemmel kísérjük gyermekeink **iskolai beilleszkedését a bemeneti mérések kapcsán,**
- meglátogatjuk elsős gyermekeinket iskolai órákon.

Célunk:

- hogy valamennyi óvodásunk képességeinek, és személyiségének megfelelő iskolába mehessen,
- hogy valamennyi óvodásunk zökkenőmentesen léphessen át az óvodából az iskolába.

Feladataink:

- az érés ideális feltételeinek biztosítása, az egyéni különbségek figyelembevételével,
- pozitív viszony kialakítása az iskolai élet megkezdéséhez,
- **kapcsolatfelvétel az iskolákkal,** közös óralátogatások, közös programok szervezésével,
- a **családok segítése az iskolaválasztásban,** tanácsadás, illetve szakember segítségének igénybevétele az iskolára való érettség megállapításában.

Sikerkritériumok:

- Valamennyi óvodásunk maximálisan alkalmas az iskolai élet megkezdésére, és megtalálja a képességeinek, illetve személyiségének legmegfelelőbb intézményt.
- Valamennyi óvodásunk pozitívan, várakozásteljesen lép az iskolába, és az átmenet zökkenőmentes.
- Óvodásaink a nyomon követés alapján jól teljesítenek az iskoláikban.

1. A nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok

„A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését társadalmi integrálását, és, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.” (ÓNOAP)

Óvodánk a **gyermek nyitottságára épít**, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a **hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés** alapja. Lehetőséget biztosítunk arra is, hogy a **migráns családok, illetve a vegyes ajkú családok is egyaránt megismerjék, és tisztelhessék saját népük hagyományait, szokásait** a békés egymás mellett élés szellemében. A **multikulturális szemlélet** a mai korban elengedhetetlen kiváltképp a pedagógusoknak kell ebben jó példát mutatni.

Célunk:

- hogy amennyiben migráns, illetve vegyes ajkú család nevelkedik intézményünkben, a gyermekek **hazánk nevelési feladatainak, társadalmunk szokás-szabályrendszerének** megfelelően, ugyanakkor **saját népének szokásait is figyelembe véve, azt ápolva**, közös értékrendet létrehozva, **egészséges személyiségfejlődést biztosítsunk** számára.

Feladataink:

- a migráns, illetve vegyes ajkú gyermekek szülőföldjének, szokásainak megismerése
- közösségi nevelés során a gyermekek közös nevelése, az egyéni értékek figyelembe vételével

- az esetleges vallási- táplálkozási- illetve egyéb betartható speciális igény figyelembe vétele.

Sikerkritérium:

- valamennyi migráns, illetve vegyes családból érkező gyermek **kiegyensúlyozottan fejlődik, saját kultúráját ápolva, a befogadó ország kultúrájának tiszteletben tartása, szokásrendjének betartása mellett.**

2. A gyermekvédelemmel összefüggő tevékenységünk:

Az óvoda **óvó-védő funkciójából következően az óvodai gyermekvédelem óvodai munkánk szerves része**, az egyik legfontosabb jelzőrendszer. Tudjuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő, kompenzáló szerepet töltenek be.

Gyermekvédelmi tevékenységünk:

Iránymutató számunkra a gyermeket megillető jogok összessége (Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV.tv)

- Minden gyermeket érintő döntésben a gyermek mindenekfelett álló érdekeit kell figyelembe venni, azt más érdekek nem előzhetik meg.
- Megkülönböztetés nélkül és jogait biztosítva figyelünk a magyar állampolgárságú, valamint a letelepedett, bevándorolt, illetve befogadott jogállású, továbbá a magyar hatóságok által menekültként, oltalmazottként, illetve hontalanként elismert gyermekekre.
- Együttműködnek a családokkal, az esetleges segítséget a gyermek és családja helyzetéhez, szükségleteihez igazodóan nyújtjuk.
- Személyes adatokat kezelni csak meghatározott célból és kötelezettség teljesítése érdekében lehet, ezt megelőzően erről a szülőket tájékoztatni kell.
- A gyerekeket hátrányos megkülönböztetés nem érheti. A gyerekeknek joga van, hogy a nevelési intézményben, biztonságban és egészséges környezetben nevelődjön.

- A gyermeket a családi környezetből eredő kizárólag anyagi okok miatt semmiképpen nem lehet hátrányban részesíteni.
- A gyermekeket védeni kell a fizikai, lelki erőszakkal szemben.
- A kiemelt figyelmet igénylő és hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekekkel való kiemelt foglalkozás minden óvodapedagógus kötelessége.
- Óvodánkban a gyermekvédelmi munka minden pedagógus kötelessége és feladata. A nem pedagógus kollégák is tevékeny részesévé válnak a gyermekvédelem megvalósításának. Ezért a gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme, valamint a hivatali titoktartási kötelezettség betartása az óvoda minden dolgozójára vonatkozik.

Célunk:

- hogy a gyermekeink hátrányos helyzetét preventív csökkentsük, és a veszélyeztetettség kialakulását megelőzzük.

Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén

1. szint: Az óvodapedagógusok szintje

A **veszélyeztetettséget észlelő és jelző** rendszer első lépcsőfoka. Az óvodapedagógusoknak elsőként adódik alkalmuk a **gyermekek és a szülők jelzéseinek fogadására**; a hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet felfedezése. Tapintatosan keressük a tünetek kiváltó okait, lehetőségeinkhez képest törekszünk azok megszüntetésére probléma megelőző és problémakezelő módon. **Érzékenyen figyelünk a gyermekek, családok problémáira**, minden gyermek számára biztosítjuk az egészséges személyiségfejlesztés feltételeit.

Feladatok:

- Elősegítjük a hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését és a rendszeres óvodába járást.
- Biztosítjuk a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő-óvó intézkedésre javaslatot teszünk.
- Indokolt esetben kezdeményezzük a törvényben meghatározott pénzbeli és természetbeni ellátások megállapítását.
- A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket és okokat felismerjük, és szükség esetén szakember segítségét kérjük.

- A feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezzük, megvalósítjuk (a gyermekek fejlődési lapjain erről folyamatosan feljegyzést készítünk).
- A szülőkkel megfelelő, együttműködő kapcsolatot alakítunk ki.
- Szülői értekezleteket, fogadóórákat tartunk (családi beszélgetések).
- Együttműködünk a gyermekvédelmi felelőssel, rendszeresen tájékoztatjuk tapasztalatainkról.

2. szint: A gyermekvédelmi felelős szintje

A pedagógusoktól beérkező információk gyűjtése itt zajlik; a meglévő információk alapján a **gyermekvédelmi felelősnek lehetősége nyílik a tanácsadásra**, a hátrányos helyzetben lévő szülők felé; illetve a **kapcsolat felvételére a család- és gyermekjóléti szolgálattal**.

Feladatok:

- A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkát az adott évre.
- Nyilvántartja a hátrányos helyzetű gyermekeket.
- A fogadóórák alkalmával a szülők rendelkezésére áll a felmerülő problémák és kérések megoldásában.
- A segélykérő lapok kitöltéséhez segítséget ad, javaslatokat készít az óvodapedagógusokkal együtt.
- Folyamatos kapcsolatot tart az óvodapedagógusokkal, óvodavezetővel.
- Együttműködik a kerületi gyermekvédelmi munkaközösséggel.
- A nevelés év végén beszámolót készít az éves munkáról.
- Kapcsolatfelvétel- és kapcsolattartás a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálattal és az Újbudai Humán Szolgáltató Központtal.
- Rendszeresen tájékozik a gyermekvédelemmel kapcsolatos legújabb törvénymódosításokról, és ezekről kollégáit folyamatosan informálja.

3. szint: Az óvodavezető szintje

Az óvodavezető **irányítja és ellenőrzi** az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát. Érvényesíti a gyermekek mindenekfelett álló érdekeit, és ennek betartását ellenőrzi. Az óvodavezető **felveszi a kapcsolatot** az illetékes gyermekjóléti és gyermekvédelmi szervezetekkel, szakemberekkel.

Feladatok:

- segíti a gyermekvédelmi felelős munkáját;
- biztosítja a gyermekvédelemhez szükséges feltételeket;
- évente egy alkalommal értékeli a gyermekvédelmi munkát;

- a törvényben meghatározott pénzbeli és természetbeni ellátások kezdeményezéséről a gyermekvédelmi felelőssel és a családokkal, pedagógusokkal, óvodatitkárokkal folyamatosan egyeztet, és a megfelelő intézkedéseket megteszi;
- tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős személyéről, és az Újbudai Humán Szolgáltató Központ elérhetőségéről;
- segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.
- Rendszeresen tájékozódik a gyermekvédelemmel kapcsolatos legújabb törvénymódosulásokról, és ezekről kollegáit folyamatosan informálja.

4. szint: Fenntartó, Jegyző

A XI. Kerület Újbuda Önkormányzata

- önálló intézményként működteti az Újbudai Humán Szolgáltató Központot
- a törvények és rendeletek előírásai szerint támogatja a kerület óvodáit és családokat.

Ennek formái:

- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- Étkeztetési támogatás
- A jegyző felügyeli, illetve nyomon követi az óvodakötelesek óvodáztatását, beiskolázását, intézkedést rendel el, gyermekvédelmi szempontból, vagy tartós, igazolatlan hiányzás esetén.

A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látják el a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók:
 - a védőnői szolgálat
 - a házi orvos
 - a házi gyermekorvos
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók:
 - a család- és gyermekvédelmi szolgálat, amely segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,
- a közoktatási intézmények, különösen a nevelési-oktatási intézmények és a szakszolgálatok.

Ezen intézmények és személyek **kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén** a gyermekjóléti szolgálatnál. A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a **veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni** és egymást kölcsönösen tájékoztatni, mindeközben **betartják a pedagógusok etikai normáit és a hatályos jogszabályokat.**

Sikerkritériumok:

- gyermekvédelmi szempontból segítségre szoruló gyermekeink számára megfelelő segítséget nyújtunk, optimális esetben a családok nehézségei javulnak, vagy megoldódnak
- gyermekvédelmi szempontból segítségre szoruló gyermekeink semmiben nem kerülnek hátrányos helyzetbe a közösség, illetve az óvodáztatás szempontjából.

7. Az érzékenyítő program

A „Kézenfogva” Alapítvány, és az Újbudai Önkormányzat összefogásából kerületünkben elkezdődött a **pedagógusok képzése** a különféle fogyatékkal élőkkel szembeni **elfogadó, befogadó szemlélet fejlesztésére**. A pedagógusok képzése azt a célt szolgálja, hogy az óvodások, és iskolások pedagógusaik közvetítése által közelebb kerüljenek a fogyatékkal élők világához, értsék meg, segítsék, és fogadják el őket. A program aktív részesei óvodánk pedagógusai, és szoros kapcsolatot ápolunk ebben a programban a Montágh Imre Általános iskola, és Középiskola tanáraival, diákjaival.

Célunk: a **gyermeki világnépváltoztatásával**, saját élményű játékos foglalkoztatással óvodásaink több ismeretet szerezzenek a nehezített körülmények között élő emberekről, amitől **elfogadóbbá, empátikusabbá válnak**.

Feladataink:

- a gyermekek ismereteinek bővítése a különböző fogyatékkal élő emberek nehezített körülményeiről
- a gyermekek játékos megtapasztaltatása a különböző fogyatékoságokról
- a gyermekek figyelmének felébresztése a különböző fogyatékkal élő emberek megsegítési intézkedésekre
- a gyermekek érzelmi nevelése a segítőkészre, elfogadásra.

Sikerkritériumok:

- óvodásaink a fogyatékkal élő emberekre a társadalom egyenértékű tagjaiként tekintenek, elfogadóak, segítőkészek a rászorulókkal szemben.

VIII. DOKUMENTÁCIÓNK, TERVEZŐMUNKÁNK

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését, fejlesztését, fejlődésük nyomon követését, különböző **kötelező dokumentumok**, továbbá az óvodapedagógusok által készített **feljegyzések** tartalmazzák.

Az intézmény szakmai dokumentációs rendszerének felépítése:

Az óvodai nevelés országos alapprogramja

Az alapprogram alapján a helyi sajátosságok figyelembe vételével megalkotott pedagógiai program

Éves munkaterv

Óvodai csoportnapló, nevelési tervek, tematikus, illetve projekt jellegű tervezés, személyiség lapok, a gyermek fejlettségének nyomon követéséről szóló dokumentumok.

A program megvalósulásának ellenőrzését, értékelését szakaszoljuk, a félévi – éves értékeléssel együtt végezzük.

Az éves munkaterv az előző nevelési év eredményeinek, hiányosságainak számbavételével készül. A tervben leírtak megvalósulását időszakonként és év végén értékeljük.

Az év folyamán végzett munkájuk eredményességéről, a nevelőmunkában való részvételükről a dajkák, pedagógiai asszisztensek is tartanak értékelést.

1. Csoportnaplónk – tervező munkánk:

Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a **nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál**. Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport

óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodavezető aláírását, az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

Célunk: Óvodánk pedagógiai programjának megvalósítása érdekében a tudatosság érvényesüljön fejlesztő munkánkban.

Az óvodákban kialakított szempontok a tervezéshez:

- A közös értékrend biztosítása
- Az áttekinthetőség
- Lehetőség a módosításokra
- Tudatos tervezés a differenciált tevékenység feltételrendszeréhez
- Többoldalú tapasztalatszerzésre törekvés
- Feltételek biztosítása a játékra, amely gyermek legfőbb tevékenysége

Feladataink:

- Nevelési céljaink ismeretében fejlesztési feladatainkat, tevékenységeinket a gyermekek életkori- és egyéni adottságaihoz igazodva **megtervezzük**, melyben építünk a gyermeki ötletekre, igényekre, az eltérő fejlődési ütemre.
- Valljuk, hogy az óvodás korosztály számára **a játék, a legalkalmasabb ismeretszerzési forma**, amely nagyobb tudatosságot, szervezési képességet és kreativitást igényel, ezért ezt alkalmazzunk tervező munkánkban és annak megvalósításában egyaránt.
- Biztosítjuk egyik alapelvünk megvalósulását, az **oldott, otthonos, derűs, szeretett teli légkört**.
- A **fejlesztési tevékenységeink megvalósulásáról feljegyzéseket készítünk** (adott szakaszok végén reflexió), amelyek elősegítik a gyermekek tevékenységének, a fejlesztés eredményeinek, vagy sikertelenségeinek újragondolását, a korrekció lehetőségét.
- Nevelési terveiket és azok megvalósulását **évente két alkalommal** (szeptember – január; február-május), **illetve májusban összesítve értékeljük, elemezzük**. A nyári időszakra közös nevelési tervet készítünk.

- A **komplex műveltségterekkel megtöltött tematikus tervet** általában 1 hónapra készítjük, a témával való foglalkozás tervezett időszakától függően (lehet 1-2 hetet, vagy 2 hónapot felölelő is). A heti bontásban is érvényesül a tematikus tervhez való kapcsolódás. Fontos számunkra, hogy széleskörű, a gyermekek érdeklődésére épülő, sokoldalú fejlesztő hatású, az integrált tanulást is támogató tervezés és reflexió kísérje munkánkat.

1.1. Csoportnaplónk tartalma:

A törvényi előírásoknak megfelelően

a. Általános adatok

- A gyermekek névsora és óvodai jele
- A gyermekek névsora korcsoport szerint
- Születésnapok nyilvántartása
- A csoport óvodapedagógusaira vonatkozó adatok (név és munkarend)
- A nevelő-oktató munkában résztvevő további személyek (név, munkakör, munkarend)
- Gyermekjóléti adatok
- Statisztikai adatok a gyermekekre vonatkozóan (létszám, nemek aránya, életkor, lakóhely, beiskolázás)
- Hetirend
- Napirend
- Szakértői vélemények (gyermekenként)
- Szakértői Bizottsághoz irányított gyermekek
- Óvodapszichológiai foglalkozáson résztvevő gyermekek
- Fejlesztő pedagógiai foglalkozáson résztvevő gyermekek
- Logopédiai fejlesztésben részesülő gyermekek
- Gyógytestnevelési foglalkozáson résztvevő gyermekek
- Tankötelessé váló gyermekek
- Óvó-védő szabályok
- Szervezési feladatok (2 félévi bontásban)
- Tervezett programok (2 félévi bontásban)
- Megbeszélések a csoporttal kapcsolatban a nevelő-oktató munkát segítő munkatársakkal (időpont és téma)

- Szülői hozzájáruló nyilatkozatok (programok, fotók/videók, orvosi vizsgálatok, hitoktatás, gyümölcs/zöldség, házirend)
- Hivatalos csoportlátogatások
- A család és az óvoda kapcsolata
- A Szülői Szervezet tagja a csoportban
- A szülői értekezletek rendje, feljegyzések, jelenléti ívek
- Feljegyzés a csoport életéről
- Intézkedési terv baleset esetén

b. Tervezőmunka

- Új óvodásoknál az óvodai nevelés feladatai (befogadás, visszafogadás) és értékelése (reflexió), majd
- Féléves nevelési terv (tevékenységi formák szerint a szokás-szabályrendszer-célok, feladatok, módszerek) és értékelés (reflexió) félévente
 - az egészséges életmód alakítása (testápolás, egészségmegőrzés, öltözködés, étkezés, pihenés, környezet védelme, megóvása, környezettudatos magatartás megalapozása)
 - az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés
 - az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása
 - játék
 - munka jellegű tevékenységek
- Éves tématerv
- Tematikus terv/projektterv témánként és értékelés (reflexió)
 - helyszín
 - korcsoport
 - időszak
 - téma/projekt neve
 - a projekt témái
 - cél- és feladatrendszer: mit szeretnénk elérni az adott témakörön belül (ismeretek)
 - képességfejlesztések, kiemelt fejlesztési terület
 - differenciálás
 - módszerek, eszközök
 - játékbővítés
 - anyanyelvi játékok

- fejlesztő játékok
- kirándulás, séta
- IKT eszközök alkalmazása
- felhasznált könyvek, feladat gyűjtemények, internetes oldalak
- Tevékenységek tervezése/projektterv - anyaggyűjtés
 - projekt neve
 - gyűjtési feladatok
 - szülők bevonásának lehetősége
 - Külső világ tevékeny megismerése, környezet- és természetvédelem, matematikai tapasztalatszerzés
 - Mozgás
 - Verselés, mesélés
 - Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
 - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

c. Foglalkozás vázlat:

Pedagógusi igényünk szerint készítjük el, amikor fejlesztő tevékenységünkhöz szükségesnek gondoljuk. **Kötelező elkészítenünk a következő esetekben:** vezetői látogatásra, önértékelési folyamatban történő látogatásra, tanfelügyeleti látogatásra, minősítő folyamatban történő látogatásra, bemutató foglalkozásokra, hospitálásokra, fejlesztési tervünkben meghatározottak szerint, gyakornokként a gyakornoki tervben meghatározott időpontokra.

Tartalmazza a következőket:

- Az óvodapedagógus neve
- A tevékenység helye/korcsoport
- A tevékenység ideje
- Tevékenységforma
- A tevékenységforma tartalmának megjelenítési módja
- A tevékenység előzménye
- A tevékenység tartalma/témája
- A tevékenység célja
- Nevelési feladatok
- Didaktikai feladatok
- Képesség- és készségfejlesztés

- Alkalmazott módszerek, eljárások
- Eszközök
- A tevékenység irányításának módja
- A tevékenység szervezeti formája
- A tevékenység során alkalmazott munkaformák
- A tevékenység/foglalkozás kidolgozása (3 oszlopban): idő; a fejlesztő tevékenység felépítése, a foglalkozás menete; a fejlesztés módszerei, munkaformák, eszközök, megjegyzések
- Felhasznált irodalom

2. A gyermekek fejlődési naplója

A fejlődési napló a gyermekek **egyéni fejlődésének regisztrálására szolgáló dokumentum**, mely a gyermek óvodába kerülésétől az iskolába meneteléig tartalmazza fejlődését és a szükséges fejlesztési feladatokat.

Célunk:

Pedagógiai tevékenységünkben - a gyermek egyéni képességeinek és fejlődési ütemének figyelembe vételével - tudatosan meghatározni, és következetesen elvégezni a fejlesztési feladatokat, melynek köszönhetően a gyermek, az óvodáskor végére, alkalmassá válik az iskolai életmód megkezdésére.

Alapelveink:

- A differenciálás kiindulópontja a gyermekek játékának megfigyelése, kapcsolatai, társas magatartása, verbális képességei, gondolkodása, ismeretei, mozgása, és ezen megfigyelések rögzítése.
- Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.
- A gyermekek tudatos megfigyelése, a differenciált bánásmód érvényesítése, továbblépés elképzelhetetlen része.
- Az óvodapedagógusoknak feljegyzéseket kell készíteniük a megfigyelésekről.

Feladataink:

- A gyermekek fejlődését **folyamatosan nyomon követjük**, és tapasztalatainkat írásban rögzítjük.
- **Szükség esetén speciális szakemberek segítségét** kérjük, illetve szakvizsgálatokat a gyermek megfelelő fejlesztése érdekében, melyhez pedagógiai véleményt írunk.
- Az óvodás gyermek fejlődéséről a **szülőket folyamatosan tájékoztatjuk**, évente 2 alkalommal kötelezően, illetve szükség esetén többször is lehetőségünk van rá. A gyermek fejlődéséről és a fejlődési napló tartalmáról - a gyermek óvodapedagógusain kívül – csak az óvodavezető részére adhatunk ki tájékoztatást, illetve - indokolt

esetben - az óvodavezető engedélyével más személynek is (speciális szakemberek részére, vizsgálatokhoz).

- Értelmi, érzelmi, közösségi, anyanyelvi és mozgásfejlődésének eredményét félévenként rögzítjük, kódolós/szöveges formában az alábbiak szerint:
 - kicscsoportban a játéktevékenységen keresztül figyeljük az életkori és fejlődési mutatókat (kiinduló állapot rögzítése a pedagógiai hozzáadott érték kimutathatósága érdekében);
 - középső csoport első félévéig regisztráljuk, hogy az elmúlt év szokásai hogyan alakulnak a gyermekeknél. Középső csoport második félévétől célirányos megfigyeléssel, fejlettségmérő lapon követjük nyomon a gyermek fejlődését az iskolakezdésig.

A fejlettségmérő lap négy nagy területe:

1. szociális képességek
2. értelmi képességek
3. verbális képességek
4. testi képességek

Fontos, hogy **rendszeresen vezessük, és a szerzett információkat folyamatosan használjuk** munkánk során. A gyermekek fejlesztését szolgáló célokat, eszközöket, módszereket, eredményeket tervszerűen, folyamatosan írásban rögzítjük. A folyamatos feljegyzések tartalmazzák az egyéni differenciált fejlesztés lehetőségeit.

3. Felvételi- és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek **nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére** szolgál. A felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését.

A felvételi és mulasztási napló tartalmazza:

- a gyermek naplóbeli sorszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét,
- a felvétel időpontját,
- az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését,

- a szülők napközbeni telefonszámát,
- a megjegyzés rovatot
- sajátos nevelési igényű gyermekek esetén a megjegyzés rovatban fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját.

A gyermekek sorrendjét felvételi időpontjuk határozza meg, azon belül pedig névsorban kell Őket beírni. A gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt.

IX. ESZKÖZÖK

A pedagógiai program megvalósítását támogató eszközök, felszerelések

A pedagógiai program megvalósításához szükséges, rendeletben előírt **legfontosabb eszközök és alapfelszerelések** mindhárom óvodában **rendelkezésre állnak.**

Folyamatos **karbantartásuk, cseréjük és korszerűsítésük** kiemelt céljaink között szerepel. Az új eszközök beszerzésénél lehetőség szerint **szem előtt tartjuk a környezetvédelmi szempontokat**, törekszünk természetes anyagokkal körülvenni óvodásainkat.

Az egyes óvodákban jól bevált eszközöket, megoldásokat bemutatják, ajánlják egymásnak a pedagógusok. Az új eszközök beszerzésénél pályázati, alapítványi forrásokra, a szülők támogatására is számítunk.

Szeretnénk folyamatosan beszerezni az alábbi eszközöket, ezekkel bővíteni készletünket:

- Magyar Mozgáskotta,
- Okoskocka,
- IKT eszközök: Bee-bot oktatási robot, interaktív tábla, projektor, laptop,
- homok-víz asztal,
- környezettudatos nevelést segítő eszközök,
- biztonságos közlekedésre nevelést segítő eszközök,
- udvari homokozóra takarók és árnyékolók.

Tartalom

Óvodánk jellemző adatai:	3
Fogadóóra: Előzetes megbeszélés szerint	5
I. A MI ÓVODÁNK – HELYZETKÉP	8
1. Óvodánk bemutatása	8
1.1. Székhely	9
1.2. Újbudai Nyitnikék Óvoda Telephely	10
1.3. Újbudai Csicsergő Óvoda Telephely	11
2. Óvodánk felvállalja a következő speciális feladatok megvalósítását:	13
3. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei	14
Alapvető céljaink	14
3.1. Humán erőforrás	14
3.2. Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága.....	17
3.2.1. A különböző továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák óvodán/szervezeti egységeken belül történő átadásának módszertana, eljárása.....	20
3.2.2. Reflektív pedagógiai szemlélet és gyakorlat.....	21
3.2.3. Intézményünk belső továbbképzési rendszere	24
3.2.4. Az óvodaközi szakmai munkaközösségek:.....	25
3.2.5. Az óvodaközi támogatói munkacsoportok:.....	26
3.2.6. A szakmai fejlődést, és az intézményfejlesztést támogató tanulás keretei:	27
3.2.7. A szakmai fejlődést, és az intézményfejlesztést támogató belső továbbképzések elsődleges szempontjai.....	27
3.3. Az óvoda szűkebb és tágabb környezete.....	29
II. KÜLDETÉSÜNK ÉS NEVELÉSFILÓZÓFIÁNK – GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK	30
1. Nevelési alapelveink:	31
2. Gyermekképünk	32
2.1. Gyermekképünk alapja	32
2.2. Nevelőmunkánk gyakorlatában az egyensúly megteremtésére törekszünk	32
3. Pedagógusképünk	33
4. Óvodaképünk	34
III. NEVELÉSI FELADATAINK	37
1. Óvodai nevelésünk célja:	37
2. Általános feladataink:	37
2.1. Az egészséges életmód alakítása.....	37
2.2. Egészségfejlesztési program	42
2.3. A környezettudatos magatartás megalapozása.....	47
2.4. Újbuda Környezettudatos Óvodája Program	50
3. Gyógytestnevelés az óvodában	52
4. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	54
4.1. Az óvodapszichológus	56
4.2. A gyermekek közti együttműködés szabályai:	57
5. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	59

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	61
1. Az óvodai élet megszervezése	62
1.1. Napirend.....	62
1.2. Heti rend.....	63
2. Óvodánk kapcsolatrendszere.....	65
2.1. Családokkal való együttműködés	65
2.2. Óvodánk alapítványával való együttműködés	69
2.3. Bölcsődével való együttműködés	69
2.4. Iskolával való együttműködés.....	70
2.5. Fenntartóval való együttműködés	70
2.6. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XI. kerületi Tagintézményével való együttműködés:	70
2.7. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Tagintézményeivel való együttműködés:	71
2.8. Gyermekek programokat ajánló kulturális intézményekkel, szolgáltatókkal	72
2.9. Az óvoda védőnőjével való együttműködés:	72
2.10. Az Újbudai Humánszolgáltató Központtal:	72
2.11. Az Újbudai Pedagógiai Irodával való együttműködés:.....	73
2.12. Egyházakkal való együttműködés:.....	73
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	73
1. A játék.....	73
2. Verselés, mesélés	77
3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	80
4. Rajzolás, mintázás, kézi munka	84
5. Mozgás.....	87
6. A külső világ tevékeny megismerése.....	90
7. Munka jellegű tevékenységek:.....	95
8. A tevékenységben megvalósuló tanulás	98
9. Az információs és kommunikációs kultúra megalapozása, az IKT eszközök használata	101
VI. HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEINK, RENDEZVÉNYEINK	102
VII. INKLUZÍV NEVELÉS – Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbözőségekhez való alkalmazkodással – a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	109
1. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek	111
1.1 Beszéd fogyatékos sajátos nevelési igényű kisgyermek	112
1.2. Egyéb pszichés zavarokkal küzdő sajátos nevelési igényű kisgyermek	116
1.3. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek	117
1.3.1. Beilleszkedési- és magatartászavarral küzdő gyermekek	117
1.3.2. Tanulási nehézséggel küzdő gyermekek.....	118
1.3.3. Tehetséges gyermekek	120
1.4. A gyermekek fejlettségállapotának mérése.....	120
1.4.1. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek	123
1.4.2. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	125

1.4.3. Óvodai fejlesztő program – a hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítése	127
1. A nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok	128
2. A gyermekvédelemmel összefüggő tevékenységünk:	129
7. Az érzékenyítő program.....	135
VIII. DOKUMENTÁCIÓNK, TERVEZŐMUNKÁNK	137
1.1. Csoportnaplónk tartalma:	139
2. A gyermekek fejlődési naplója	143
IX. ESZKÖZÖK	145

FELHASZNÁLT IRODALOM

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

LEGITIMÁCIÓ

JEGYZŐKÖNYVEK

Felhasznált irodalom:

- B. Méhes Vera (1993): Az óvónő és az óvodai játék, Calibra Kiadó, Budapest
- Báthory Zoltán és Gyarak F. Frigyes (1982): Pedagógiai kézikönyv, Tankönyvkiadó
- Benedek Kriszta (2008): Játék tér, játék tár, Hagyományok Háza, Budapest, 2008.
- Budainé Balatoni Katalin, Zsótér Boglárka (2012): Húzz húzz engemet! – Családi játszókönyv, Kesphoto Szolgáltató Kft.
- Dobos Edit (2006): Más ez a nap - Ünnepes, jeles napok forgatókönyvekkel, Dinasztia tankönyvkiadó
- Dr. Balázsne Szűcs Judit - Balázsne Szűcs Judit (Szerk.) - Dr. Bíró Antalné - Galléné Falka Éva - Kalmárné Géczi Gabriella - Kifor Lászlóné - Kuhn Gabriella - Porkolábné Balogh Katalin (Szerk.) - Szaitzné Gregorits Anna (Szerk.) (2004): Komplex prevenciós óvodai program – kudarc nélkül az iskolában Trefort Kiadó, Budapest
- Dr. Bucharna Nándorné, Faust Dezsőné, Zadravec Teréz (2005): Néphagyományörzés az óvodában, A Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága, Budapest
- Dr. Faragó István - Dr. Lénárd Gábor (1993): Nyisd ki ezt a kikaput
- Dr. Gósy Mária (1989): Beszédészlelés, MTA Nyelvtudományi Intézete
- Dr. Szabó Pál (1984): A játéktól az iskoláig, Kossuth Könyvkiadó, Budapest
- Foltin Jolán – Tarján T. Katalin (2004): Játék és tánc az óvodában (2 db CD melléklettel) Hagyományok Háza
- Gerard Egan (2009): A segítő készségek fejlesztése, ELTE Eötvös Kiadó
- Karácsony Molnár Erika, Tátrai Zsuzsanna (2006): Jeles napok, ünnepi szokások, Planétás Kiadó
- Kovács György – Bakosi Éva (2004, 2005): Óvodapedagógia I., Magánkiadás és Óvodapedagógia II. Magánkiadás
- Kulcsár Mihályné (1990): A tanulási nehézség oldható, Magánkiadvány
- Kulcsár Mihályné (1998): A tanulás öröm is lehet Magánkiadvány
- Kulcsár Mihályné (2014): A tanulás öröm is lehet, Bicske
- Perlai Rezsőné (2014): Az óvodáskor fejlesztő játéka, Flaccus Kiadó
- Zilahi Józsefné (1996): Nevelés az óvodában verssel, mesével, Eötvös József Könyvkiadó

- Zilahi Józsefné (1996): Tavasz, Nyár, Ősz, Tél, Eötvös József Kiadó

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

A Budapest Újbuda. XI. kerület Lágymányosi Óvoda pedagógiai programja 2016-ban készült.

Elkészítését a Képviselő Testület 109/2015(V21)XI.ÖK számú határozata tette szükségessé, amelyet az újonnan létrejött nevelőtestületünk 2016 második félévében elvégzett. Az újonnan megalkotott pedagógiai program jogelőd programjai:

- Újbudai Fürkész Óvoda Pedagógiai Program
- Újbudai Csicsergő Óvoda Pedagógiai Program
- Újbudai Nyitnikék Óvoda Pedagógiai Program

Érvényessége:

Az óvodavezető jóváhagyását követően 2016. szeptember 1-jétől lép életbe és visszavonásig érvényes. Ezzel egy időben hatályon kívül helyeződik a:

1. Újbudai Fürkész Óvoda 2./2013 számon jóváhagyott Pedagógiai Programja
2. Újbudai Csicsergő Óvoda 61 -N/2013 számon jóváhagyott Pedagógiai Programja
3. Újbudai Nyitnikék Óvoda 1/2013 számon jóváhagyott Pedagógiai Programja

Az Óvodai Pedagógiai Program értékelése, felülvizsgálata

- A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
- Az óvodapedagógusok szakmai munkaközössége minden nevelési év végén, írásban értékeli a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

Az Óvodai Pedagógiai Program módosítása

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet

- Óvodavezető
- A nevelő testület bármely tagja
- Szakmai munkaközösség
- Szülői Szervezet
- Az óvoda fenntartója

A Pedagógiai Program módosítását a nevelőtestület fogadja el és az óvoda vezetője hagyja jóvá. A módosított Pedagógiai Programot, 2016. szeptember 01. napjától kell bevezetni.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

Egy – egy példány a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- Óvoda fenntartójánál,
- Óvoda irattárában,
- Óvoda vezetőjénél,
- Óvoda honlapján,
- Óvoda csoportjaiban.

Nyilvánosságra hozatal:

1 – 1 példányt a nevelői szobában, ill. az óvodatitkár irodájában helyezünk el, ahol bárki megnézheti az óvoda nyitvatartási idejében. Ezen kívül az óvoda honlapján is megtekinthető.

Módosításának indoka:

- Törvényi jogszabályi változás
- Fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Tájékoztatás a pedagógiai programról

A kiscsoportos gyermekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával az óvodavezető vagy az általa megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a pedagógiai program tartalmáról. Az óvodával később jogviszonyt létesítő gyerekek szüleinek az óvodavezető vagy az általa megbízott személy előre egyeztetett időpontban ad tájékoztatást az óvoda pedagógiai programjáról, mely az óvoda honlapján folyamatosan, a csoportszobákban az óvoda nyitva tartása alatt megtekinthető.

A fentieken túl a szülők bármely szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek az óvoda vezetőjétől, vezető-helyettesétől és a csoportos óvodapedagógusoktól.

A Pedagógiai Programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor feltehet az intézmény vezetőjének, aki azokra az ügyintézési határidőn belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra.

Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az óvoda képviselőjére jogosult személyektől.

Írásbeli kérés a nevelési év ideje alatt bármikor benyújtható az óvodavezető- helyettesnek címezve, aki az ügyintézési határidőn belül írásbeli tájékoztatást nyújt.

Budapest, 2016. március 1.

Karkus Mihályné
Óvodavezető

LÁGYMANYOSI
1177 Budapest, Bogdányi u. 18.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Készítette a Lágymányosi Óvoda nevelőtestülete

Kelt: Budapest, 2016.02.26.

A Lágymányosi Óvoda pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatosan magasabb jogszabályban - Nkt. 72. § (5) - biztosított **véleményezési jogát korlátozás nélkül** gyakorolta és a dokumentumról véleményt alkotott az óvodában működő Szülői Szervezet/Közösség.

Kelt: Budapest, 2016.02.25.

.....
Bognár Gyöngyi

Bognár Gyöngyi, Szülői Szervezet elnöke

A Lágymányosi Óvoda pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatosan magasabb jogszabályban biztosított (20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bekezdése a) pont) **véleményezési jogát korlátozás nélkül** gyakorolta és a dokumentumról véleményt alkotott az óvodában működő szakmai munkaközösség

Kelt: Budapest, 2016.02.26.

.....
Bardonné Angyal Zsuzsanna

Bardonné Angyal Zsuzsanna, szakmai munkaközösség nevében

A Lágymányosi Óvoda Pedagógiai Programról szóló tájékoztatást a nevelőmunkát segítő alkalmazottak megkapták

Kelt: Budapest, 2016.02.26.

.....
Pócsné H. Mária

Pócsné Hermanics Mária, nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

A Lágymányosi Óvoda pedagógiai programjában a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (6) alapján kidolgozott helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat **közreműködésével** készítette el. Az egészségfejlesztési és prevenciós programok kiválasztásánál az óvoda vezetője beszerezte az intézményben dolgozó óvodapszichológus **véleményét**.

Kelt: Budapest, 2016.02.26.

Mihály Etelka, védőnő
Kanti Veronika, védőnő
Kissné Kertai Edit, védőnő
Pázmándi Ivett
Pázmándi Ivett, óvodapszichológus

Az óvoda nevelőtestülete át nem ruházható jogkörében a pedagógiai programot 2016. február 26. napján tartott határozatképes ülésén a 7./2016 (02.26.) számú határozatával, 100 %-os igenlő szavazattal elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai a csatolt jegyzőkönyvben hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

Kelt: Budapest, 2016.02.26.

Pócsné T. Mária
a nevelőtestület nevében névaláírás

A Lágymányosi Óvoda pedagógiai programjában szereplő „Közös a Napunk”, Biztonságos Közlekedés Program és Gyógytestnevelői Szakmai Centrum programok megvalósításához a fenntartó **egyetértését megadta**, a rá háruló **többletköltség finanszírozását vállalja**.

Kelt: Budapest,

.....
A fenntartó képviselőjében

Ph

A Lágymányosi Óvoda pedagógiai programját az intézmény vezetője a 8./2016 (02.26.) számú határozatával **jóváhagyta**.

Kelt: Budapest, 2016.02.26.

Karkus Mihályné, óvodavezető
Karkus Mihályné, óvodavezető

Jegyzőkönyv

a Pedagógiai Program véleményezéséről
szülői értekezlet

2016. február 25. 17:00

Lágymányosi Óvoda Újbudai Nyitnikék Telephely

Résztevők:

- Fazekasné Gyökös Eleonóra
- Kis Katalin
- Fácán Dorottya
- Szalai Boglárka
- Huri-Balla Annamária
- Bognár Gyöngyi
- Dr. Jakab Katalin
- Garai Judit
- Gutermuth Eszter
- Sajgó-Kassay Klára
- Dr. Angyal Zsuzsanna
- Dr. Törzsök- Sonnevend Mária

Az óvoda részéről:

- Juhász Tünde Enikő
- Balogh Éva
- Nagy Erika
- Pócsné Hermanics Mária
- Karkus Mihályné, óvodavezető

Jegyzőkönyv-vezető: Bognár Gyöngyi

Karkus Mihályné óvodavezető köszönti a részt vevő kollégákat, és a megjelent szülőket.
Röviden ismerteti a Pedagógiai Program elkészültének fázisait.

Pócsné Hermanics Mária áttekinti velünk a Program törvényi hátterét, a dokumentum kötelező elemeit:

- alappillér az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram
- Óvodai élet, tárgyi, személyi feltételek taglalása
- ellenőrző lista (hogyan az elvárt tartalom mely része milyen állapotban van)
- Éves terv → tematikus tervek (hónapokra) → részletes, hetekre lebontott tervek
- a Pedagógiai Programnak szinkronban kell lennie a Szervezeti és Működési Szabályzattal és a Házirenddel
- szakértői kiegészítések, megjegyzések korrigálása, bedolgozása (megjegyzésként: a Pedagógiai program a pedagógusminősítő 77 indikátorának nagy része is már megjelent a Pedagógiai Programban)
- gyógytestnevelők, pszichológus feladatköre ki van jelölve; a szülőkkel való kapcsolattartás fontossága külön kiemelve

Kassay Klára (Nyitnikék telephely): ez nagyon jó, a szülők kifejezett kérése volt, hogy a gyógytestnevelőkkel szorosabb kapcsolatot tarthassanak, a foglalkozásokon történeteket jobban szeretnék követni. Kéri, hogy a gyógytestnevelők által biztosított fogadóóra kerüljön bele a szövegbe.

Karkus Mihályné (óvodavezető): A gyógytestnevelők szülői fórumot tartanak szeptemberben, de minden esetben a szülők rendelkezésére állnak, kérésre fogadóórát tartanak, hogy megbeszéljék a gyermekekkel kapcsolatos tudni valókat.

Garai Judit (Nyitnikék): Hogy kerül el egy gyermek az óvodapszichológushoz? Az óvodai pszichológus célzott terápiát nem alkalmazhat, foglalkozhat a gyerekekkel, szülői beleegyezés alapján. Feladata a gyerekekkel való foglalkozás (21 óra) mellett a felnőttekkel – szülőkkel, nevelőkkel – való kapcsolattartás. Előadásokat tart, tanácsadást kérhetünk tőle, óvodai, beiskolázási kérdésekben, csoportokkal kapcsolatos problémák esetén.

Szalay Boglárka (Nyitnikék): Mi a helyzet az iskolaköteles, problémamentes gyerekekkel?

Karkus Mihályné (óvodavezető): Az ő fejlődésüket a szülő a Fejlődési Naplóban követheti, ebbe például fogadóórákon lehet betekinteni. Iskolaköteles gyerek minden esetben kap egy

szakvéleményt az óvodától, szükség esetén kiegészítve a szakszolgálattól, hogy a gyermek számára javasolják/nem javasolják az iskola megkezdését.

A Pedagógiai Programban szerepel az Érzékenyítő Program, amely már jól működik, és képzési támogatás is jár hozzá.

A Közlekedésbiztonsági Felügyelettel közös „Közúti közlekedés biztonsági akció programba” is becsatlakozik az óvoda, ennek keretei még képlékenyen, szervezés alatt van (várhatóan az óvodai udvarokat felszerelik játékos közlekedésbiztonsági eszközökkel).

A Lágymányosi Óvoda kerületi gyógytestnevelői szakmai centrum lett.

Karkus Mihályné (óvodavezető): A Pedagógiai Programmal kapcsolatban fennmaradó kérdések, melyek eljutottak hozzánk (e-mail):

- „Az udvari/benti mozgás biztosításának kereteit lehet-e jobban részletezni?”

Válasz: Úgy látjuk, hogy a Pedagógiai Program eredeti szöveget támogatjuk, ennél részletesebbre nem lesz szükség a mozgás tevékenység területnél. Az udvaron, szabadlevegőn tartózkodást a pedagógus az időjárási körülmények figyelembe vételével szervezi meg (szmog riadó, viharos szél, vihar, gyermekek ruházata stb.)

- „A 30 fős csoportlétszám csökkenthető-e?”

Válasz: Ez fenntartói döntés, az Alapító okirat a meghatározó. Óvodáknak ebben nincs döntési joga, fontos az óvodáskorú gyermekek kerületi létszáma.

- A 4.12, hitoktatással kapcsolatos szöveg (miszerint a szülői szervezetnek véleményeznie kell), félreérthető, egyértelmű megfogalmazásra van szükség.

Válasz: Pontosítjuk, a szervezéshez kérjük, hogy ezen igényüket jelezzék a szülők nevelési év elején.

- „E-mailben elküldte Gyöngy Kinga a véleményét, amely a P.P szövegének pontosításához nyújt segítséget. Az illusztrációkhoz hiányolja a forrás megjelölését, és véleménye szerint a képek nem támogatják a szöveg mondanivalóját. Kérdezem, hogy a Pedagógiai Program illusztrációival elégedettek vagytok-e? Válasz: „Igen, megfelelően vannak elhelyezve és hangulatosabb velük a dokumentum.”

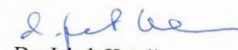
Bognár Gyöngyi, mint a SZK elnöke megkérdezi, hogy kívánnak-e még a jelenlévő szülők véleményt nyilvánítani. Nincs több hozzászólás. Az elfogadást kézfeltartással jelzik a szülők.

Megállapítás: A Lágymányosi Óvoda Pedagógiai Programját a Székhely, a Csicsergő Telephely és a Nyitnikék Telephely képviselői mindannyian, egyhangúan elfogadták.

Fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy az óvoda nevelőtestülete a Pedagógiai Programot kimerítő alaposággal, minden kritériumnak megfelelően készítette el. Köszönjük!

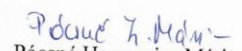
Budapest, 2016. február 25.

Bognár Gyöngyi

Dr. Jakab Katalin

Karkus Mihályné
óvodavezető

Pócsné Hermanics Mária
jegyzőkönyv hitelesítő

JELENLÉTI ÍV

Időpontja: 2016. február 25.
Helyszín: Lágymányosi Óvoda Újbudai Nyitnikék Óvoda telephely
Esemény: Szülők Közössége értekezlet
Téma: A Lágymányosi Óvoda Pedagógiai Programjának véleményezése, a Szülők Közösségének részéről.

S.sz.	Név	Aláírás	Óvoda neve
1.	FÁZEKAS NEGYEDKÖS ELEONÓRA	<i>[Handwritten signature]</i>	CSICSERGŐ
2.	KIS KATALIN	<i>[Handwritten signature]</i>	CSICSERGŐ
3.	FÁCIÁN DOBOZTA	<i>[Handwritten signature]</i>	NYITNIKÉK
4.	SZALAI BOGLÁRKA	<i>[Handwritten signature]</i>	NYITNIKÉK
5.	HURI-BALLA ANNAMÁRIA	<i>[Handwritten signature]</i>	CSICSERGŐ
6.	BOGNÁR GYÖNGYI	<i>[Handwritten signature]</i>	NYITNIKÉK
7.	DR. JAKAB KATALIN	<i>[Handwritten signature]</i>	NYITNIKÉK
8.	GARAI JUDIT	<i>[Handwritten signature]</i>	NYITNIKÉK
9.	GUTERLUTH ESZTER	<i>[Handwritten signature]</i>	NYITNIKÉK
10.	SÁJÓ-KASSAI KLÁRA	<i>[Handwritten signature]</i>	NYITNIKÉK
11.	DR. ANGYAL ZSUZSANNA	<i>[Handwritten signature]</i>	FÜRKESZ
12.	Dr. Tozsik-Sammerud	<i>[Handwritten signature]</i>	CSICSERGŐ
13.	KARKUS MIMÁLYNE Mária	<i>[Handwritten signature]</i>	Lágymányosi Óvoda
14.	BALOGH ÉVA	<i>[Handwritten signature]</i>	NYITNIKÉK ÓVODA
15.	Pöcsur' Hermanics Mária	<i>[Handwritten signature]</i>	Lágymányosi Óvoda
16.	Juhász Tünde	<i>[Handwritten signature]</i>	Fürkecs

[Handwritten signature] 2016. 02. 25.

[Handwritten signature]

JEGYZŐKÖNYV

Időpontja: 2016. február 26.

Helyszín: Lágymányosi Óvoda Újbudai Nyitnikék Óvoda Telephely, 1114 Budapest, Kanizsai u. 17-25.

Esemény: Alkalmazotti értekezlet

Téma: A Lágymányosi Óvoda Pedagógiai Programjának alkalmazotti véleményezése és elfogadása

Jelen vannak:

1. Albertus Zsanett	37. Mészáros Gyöngyvér
2. Balogh Éva	38. Molnárné Tóth Margit
3. Baranyainé Nemes Edit	39. Nagy Erika Tünde
4. Bardonné Angyal Zsuzsanna	40. Nagy Marianna Csilla
5. Borsósne Mészáros Noémi	41. Nagy Réka
6. Bosánszky Jánosné	42. Nagyné Pataki Katalin
7. Bosnyák Ildikó	43. Németh Nándorné
8. Botkáné Maró Ildikó	44. Ötvösné Rebenszki Andrea
9. Buzás Réka	45. Palugyai Ferencné
10. dr. Marcellné Bartha Andrea	46. Papp Melinda
11. Fauzer Istvánné	47. Papp Viorica Lídia
12. Füredi Erika	48. Pasaréti Gyuláné
13. Gubóné Gábor Mónika	49. Pasaréti Xénia
14. Győri Attiláné	50. Pauer Béláné
15. Hajdú Ottilia	51. Pausz Ildikó
16. Halla Péterné	52. Pázmándi Ivett
17. Hanákné Diemer Mária	53. Pintér Anna Mária
18. Hinterviserné Ossó Ágnes	54. Polák Mihályné
19. Hiripi Mónika	55. Primné Vágvölgyi Éva Mária
20. Horváth Júlia	56. Sándor Bianka
21. Horváthné Fodor Ilona	57. Schmidtné Bulat Zsuzsanna
22. Jeneiné Unger Rita	58. Schwarcz Ilona Brigitta
23. Juhász Tünde Enikő	59. Simai Csabáné
24. Juhászné Jankó Andrea	60. Simon Anikó
25. Kálnokyné Wolszky Márta	61. Sipos Erika
26. Karkus Mihályné	62. Spiákné Losonczy Réka
27. Kisfalvi Katalin	63. Szabó Balázs

28. Kiss Ilona	64. Szabó Krisztina
29. Kiss Viktória	65. Szalai Katalin
30. Klinkó Márk Károlyné	66. Széll Edina
31. Kóczyán István	67. Sziráki Jánosné
32. Lázár Imréné	68. Tóth Éva
33. Márkusné Hüll Andrea	69. Varga Attila
34. Maróné Halmos Judit	70. Zádori László
35. Marton Csilla	71. Zágoni Lilla
36. Marton Edina	72. Zsári Krisztina

Igazoltan távollévők:

1. Besnyő Rita	7. Pócsné Hermanics Mária
2. Döme Zita	8. Rózsa Margit
3. Kissné Nagy Éva	9. Tóth Krisztina
4. Komáromyné Túri Krisztina	10. Türk Miklósné
5. Maróti Jánosné	11. Vadász Mónika
6. Nagy Szilvia Mónika	

Igazolatlanul távol lévők: -

Jegyzőkönyvvezető: Juhász Tünde

Hitelesítő: Széll Edina

Az alkalmazotti közösség létszáma: 83 fő, ebből jelen van 72 fő, igazoltan távol 11 fő.

Az óvodavezető köszönti a megjelenteket, külön köszönti a Budapest Főváros XI. Kerület Újbudai Polgármesteri Hivatal Humánszolgálati Igazgatóságának képviselőjében megjelent Gallerné Szondi Szilviát, a Köznevelési Csoport ügyintézőjét, majd elmondja a nap tervezett programját.

Karkus Mihályné, óvodavezető: „Megállapítom, hogy 83 főből 72 fő van jelen. Jegyzőkönyvvezetőnek felkérem Juhász Tünde óvodavezető helyettessé - az alkalmazotti közösség egyhangúan elfogadta. Hitelesítőknél felkérem Széll Edina óvodatitkár - az alkalmazotti közösség egyhangúan elfogadta.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „A szakértővel történt egyeztetés után néhány területen szükséges módosítás, kiegészítés, melyeket Pócsné H. Marika vezető helyettessel már elkészített. Kérem az alkalmazotti közösséget, hogy alkosson véleményt a Pedagógiai Programmal (továbbiakban PP) kapcsolatban.”

Kiss Ilona óvodapedagógus: „A PP program nagyon jól kidolgozott, minden területre kiterjedő tájékoztatást ad, mind a fenntartó, mind a szülők részére, s nem utolsó sorban az óvodáinkban dolgozók számára is. A bőség zavarában egy kicsit hosszúnak találom a bevezető részt, míg eljutunk a tényleges pedagógiai tartalomhoz, esetleg ez egy szülő szemében fárasztónak tűnhet és elveheti a kedvét a program elolvasásától és magától az óvodától, ez szubjektív véleményem.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „Voltak dilemmáim ezzel kapcsolatban, de a szakértők elvárása ez. Van továbbképzési tervünk, mely tartalmazza ezeket az adatokat, ezért még gondolkozunk a vezető helyettessel azon, hogy a dokumentum végére tesszük.”

Prímné Vágvölgyi Éva, óvodavezető helyettes: „Szerintem a szülők is szívesen látnák ezt.”

Marton Csilla, óvodapedagógus: „Esetleg mellékletként, vagy függeléként megfelelőbb lenne.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „A dokumentum végleges formázása során még átgondoljuk helyettes kollégákkal.”

Szell Edina, óvodatitkár: „Véleményem szerint könnyebb mellékletként, mivel folynak a minősítések is és a változást abban a formában könnyebb cserélni.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „A szülők is jelezték, hogy fárasztó volt olvasni az elejét ilyen formában.”

Varga Attila, pedagógiai asszisztens: „Hősiesen elolvastam mind a 125 oldalt. Az első 23 oldal, bár tényszerű, és jogos bevezető mégis ennek elolvasása okozta a legnehezebbet. Át is lapozhattam volna, de akkor mi joga alkotok véleményre? A nyelvezet hűvösen, sebészi pontossággal indult, majd hirtelen a részletesebb bemutatásra személyesebbé vált. Olyan volt, mint amikor az ismeretlen orvos hirtelen letegez. Nem volt időm meglepődni, mert egy nagyon fontos gondolat tetszett meg: kommunikáció! A megszerzett tudásunk önzetlen átadása és a csapatmunka. Ez az! Az irány nagyon jó! A téma szerinti feladatleírások is jók, ráadásul épp csak annyira, hogy ne korlátozzon, de ugyanakkor a fontos dolgokra rávilágítva

mutatja meg, mit is kellene éppen tenni. Részletesebb lett a napirend is, ami igencsak szép javítása az előzőnek. Az már egy érdekes kérdés, hogy a reggeli az tízórai, vagy voltaképpen kinek, minek is számít. Azért sajnálom, hogy a gyümölcssevés nem lett beleírva, mert fontos a gyermekek számára. A játékcsoportosítás leegyszerűsített volt, de ugyanakkor közérthető és szerintem ez fontosabb az adott helyzetben. Utána a 63. oldaltól újra elcsodálkoztam, hogy milyen szépen vannak a fontos dolgok összefoglalva. A 86. oldalnál már azért kezdett sok lenni a feladat szó, de jöttek az ünnepek. Ami még nagyon tetszett az egyenesség és a magyarázat. Ez így van és ezért és törvény, vagy érthető, egyértelmű magyarázat. Nem éreztem magam elveszítettnek olvasás közben. Tetszettek a kis mókás képek is, a feladatok szótól már a falon vagyok, de a sikerkritérium szó nagyon tetszik. Végére értem. Összegzés: nagyon jó volt, de picit sok is. Hiányoltam belőle egy komplex tartalomjegyzéket, ami kicsit segít engem. Olyasmit, amit a Forrai könyv végén láttam. Azt gondolom (olvastam korábbiakat), egészen jóra sikeredett. Köszönöm, hogy meghallgattak.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: Attila köszönjük, hogy véleményeddel vidámságot hoztál a programba (megtapsoltuk kollégánkat), de e mellett mégis egy szakszerű véleményt nyújtottál. És igen ,az óvodáinkban fontos a délelőtti gyümölcs fogyasztás, bele is kell foglaljuk a napirendünkbe.

Horváth Júlia, óvodavezető helyettes: „Ez a reggeli- tízórai kérdés családoktól függ, hogy evett-e már otthon.”

Prímné Vágvölgyi Éva, óvodavezető helyettes: „Szerintem a folyamatos reggeli magába foglalja.”

Varga Attila, pedagógiai asszisztens: „A gyerekek sokszor azt mondják, hogy már reggeliztek, amikor megérkeznek.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „Akkor a gyümölcsfogyasztást berakjuk a délelőtti napirendbe. Jó gyakorlat a Csicsergőben, hogy műanyag tányérokra teszik a gyümölcsöt és az asztaloknál eszik a csoportban, nagyon kulturált és esztétikus.”

Győri Attiláné, óvodapedagógus: „Nálunk a székelyen minden csoportban más a szokás, mi pl. az öltözőben esszük meg a gyümölcsöt.”

Füredi Erika, dajka: „Nem eszünk a mosdóban és az öltözőben, ezt próbáljuk elérni a szülőknél - igyekszünk jó példával elől járnunk.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „Nem erőltetünk semmit, de átgondolandó.”

Bosánszky Jánosné, pedagógiai asszisztens: „Az is fontos, hogy mikor adjuk a gyümölcsöt.”

Maróné Halmos Judit, óvodapedagógus: „Az egészséges életmódnál írjuk a gyümölcssevést és az esztétikus étkezést, össze lehetne kapcsolni. A Házirendünk is tartalmazza, hogy nem lehet enni az öltözőben. Gyümölcsöt enni a főétkezés előtt fél órával történjen, ez tudományos alapokon nyugvó megállapítás.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „Az elhangzott vélemények közös átgondolást igényel. A pihenés és egészségügyi szokások időkeretét a napirendben bővíteném 15:30-ig, az ébresztési időket is át kell átgondolnunk a PP bevezetésekor.”

Füredi Erika, dajka: „A Csicsergőben 14,45-kor a nagyok, 15,15-kor a kicsik kelnek.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „Mint az előbb is jeleztem szervezési változásokat fogunk alkalmazni, hogy ez jól működjön a folyamatos napirend az óvodánkban.”

Füredi Erika, dajka: „A kiscsoportosoknak mikorra kell ágyba kerülniük?”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „13:00 órára minden gyermeknek ajánlatos a pihenőidőt elkezdni.”

Buzás Réka, óvodapedagógus: „Folyamatosság fontos, nem vagyok híve, hogy a gyerekeket az asztalnál ültessük, amikor már nem eszik, erre törekszünk.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „A pizsama használatáról is beszélünk kell helyi szinten, mert ebben véleményem szerint egységes szemléletet kell képviselnünk.”

Márkusné Hüll Andrea, pedagógiai asszisztens: „Szülőként és dajkaként szembesülök azzal, hogy a gyerek egész nap öltözködik. Nem találok jónak (felsorolja, hogy ebben az esetben kb. 7-8 alkalommal öltözik át a gyermeke).”

Pintér Anna, pedagógiai asszisztens: „Sok szülő nem hoz kinti ruhát és akkor koszos ruhába fekszik az ágyába.”

Buzás Réka, óvodapedagógus: „Előfordul, hogy ugyanaz a szülő nem fog pizsamát sem hozni.”

Horváth Júlia, óvodavezető helyettes: „A délutáni alvás nem ugyanaz, mint az esti, otthoni. Például beszoktatási időszakban nehéz a pizsamába való átöltözés, mert megzavarja a gyermeket.”

Balogh Éva, óvodavezető helyettes: „Otthon sem öltöztetik át a gyermeket a délutáni alváshoz.”

Spiákné Losonczy Réka, óvodapedagógus: „Kiscsoportban sokszor a ruhára veszi fel a gyermek a pizsamát, ha nem figyelünk megfelelően.”

Kiss Ilona, óvodapedagógus: „A földhöz közelebb vannak az új ágyak, így nem alkalmasak a pizsamás pihenésre.”

Buzás Réka, óvodapedagógus: „A szorítás ruhadarabokat levehetik a gyerekek, hogy kényelmesebben tudjanak pihenni.”

Hinterviserné Ossó Ágnes, óvodapedagógus: „Tartalomjegyzék készül-e a Pedagógiai Programhoz?”

Szell Edina, óvodatitkár: „Csak a legvégén tudjuk a tartalomjegyzéket elkészíteni.”

Füredi Erika, dajka: „Megfelelő útmutatást ad a napi munkánkhoz. Javaslom az alkalmazotti közösségnek a Pedagógiai Program elfogadását.”

Megállapodás a szavazás formájáról:

Karkus Mihályné, óvodavezető: „Megállapítom, hogy több hozzászólás nincsen. Kérem az alkalmazotti közösséget, hogy a szavazás formáját határozzuk meg. Kér-e valaki titkos szavazást, aki igen kérem, kézfeltartással jelezze. Megállapítom, hogy 72 főből egyhangúan mindenki **nyílt szavazási** formát választotta.

A Lágymányosi Óvoda Pedagógiai Programjának elfogadása:

Karkus Mihályné, óvodavezető: „Kérem az egybegyűlteket, hogy nyílt szavazással, kézfeltartással jelezzék a Pedagógiai Program elfogadását. Megállapítom, hogy 72 főből egyhangúan, tartózkodás nélkül, mindenki **elfogadta** a Lágymányosi Óvoda Pedagógiai Programját.

6./2016.(02.26.) sz. határozat

*Az óvoda alkalmazotti közössége a Pedagógiai Programot 2016. év február hó 26. napján tartott határozatképes alkalmazotti ülésén **át nem ruházható jogkörében 87 %-os igenlő szavazattal 6./2016 határozatszámom elfogadta.** Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai az alábbiakban hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.*

Budapest, 2016. február 26.

Karkus Mihályné
Karkus Mihályné
óvodavezető

Juhász Tünde
Juhász Tünde, óvodavezető helyettes
jegyzőkönyvvezető

Szell Edina
Széll Edina, óvodatitkár
jegyzőkönyv hitelesítő

Nagyné Pataki Katalin
Nagyné Pataki Katalin
dajka
az alkalmazotti közösség nevében

JELENLÉTI ÍV

Időpontja: 2016. február 26.
Helyszín: Lágymányosi Óvoda Ujbuda Nyitnikék Óvoda telephely
Esemény: *Alkalmazotti* Neveléstudományi értekezlet
Téma: A Lágymányosi Óvoda Pedagógiai Programjának véleményezése, az alkalmazotti közösség részéről.

S.sz.	Név	Alíráás
1.	Albertus Zsanett	<i>Albertus Zsanett</i>
2.	Balogh Éva	<i>Balogh Éva</i>
3.	Baranyainé Nemes Edit	<i>Baranyainé Nemes Edit</i>
4.	Bardonné Angyal Zsuzsanna	<i>Bardonné Angyal Zsuzsanna</i>
5.	Besnyő Rita	<i>Besnyő Rita</i>
6.	Borsósné Mészáros Noémi	<i>Borsósné Mészáros Noémi</i>
7.	Borza Gáborné	<i>Borza Gáborné</i>
8.	Bosánszky Jánosné	<i>Bosánszky Jánosné</i>
9.	Bosnyák Ildikó	<i>Bosnyák Ildikó</i>
10.	Botkáné Maró Ildikó	<i>Botkáné Maró Ildikó</i>
11.	Buzás Réka	<i>Buzás Réka</i>
12.	Döme Zita	<i>Döme Zita</i>
13.	dr. Marcellné Bartha Andrea	<i>dr. Marcellné Bartha Andrea</i>
14.	Fauzer Istvánné	<i>Fauzer Istvánné</i>
15.	Füredi Erika	<i>Füredi Erika</i>
16.	Gubóné Gábor Mónika	<i>Gubóné Gábor Mónika</i>
17.	Györi Attiláné	<i>Györi Attiláné</i>
18.	Hajdú Ottilia	<i>Hajdú Ottilia</i>
19.	Halla Péterné	<i>Halla Péterné</i>
20.	Hanákné Diemer Mária	<i>Hanákné Diemer Mária</i>
21.	Hinterviserné Ossó Ágnes	<i>Hinterviserné Ossó Ágnes</i>
22.	Hiripi Mónika	<i>Hiripi Mónika</i>
23.	Horváth Júlia	<i>Horváth Júlia</i>
24.	Horváthné Fodor Ilona	<i>Horváthné Fodor Ilona</i>
25.	Jeneiné Unger Rita	<i>Jeneiné Unger Rita</i>
26.	Juhász Tünde Enikő	<i>Juhász Tünde Enikő</i>
27.	Juhászné Jankó Andrea	<i>Juhászné Jankó Andrea</i>
28.	Kálnokyné Wolszky Márta	<i>Kálnokyné Wolszky Márta</i>
29.	Karkus Mihályné	<i>Karkus Mihályné</i>
30.	Kisfalvi Katalin	<i>Kisfalvi Katalin</i>
31.	Kiss Ilona	<i>Kiss Ilona</i>
32.	Kiss Viktória	<i>Kiss Viktória</i>
33.	Kissné Nagy Éva	<i>Kissné Nagy Éva</i>
34.	Klinkó Márk Károlyné	<i>Klinkó Márk Károlyné</i>
35.	Kóczyán István	<i>Kóczyán István</i>

36.	Komáromy Tűri Krisztina	Toukóváros
37.	Lázár Imréné	Lázár Imréné
38.	Márkusné Hill Andrea	Márkusné Hill Andrea
39.	Maróné Halmos Judit	Maróné Halmos Judit
40.	Maróti Jánosné	igazoltan távol
41.	Marton Csilla	Marton Csilla
42.	Marton Edina	Marton Edina
43.	Mészáros Gyöngyvér	Mészáros Gyöngyvér
44.	Molnárné Tóth Margit	Molnárné Tóth Margit
45.	Nagy Erika Tünde	Nagy Erika Tünde
46.	Nagy Marianna Csilla	Nagy Marianna Csilla
47.	Nagy Réka	Nagy Réka
48.	Nagy Szilvia Mónika	igazoltan távol
49.	Nagyné Pataki Katalin	Nagyné Pataki Katalin
50.	Németh Nándorné	Németh Nándorné
51.	Ötvösné Rebenszki Andrea	Ötvösné Rebenszki Andrea
52.	Palugyai Ferencné	Palugyai Ferencné
53.	Papp Melinda	Papp Melinda
54.	Papp Viorica Lidia	Papp Viorica Lidia
55.	Pasaréti Gyuláné	Pasaréti Gyuláné
56.	Pasaréti Xénia	Pasaréti Xénia
57.	Pauer Béláné	Pauer Béláné
58.	Pausz Ildikó	Pausz Ildikó
59.	Pázmándi Ivett	Pázmándi Ivett
60.	Pintér Anna Mária	Pintér Anna Mária
61.	Pócsné Hermanics Mária	igazoltan távol
62.	Polák Mihályné	Polák Mihályné
63.	Primné Vágvölgyi Éva Mária	Primné Vágvölgyi Éva Mária
64.	Rózsa Margit	igazoltan távol
65.	Sándor Bianka	Sándor Bianka
66.	Schmidtné Bulat Zsuzsanna	Schmidtné Bulat Zsuzsanna
67.	Schwarz Ilona Brigitta	Schwarz Ilona Brigitta
68.	Simai Csabáné	Simai Csabáné
69.	Simon Anikó	Simon Anikó
70.	Sipos Erika	Sipos Erika
71.	Spiákné Losonczy Réka	Spiákné Losonczy Réka
72.	Szabó Balázs	Szabó Balázs
73.	Szabó Krisztina	Szabó Krisztina
74.	Szalai Katalin	Szalai Katalin
75.	Széll Edina	Széll Edina
76.	Sziráki Jánosné	Sziráki Jánosné
77.	Tóth Éva	Tóth Éva
78.	Tóth Krisztina	Tóth Krisztina
79.	Türk Miklósné	igazoltan távol
80.	Vadász Mónika	igazoltan távol
81.	Varga Attila	Varga Attila
82.	Zádori László	Zádori László
83.	Zágoni Lilla	Zágoni Lilla
84.	Zsári Krisztina	Zsári Krisztina

Budapest, 2016.02.26.

ÖSSZ. LETSZÁM: 83-fő

Karkus Mihályné óvodavezető

Karkus Mihályné

JEGYZŐKÖNYV

Időpontja: 2016. február 26.

Helyszín: Lágymányosi Óvoda Újbudai Nyitnikék Óvoda Telephely, 1114 Budapest, Kanizsai u. 17-25.

Esemény: Nevelőtestületi értekezlet

Téma: A Lágymányosi Óvoda Pedagógiai Programjának nevelőtestületi véleményezése és elfogadása

Jelen vannak:

1. Albertus Zsanett	21. Maróné Halmos Judit
2. Balogh Éva	22. Marton Csilla
3. Bardonné Angyal Zsuzsanna	23. Mészáros Gyöngyvér
4. Borsósné Mészáros Noémi	24. Molnárné Tóth Margit
5. Bosnyák Ildikó	25. Nagy Erika Tünde
6. Buzás Réka	26. Nagy Réka
7. dr. Marcellné Bartha Andrea	27. Papp Melinda
8. Győri Attiláné	28. Pasaréti Gyuláné
9. Halla Péterné	29. Pausz Ildikó
10. Hinterviserné Ossó Ágnes	30. Pázmándi Ivett
11. Horváth Júlia	31. Primné Vágvölgyi Éva Mária
12. Horváthné Fodor Ilona	32. Sándor Bianka
13. Jeneiné Unger Rita	33. Schmidtné Bulat Zsuzsanna
14. Juhász Tünde Enikő	34. Simon Anikó
15. Juhászné Jankó Andrea	35. Spiákné Losonczy Réka
16. Kálnokyné Wolszky Márta	36. Szabó Krisztina
17. Karkus Mihályné	37. Sziráki Jánosné
18. Kiss Ilona	38. Tóth Éva
19. Kiss Viktória	39. Zágoni Lilla
20. Klinkó Márk Károlyné	

Igazoltan távollévők:

1. Besnyő Rita	5. Pócsné Hermanics Mária
2. Döme Zita	6. Türk Miklósné
3. Kissné Nagy Éva	7. Vadász Mónika
4. Komáromyné Túri Krisztina	

Igazolatlanul távol lévők: -

Jegyzőkönyvvezető: Juhász Tünde

Hitelesítő: Prímné Vágvölgyi Éva

A nevelőtestület létszáma: 46 fő, ebből jelen van 39 fő, igazoltan távol 7 fő.

Az óvodavezető köszönti a megjelenteket, külön köszönti a Budapest Főváros XI. Kerület Újbudai Polgármesteri Hivatal Humánszolgálati Igazgatóságának képviselőjében megjelent Gallerné Szondi Szilvia köznevelési ügyintézőt, majd elmondja a nap tervezett programját.

Karkus Mihályné, óvodavezető: „Megállapítom, hogy 46 főből 39 fő van jelen, 6 fő igazoltan van távol, így a Pedagógiai Program elfogadásához a nevelőtestület határozatképes.

Jegyzőkönyvvezetőnek felkérem Juhász Tünde, vezető helyettes. - A nevelőtestület egyhangúan elfogadta.

Hitelesítőknél felkérem Prímné Vágvölgyi Éva vezetőhelyettes. - A nevelőtestület egyhangúan elfogadta.”

Az óvodavezető megköszöni a nevelőtestület munkáját, melyet a Pedagógiai Program (továbbiakban: PP) elkészítésében nyújtottak. Felvázolja a „megírás” stratégiáját, az óvodai egységek közötti kiscsoportos munka előnyeit, a telephelyi specifikumok megjelenését, az egységes stílusba foglalást. Elmondja, hogyan valósult meg a PP megismertetése az óvodában és a szülők körében (nyomtatott formátum, e-mail).

Átadja a szót Gallerné Szondi Szilvia Köznevelési Csoport ügyintézőjének, aki köszönti a jelenlévőket és megköszöni munkájukat.

Karkus Mihályné, óvodavezető: „A munkánkat segítő szakértővel történt egyeztetés után néhány területen szükséges módosítás, kiegészítés, melyeket Pócsné Hermanics Mária, függetlenített vezető helyettes már elkészített. Kérlek benneteket, a véleményeteket a Pedagógiai Programmal kapcsolatban tegyétek meg.”

Balogh Éva, óvodavezető helyettes: „Nehéz volt ilyen kis csoportokban feldolgozni, bár az jó volt, hogy így jobban megismertük egymást. Javaslom, hogy legközelebb egy adott, szakmailag jól felkészült tagokból álló csoport végezze ezt a munkát.”

Horváth Júlia, óvodavezető helyettes: „Meddig hatályos ez a szabályzónk?”

Gallerné Szondi Szilvia, Köznevelési csoport ügyintézője: „Nyílt végű, bármikor módosítható.”

Prímné Vágvölgyi Éva óvodavezető helyettes: „Pedagógiai Programunk tartalmazza az intézmények helyi sajátosságait, de cél- és feladatrendszere, nevelés filozófiája, egységet alkot. A nevelési feladatainkat egyértelműen, röviden, célorientáltan fogalmazza meg. Köszönjük az egységes nyelvezetet. A munkacsoportok, melyeket alakítottunk, a közös gondolkodás során, szakmailag azonos célokat, véleményt fogalmaztak meg. Az első szakmai együttműködés szerintem hatékony volt.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „Az óvodavezetői pályázatomban megíráskor is tapasztaltam, hogy a három intézmény azonos szakmai vonásokkal rendelkezik.”

Kiss Ilona, óvodapedagógus: „A PP nagyon jól kidolgozott, minden területre kiterjedő tájékoztatást ad, mind a fenntartó, mind a szülők részére és nem utolsósorban az óvodáinkban dolgozók számára is. Egy napon keresztül végig listáztam a szóismétléseket, esetleges helytelen szófordulatokat, átfogalmazási lehetőségeket, de szomorúan vettem észre másnap, hogy a munkám kárba veszett, nem találtam sehol az elmentést. Így most röviden szeretnék hozzátenni egy kicsit a programunkhoz, s remélem lesz még valaki, aki szintén átböngészi a dokumentumot és felszínre kerülhetnek az esetleges "jobb" megoldások. A bőség zavarában egy kicsit hosszúnak találok a bevezető részt, míg eljutunk a tényleges pedagógiai tartalomhoz, esetleg ez egy szülő szemében fárasztónak tűnhet és elveheti a kedvét a program elolvasásától és magától az óvodától, ez szubjektív véleményem. A képek vidámak, aranyosak és kedvesek. Gondolom ez a formátum még nem a végleges, mert lennének főbb részek, melyek kiemelésre érdemelnének a jobb olvashatóság érdekében. Nem ismerem a pedagógiai programok formai felépítését, de javasolnám a lényeg, a pedagógiai munkánk előbbre hozását és, hogy ezt kik és hogyan hozzák létre azt utána. Az "inkluzív" szó sokat szerepel, nincs szinonimája? A "migráns" szó meg a jelen helyzetben lehet kényelmetlenebb, helyette valami mást? A szerkesztés jelenlegi állapotában gondolom még csak nyers változat, jó lenne az egységes betűnagyságokra törekedni, az azonos súlyosságú témáknál, címeknél és a felsorolásoknál is legyen összhang a jelölésben. Vizuális típus vagyok, a tartalom után nálam nagyon sokat számít a forma, ha kézbe veszek valamit, ezért "akadékoskodom" annyit, hogy a mi kis "szüleményünk" tökéletes legyen minden szempontból. További jó munkát kívánok még hozzá. Köszönöm a lehetőséget.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „Voltak dilemmáim ezzel kapcsolatban, de a szakértők javaslata ez. Van továbbképzési tervünk, mely tartalmazza ezeket az adatokat, ezért még gondolkozunk a vezető helyettessel azon, hogy a dokumentumban más helyen jelenítjük meg esetleg a végére tesszük.”

Prímné Vágvölgyi Éva, óvodavezető helyettes: „Szerintem a szülők is szívesen látnák ezt.”

Marton Csilla, óvodapedagógus: „Esetleg mellékletként, vagy függeléként megfelelőbb lenne.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „A szülők is jelezték, hogy fárasztó volt olvasni az elejét ilyen formában.”

Nagy Erika, óvodavezető helyettes: „Az anyag tükrözi az intézményi és a vezetői elvárásokat. Egységes arculatot képvisel, amely az alapprogramra épül. A kompetenciák és az indikátorok egyaránt tükröződnek a célok és feladatok meghatározásánál.”

Hinterviserné Ossó Ágnes, óvodapedagógus: „A Pedagógiai Program egységes szerkezetű, nyelvezete könnyen érthető, jól áttekinthető. Minden terület részletes, alaposan kidolgozott, a gyakorlatot tükrözi. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai részről nagyon jónak tartom, hogy a nevelőmunkát segítő alkalmazottak - a pedagógiai asszisztens és a dajka - feladatai is meg vannak jelölve. Az inkluzív nevelésnél a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében nagy segítség számunkra, hogy itt is megjelenik a cél-feladat-sikerkritérium.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „Vannak olyan részek, ahol a szerkezet más és ott külön hagytuk a feladatokat, ahol nem volt részletes, ott egyben hagytuk. Az ének tevékenységet részletező fejezetnél a helyszín nincs megjelölve, de ezt pótoljuk.”

Kiss Ilona, óvodapedagógus: „Lehetne átnézni mindegyiket ebből a szempontból?”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „Sajnos, erre már nem lesz idő. Ez későbbi feladatunk lesz.”

Hinterviserné Ossó Ágnes, óvodapedagógus: „Véleményem szerint nem mindenhol indokolja a téma.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „A gyógytestnevelői feladatokhoz van vélemény,hozzászólás? Az egészségnevelési részhez tettük, de gondolkodtam azon, hogy a mozgás fejezetnél lehet, hogy jobb helye lenne.”

Szabó Krisztina, gyógytestnevelő: „Odategyük, ahova jobban illik, mindkét területnél lehet.”

Marton Csilla, óvodapedagógus: „Az egészséges életmódhoz jobban illik, mert nem vonatkozik mindenkire, mint a mozgás.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „A Lágymányosi Óvoda szakmai munkaközössége összefoglalta véleményét a PP-ről, amit e-mail formában is eljuttattak hozzám, kérem hallgassuk meg.”

Bardonné Angyal Zsuzsanna, szakmai munkaközösség vezetője: „A szakmai munkaközösség véleménye a következő: A Lágymányosi Óvoda Pedagógiai Programja tartalmazza az intézmények helyi sajátosságait, de cél- és feladatrendszere, nevelés filozófiája, egységet alkot. A program átfogó, részletes nevelési koncepciót ír le. A nevelési feladatainkat egyértelműen, röviden, célorientáltan fogalmazza meg. A célokban és feladatokban követi a pedagógus kompetenciákban megfogalmazott elvárásokat. Egységes szerkezetű, nyelvezete könnyen érthető, jól áttekinthető. Minden terület részletes, alaposan kidolgozott, a gyakorlatot tükrözi. Küldetésében, nevelésfilozófiájában a tárgyi, a szellemi és az erkölcsi alap értékeket egyensúlyban kezeli. Átfogó, és részletes képet nyújt a szülők számára a pedagógus, és a nevelést támogató alkalmazottak szerepéről egyaránt (célok, feladatok). Úgy, mint pedagógiai munkát szabályozó dokumentum, konkrét támpontot nyújt a nevelőmunka szereplőinek a gyermekcsoportokban folyó munkához, az intézményi szinten megjelenő feladatokhoz, és a külső partnerekkel történő kapcsolattartáshoz. A munkacsoportok, melyeket alakítottunk, a közös gondolkodás során, szakmailag azonos célokat, véleményt fogalmaztak meg. Az első szakmai együttműködés hatékony volt.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „Az óvodapszichológus véleményét is csatolnunk kell, az elfogadáshoz ezért kérem a véleményt a gyermekpszichológustól.”

Pázmándi Ivett, gyermekpszichológus: „A Pedagógiai Program jól átgondolt, átfogó leírást ad a jelenlegi szervezeti felépítésről, működésről. Erősségei a tagóvodák jó gyakorlatainak, hagyományainak megőrzése mellett a szakmai egységességre való törekvés, az egyenletesen magas szakmai színvonalú, korszerű eszközökkel és képzésekkel támogatott munka feltételeinek biztosítása. Külön öröm számomra az egészségfejlesztő tevékenységek, feladatok hangsúlyozása valamint a gyermekek lelki egészségének védelmére való fokozott odafigyelés, a gyermekbántalmazás, elhanyagolás, rossz bánásmód megelőzése és megszüntetése, együttműködése a szakszolgálatokkal. Színvonalas tartalma mellett, a jól átláthatósága valamint a színes képekkel gazdagított oldalai összhangban vannak az óvodákban tapasztalható barátságos, gyermekszerető, vidám légkörrel.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „A szülőket a pszichológus munkája érdekelte a legjobban, de elfogadták, hogy az Ő munkája egy külön szakmai terület.”

Pausz Ildikó, gyógypedagógus: „Az inklúzió megfelelően szerepel, a gyakorlatot tükrözi.”

Dr. Marczellné Bartha Andrea, óvodavezető helyettes: „A tegnapi beszélgetésünk kapcsán felmerült kérdéseinkre, amire Te gyorsan válaszoltál is, sikerült egy kis kiegészítést megfogalmazni a lányokkal, így szeretnénk kérni, hogy a táblázatok alatt (55. oldal) az alábbi pár gondolat megjelenhessen. Figyelembe véve a pedagógus módszertani szabadságát, a gyermekek életkori sajátosságait, fejlettségét, előzetes ismereteit és egyéb körülményeket. A 9. oldalon lévő táblázathoz a következőt fogalmazták meg még a lányok: A speciális feladatok megvalósítása a pedagógus módszertani szabadságának, az egyéni nézeteinek, egyéni értékrendjének és egyéni erősségeinek érvényesülésével és figyelembevételével történik. Az 53. oldalon a családokkal való kapcsolattartás kiegészítése: Lehetőséget biztosítunk az anyás beszoktatás igénybevételére. A 88-89 oldalakon szereplő programok, ünnepek közül a locsolkodás, október 6. október 23. nem szokott nálunk megünneplésre kerülni. Az 55. oldalon farsang, karácsony, víz világnapja - zártkörűen kerültek eddig megünneplésre. Az első oldalakon lemaradt a székhely mellől a megnevezés, hogy az Újbudai Fürkész Óvoda. Kérjük, hogy a megvalósítás milyenségére a pedagógusi szabadság érvényesüljön. Nálunk a kötetlenebb kapcsolattartás vált be, nem a kiállós, hagyományos műsorok, mivel a szülők is részesei lehettek így ezeknek.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „Nem célunk, hogy minden területen teljes egység legyen, a helyi sajátosságokat meg kell tartani. Az intézmény neve az Alapító Okirat szerint Lágymányosi Óvoda Székhely, a dokumentumban is ezt alkalmazzuk, mert ez a szabályos.”

Kiss Ilona, óvodapedagógus: „Javaslom, hogy a táblázatok adatait még valaki nézze át, mert nem szerepel minden helyen adat.”

Mészáros Gyöngyvér, óvodapedagógus: „A program átfogó, részletes nevelési koncepciót ír le. A célokban és feladatokban követi a pedagógus kompetenciákban megfogalmazott elvárásokat. Ha hosszútávon értelmezhető - azaz módosításokat kiküszöbölő - helyzetképet kívánunk leírni, akkor a következő pontokat javasolom áttekinteni: I./ 2. Óvodánk felvállalja a következő speciális feladatok megvalósítását (táblázat: 9. oldal) - IKT eszközök használata/IKT eszközök integrálása a tematikus tervekben középső csoporttól/Mozgáskotta/Okos Kocka/Néptánc/Báb. A táblázat a jelen pillanatban fennálló „felhasználó” helyeket jeleníti meg, amelyek lehetségesen minden telephelyen szerepelnek majd a további években. Ebben az esetben (azaz ha belső elvárás lesz), minden telephelynél legalább az megjelenhet - tervezett. Ha nem válhat belső elvárássá, vagy nem tervezhető a beépülése, akkor az helyi specialitás, melyet a didaktikai munkacsoport megbeszélésein hallottak alapján a függelékbe kell helyezni, így könnyen módosítható. A IV./4. táblázat, Ünnepek, program megnevezése (55. oldal) - ha a táblázat azt a célt szolgálja, hogy bemutassuk a szülők „tevékenységek” változatosságát, akkor- szerintem - célszerűbb lenne elhagyni a táblázatos formát, ami összehasonlításokat is eredményezhet. Javasolnám ezt a megjelölést: minden telephelyen kiemelt ünnep/esemény; telephelyenként változó további ünnepek/esemény. Ezzel hosszútávon lehetőség van arra- módosítás nélkül-, hogy átvegyünk egymástól hagyományokat (vagy ne). Az Ünnepek, hagyományok... részben ugyanezek csak 3-4 esetben különböznek, viszont táblázatos formában ez a szemnek szembetűnő - ismét utalnék az összehasonlításra, de ez nem biztos, hogy számít, csak felvetem. Az ezt követő táblázat a jelenlegi szervezési keretet írja le, ami szintén lehet, hogy hosszútávon vagy akár évenként változik.”

Tóth Éva, óvodapedagógus: „Én jól átgondoltnak, kellően részletezettnek tartom ezt a programot. Úgy érzem mind tartalmában, mind megfogalmazásában jobban tudom majd használni, mint a régét. Néhány elírásra szeretném felhívni a figyelmeteket: a 2. oldalon a Csicsergő Óvoda telefonszámából hiányzik a2-es szám, - 10. és 11. oldalon nincs szinkronba

az Óv. vez. hely. 2.; Óv. ped.; Dajka; Kertész; Konyhás; Takarító beírás a létszámmal, - a 18. oldalon az INPP kezdetű sorban az óvodai helyett óvodai van írva, - a 43. oldalon az 1.3.5. Differenciálás lehetőségei fejezet második bekezdését nem értem, amely így kezdődik -a gyógytestnevelés személyisége.”

Karkus Mihályné, óvodavezető: „A fenti javaslatokat átgondoljuk, az eszközfejlesztést a program végén megjelenítjük, az alapos megfigyelést köszönöm és javítjuk amiket kell.”

Horváth Júlia, óvodavezető helyettes: „Törekedtünk háromból egy intézménnyé válni, hogy egyként működjünk. Kezdő lépésként – véleményem szerint – jól sikerült a program, de van még csiszolnivaló rajta. Javaslom elfogadásra, a szükséges javítások után.”

Megállapodás a szavazás formájáról:

Karkus Mihályné, óvodavezető: „Megállapítom, hogy több hozzászólás nincsen. Kérem a nevelőtestületet, hogy a szavazás formáját határozzuk meg. Kér-e valaki titkos szavazást, aki igen kérem, kézfeltartással jelezze. Megállapítom, hogy 39 főből egyhangúan mindenki **nyílt szavazási** formát választotta.

A Lágymányosi Óvoda Pedagógiai Programjának elfogadása:

Karkus Mihályné, óvodavezető: „Kérem az egybegyülteket, hogy nyílt szavazással, kézfeltartással jelezzék a Pedagógiai Program elfogadását. Megállapítom, hogy 39 főből egyhangúan, tartózkodás nélkül, mindenki **elfogadta** a Lágymányosi Óvoda Pedagógiai Programját.

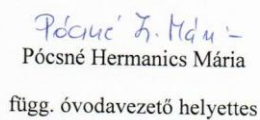
7./2016.(02.26.) sz. határozat

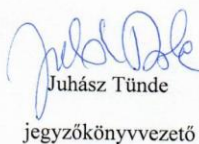
*Az óvoda nevelőtestülete a Pedagógiai Programot 2016. év február hó 26. napján tartott határozatképes nevelőtestületi ülésén **át nem ruházható jogkörében 85 %-os igenlő szavazattal 7./2016 határozatszámom elfogadta.** Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai az alábbiakban hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.*

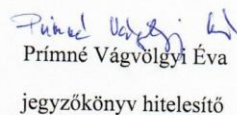
Budapest, 2016. február 26.

Karkus Mihályné
óvodavezető

Pócsné Hermanics Mária
függ. óvodavezető helyettes

Juhász Tünde
jegyzőkönyvvezető

Prímné Vágvölgyi Éva
jegyzőkönyv hitelesítő

Lágymányosi Óvoda
1117 Budapest, Bogdánfy u. 1/b
Tel.: 06-1/365-1249
e-mail: info@lagymanyosiovi.ujbuda.hu

JELENLÉTI ÍV

Időpontja: 2016. február 26.
Helyszín: Lágymányosi Óvoda Újbudai Nyitnikék Óvoda telephely
Esemény: Nevelőtestületi értekezlet
Téma: A Lágymányosi Óvoda Pedagógiai Programjának elfogadása, a nevelőtestület részéről.

S.sz.	Név	Alíráás	S.sz.	Név	Alíráás
1.	Albertus Zsanett	Albertus Zsanett	24.	Maróné Halmos Judit	Maróné Halmos Judit
2.	Balogh Éva	Balogh Éva	25.	Marton Csilla	Marton Csilla
3.	Bardonné Angyal Zsuzsanna	Bardonné Angyal Zsuzsanna	26.	Mészáros Gyöngyvér	Mészáros Gyöngyvér
4.	Besnyő Rita	Besnyő Rita	27.	Molnárné Tóth Margit	Molnárné Tóth Margit
5.	Borsósné Mészáros Noémi	Borsósné Mészáros Noémi	28.	Nagy Erika Tünde	Nagy Erika Tünde
6.	Bosnyák Ildikó	Bosnyák Ildikó	29.	Nagy Réka	Nagy Réka
7.	Buzás Réka	Buzás Réka	30.	Papp Melinda	Papp Melinda
8.	Döme Zita	Döme Zita	31.	Pasaréti Gyuláné	Pasaréti Gyuláné
9.	dr. Marczellné Bartha Andrea	dr. Marczellné Bartha Andrea	32.	Pausz Ildikó	Pausz Ildikó
10.	Győri Attiláné	Győri Attiláné	33.	Pázmándi Ivett	Pázmándi Ivett
11.	Halla Péterné	Halla Péterné	34.	Pócsné Hermanics Mária	Pócsné Hermanics Mária
12.	Hinterviserné Ossó Ágnes	Hinterviserné Ossó Ágnes	35.	Primné Vágvölgyi Éva Mária	Primné Vágvölgyi Éva Mária
13.	Horváth Júlia	Horváth Júlia	36.	Sándor Bianka	Sándor Bianka
14.	Horváthné Fodor Ilona	Horváthné Fodor Ilona	37.	Schmidtné Bulat Zsuzsanna	Schmidtné Bulat Zsuzsanna
15.	Jeneiné Unger Rita	Jeneiné Unger Rita	38.	Simon Anikó	Simon Anikó
16.	Juhász Tünde Enikő	Juhász Tünde Enikő	39.	Spiákné Losonczy Réka	Spiákné Losonczy Réka
17.	Juhászné Jankó Andrea	Juhászné Jankó Andrea	40.	Sziráki Jánosné	Sziráki Jánosné
18.	Kálnokyné Wolszky Márta	Kálnokyné Wolszky Márta	41.	Tóth Éva	Tóth Éva
19.	Karkus Mihályné	Karkus Mihályné	42.	Türk Miklósné	Türk Miklósné
20.	Kiss Ilona	Kiss Ilona	43.	Vadász Mónika	Vadász Mónika
21.	Kiss Viktória	Kiss Viktória	44.	Klinkó Márk Károlyné	Klinkó Márk Károlyné
22.	Kissné Nagy Éva	Kissné Nagy Éva	45.	Szabó Krisztina	Szabó Krisztina
23.	Komáromyné Túri Krisztina	Komáromyné Túri Krisztina	46.	Zágoni Lilla	Zágoni Lilla

Budapest, 2016.02.26.

Karkus Mihályné óvodavezető

